

Hariduse ja kultuuri peadirektoraat

Programm „Euroopa Noored”

Euroopa Komisjon
Euroopa Noored
Programmi juhend
(Kehtib 1. jaanuarist 2009)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	1
OSA A – ÜLDINFORMATSIOON PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOHTA	3
1. Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?	4
2. Kui suur on eelarve?	10
3. Milline on programmi Euroopa Noored ülesehitus?	11
4. Kes rakendab programmi Euroopa Noored?	13
5. Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?	16
6. Millist toetust on võimalik saada?	20
OSA B – INFORMATSIOON ALAPROGRAMMIDE KOHTA	23
Alaprogramm 1.1 – Rahvusvaheline noortevahetus	24
Alaprogramm 1.2 – Noortealgatused	33
Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid	40
Alaprogramm 1 – Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid	47
Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus	488
Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega	69
Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud aktiivsetele noorsootöötajatele ja noorteorganisatsioonidele	85
Alaprogramm 4.3 – Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid	94
Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid	95
OSA C – INFO TOETUSE TAOTLEJATELE	103
1. Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?	103
2. Mis juhtub pärast taotluse esitamist?	112
3. Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?	112
LISA I – KONTAKTANDMETE NIMEKIRI	117
LISA II – SÕNASTIK	127
LISA III – KASULIKUD VIITED	126

LÜHENDID

- **DG EAC:** Directorate General for Education and Culture – Hariduse ja kultuuri peadirektoraat
- **EECA:** Eastern Europe and Caucasus – Ida-Euroopa ja Kaukaasia
- **EL** – Euroopa Liit
- **ENGO:** Body active at European level in the youth field – Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus
- **EVK** – ettevalmistav kohtumine
- **EVT**– Euroopa vabatahtlik teenistus
- **KO** – koordineeriv organisatsioon
- **MEDA:** Mediterranean Partner Countries – Vahemere piirkond
- **NA:** National Agency – riiklik büroo
- **SALTO:** Support, Advanced Learning and Training Opportunities – SALTO ressursikeskus (täiendõppe- ja koolitusvõimaluste tugi)
- **SEE:** South East Europe – Kagu-Euroopa
- **SO** – saatev organisatsioon
- **VO** – vastuvõttev organisatsioon
- **YiA:** Youth in Action Programme – programm Euroopa Noored

SISSEJUHATUS

Programm Euroopa Noored on Euroopa Liidu poolt noorte jaoks käivitatud programm. Selle eesmärgiks on edendada noorte üldist kodanikuaktiivsust, kujundada noorte seas solidaarsust ja edendada sallivust ning kaasata neid Liidu tuleviku kujundamisega seotud tegevustesse. Lisaks soovitakse soodustada noorte liikumist Euroopa Liidus ja sellest väljaspool, mitteformaalset õppimist ja kultuuridevahelist dialoogi, soodustades ühtlasi kõigi noorte kaasatust, sõltumata nende hariduslikust, sotsiaalsest ning kultuurilisest taustast – programm Euroopa Noored on kõigile!

Igal aastal esitavad *projektide elluvijad* programmilt rahalise toetuse saamiseks tuhandeid projekte; valikuprotsessi eesmärgiks on anda toetus parimatele projektidele.

Sõltuvalt alaprogrammist käivitatakse valikuprotsess ühel alljärgnevalt kirjeldatud viisidest:

- enamiku alaprogrammide puhul täpsustab käesolev juhend üldise projektikonkursi tingimusi;
- mõne alaprogrammi puhul avaldatakse eraldi teade projektikonkursi kohta; neid alprogramme on selles programmi juhendis lihtsalt mainitud.

Juhendi näol on tegemist abivahendiga, mida võivad kasutada kõik programmis Euroopa Noored osaleda soovijad – olgu nendeks siis „osalejad“ – noored ja noorsootöötajad – või „*projektide elluvijad*“, kes osalejaid esindavad ning (toetuse saamise) taotlusi esitavad.

Vaatamata sellele, et oleme teinud kõik endast oleneva võimalikult põhjaliku programmi juhendi koostamiseks, juhime teie tähelepanu võimalusele saada abi ka muudest allikatest; need on juhendis ka välja toodud.

Kuidas programmi juhendit lugeda

Käesolev programmi juhend koosneb kolmest osast:

- A-osa hõlmab programmi sissejuhatust ja selle üldiseid eesmärke. Selles nimetatakse ära programmis osalevad riigid ning määratletakse kõigi toetatavate tegevuste prioriteetid ja peamised aspektid. Antud peatükk on mõeldud eelkõige neile, kes soovivad programmist täieliku ülevaate saada.
- B-osa annab teavet programmi erinevate alaprogrammide kohta, mis antud juhendis käsitlemist leiavad. Peatüki koostamisel on mõeldud eeskätt neile, kes soovivad üksikasjadeni teada, mis tüüpi projekte programmi raames toetatakse.
- C-osas antakse üksikasjalikku teavet rakendusprotsesside ja tähtaegade, valikupõhimõtete, finants- ja õiguslike sätete kohta. Peatükk on mõeldud kõigile neile, kes soovivad esitada *projekti rahastamistaotluse* programmi Euroopa Noored raames rahastamiseks.

Muu hulgas sisaldab käesolev programmi juhend alljärgnevaid lisa:

- Lisa 1: Põhiterminid. Põhiterminid esitatakse programmi juhendis läbivalt *kaldkirjas*.
- Lisa 2: Programmi Euroopa Noored partnerite ja erinevate struktuuride kontaktandmed.
- Lisa 3: Kasulikud viited.

Osa A – ÜLDINFORMATSIOON PROGRAMMI EUROOPA NOORED KOHTA

Euroopa Parlament ja Nõukogu kinnitasid oma otsusega nr 1719/2006/EÜ (15.11.2006¹) programmi Euroopa Noored asutamise ajavahemikuks 2007 kuni 2013, millega jõustati noorte mitteformaalset õpet toetav õiguslik raamistik.

Programm Euroopa Noored panustab oluliselt pädevuste omandamisele ning on seega peamine vahend, mis pakub noortele mitteformaalset ja informaalset õpet Euroopa ulatuses, millega püütakse Euroopa tasandil tegeleda noorte vajadustega teisme-east kuni täiskasvanuks saamiseni. See annab oma panuse ka ülevaadatud Lissaboni strateegias² ja *Euroopa noortepaktis*³ sätestatud eesmärkide saavutamisele. Kodanikuaktiivsuse propageerimise vahendina toetab see noorsootöö valdkonnas ühtlasi Euroopa noorsoolase koostöö raamistikku⁴ ning Euroopa Komisjoni plaani D demokraatia, dialoogi ja debati kohta⁵.

Programm Euroopa Noored tugineb varasema programmi Euroopa Noored (1989–1999), Euroopa vabatahtliku teenistuse (1996-1999) ning programmi Euroopa Noored (2000–2006) kogemustele. Programm kinnitati pärast põhjalikku konsultatsiooni erinevate noorsootöö vallas tegutsevate sidusrühmadega. 2003. aastal viidi läbi eelmise programmi Euroopa Noored vahehindamine, milles andsid oma osa paljud erinevad programmis osalenud spetsialistid, sidusrühmad ja üksikisikud. Kirjeldatud *ex ante* hindamise tulemusi kasutati ka käesoleva programmi Euroopa Noored koostamisel.

Käesoleva programmi Euroopa Noored juhendi (ja eriomaste taotlusprojektide esitamise üleskutsete) rakendamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

- programmi Euroopa Noored iga-aastase tööprogrammi vastuvõtmine pärast selle esitamist programmitöökomiteele;
- programmi Euroopa Noored teostamiseks vajalike eraldiste tegemine Euroopa Liidu aastaelarvest Euroopa Parlamendi ja Nõukogu poolt.

¹ AT L 327, 24. november 2006, lk 30-44.

² Koostöö majanduskasvu ja töökohtade loomise nimel. Lissaboni strateegia uus algus, KOM (2005) 24, 2. veebruar 2005.

³ 22.-23.3.2005 Euroopa Ülemkogu Brüsseli istungjärgu eesistuja otsused, 1. lisa.

⁴ Nõukogu 27. juuni 2002. aasta resolutsioon (2002/C 168/02) Euroopa koostööraamistiku kohta noorsoo valdkonnas, EÜT C 168, 13.7.2002, lk 2–5.

⁵ KOM (2005) 494 lõplik, 13. oktoober 2005.

1. Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?

Eesmärgid

Programmi Euroopa Noored õiguslikus aluses sätestatud üldeesmärgid on järgmised:

- edendada üldiselt noorte kodanikuaktiivsust, aga eelkõige kujundada neist aktiivsed Euroopa kodanikud;
- kujundada noortes solidaarsust ja kasvatada sallivust, eelkõige Euroopa Liidu sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks;
- tugevdada eri maade noorte üksteisemõistmist;
- panustada noorsootegevuse tugisüsteemide taseme ja ühiskonna noorsootööga tegelevate organisatsioonide võimekuse tõstmisele;
- edendada Euroopa noorsooalast koostööd.

Prioriteedid

Nimetatud üldeesmäärke rakendatakse projektide tasandil, võttes arvesse püsivaid ja konkreetse aasta prioriteete.

Püsiprioriteedid

Euroopa kodakondsus

Programmi Euroopa Noored üks prioriteet on teadvustada noortele, et nad on Euroopa kodanikud. Eesmärk on julgustada noori avaldama arvamust Euroopa teemadel, sealhulgas Euroopa kodakondsuse teemal, ning kaasata neid arutelusse Euroopa Liidu ülesehituse ja tuleviku üle. Seetõttu peaksid projektid olema tugeva Euroopa mõõtmega ning ergutama arutelusid kujuneva Euroopa ühiskonna ja selle väärtuste üle.

Euroopa mõõde on lai kontseptuaalne määratlus. Sellele vastamiseks peaks programmi Euroopa Noored raames läbiviidav projekt pakkuma noortele võimalusi ühiste väärtuste leidmiseks erinevatest riikidest pärit noortega, hoolimata nende kultuurilistest iseärasustest ja erinevustest.

Lisaks peaksid projektid õhutama noori mõtisklema Euroopa ühiskonnale iseloomulike omaduste üle ja eelkõige julgustama neid mängima aktiivset rolli oma kogukonnas. Selleks et end eurooplastena tunda, peaksid noored saama teadlikuks rollist, mida nad praeguse ja tulevase Euroopa ülesehitamisel mängivad. Seega peaks Euroopa mõõtmega projekt olema lisaks Euroopa „avastamisele” suunatud selle ülesehitamisele, mis on isegi veel olulisem.

Noorte osalus

Programmi Euroopa Noored peamiseks prioriteediks on noorte aktiivne osalemine igapäevaelus. Üldiseks eesmärgiks on julgustada noori olema aktiivsed kodanikud. Selles on kolm suunda, mis on sätestatud nõukogu resolutsioonis⁶ noorte osaluse ja teavitamise ühiste eesmärkide kohta:

- suurendada noorte osalust oma kogukonna kodanikelusel;
- suurendada noorte osalust esindusdemokraatia süsteemis;
- toetada erinevaid osalema õppimise vorme.

Programmi Euroopa Noored raames rahastatavad projektid peaksid kajastama neid kolme suunda, seades osaluse projekti elluviimise pedagoogiliseks põhimõtteks.

Järgmised aspektid rõhutavad programmi Euroopa Noored raames läbiviidavate projektide peamisi osalusega seotud põhimõtteid:

- osalistele omavaheliseks suhtlemiseks võimaluste andmine ja passiivse kuulamise vältimine;
- erinevate isikute teadmiste ja oskuste respektimine;
- mitte üksnes kaasatuse, vaid ka projektiga seotud otsuste tegemisel mõjujõu kindlustamine;
- osalus on samaaegselt nii tulemus kui ka õppimisprotsess;
- tegemist pole mitte niivõrd konkreetsete tehniliste oskuste kogumi kui lähenemise ja suhtumisega.

Osalusmeetodid keskenduvad käitumuslikele põhimõtetele, mille hulgas võiks nimetada alljärgnevaid:

⁶ Nõukogu 25. novembri 2003. aasta resolutsioon (2003/C 295/04), ELT C 295, 5.12.2003, lk 6–8.

- „välisekspertide“ traditsiooniliste rollide murdmine (ümbertööratud õppimisprotsess – võtmise asemel volituste andmine);
- noortele eneseanalüüsiks vajalike võimaluste andmine (teatepulga edasiandmine);
- abistajate enesekriitiline teadlikkus;
- ideede ja informatsiooni jagamine.

Osalustehnikad ei ole pelgalt tööriistad. Osaluslik lähenemine on meelesisund, suhtumine.

Laiemas mõttes tuleks antud prioriteeti näha keskse meetodina, mis annab noortele võimaluse aktiivseks osalemiseks programmi Euroopa Noored raames läbiviidava projekti kõikides etappides. Teisisõnu, noortega tuleb konsulteerida ning anda neile võimalus osaleda nende projekte mõjutavates otsustusprotsessides.

Lisaks eelnimetatule õhutab programm Euroopa Noored noori osalema projektides, mis avaldavad positiivset *mõju* kogukonnale tervikuna.

Kultuuriline mitmekesisus

Programmi Euroopa Noored prioriteetideks on kultuurilise mitmekesisuse austamine ning võitlemine rassismi ja ksenofoobia vastu. Programmiga püütakse arendada noorte kultuuridevahelist õpet, toetades eri kultuuridest ja rahvustest ning erineva religioosse taustaga noorte ühistegevusi.

Projektide väljatöötamise ja rakendamise seoses tähendab see seda, et projektis osalevad noored peaksid olema teadlikud projekti kultuuridevahelisest suunilusest. Projekt peaks aitama suurendada väärtuste erinevuste teadvustamist ning mõistmist. Noori tuleks julgustada lugupidavalt ja delikaatselt vaidlustama seisukohti, mis soodustavad ebavõrdsust või diskrimineerimist. Projektis osalejatel võrdsel alustel osalemise võimaldamiseks tuleb kasutada kultuuridevahelisi töömeetodeid.

Vähemate võimalustega noorte kaasamine

Euroopa Komisjon peab tähtsaks prioriteediks anda võimalus programmis Euroopa Noored osalemiseks kõikidele noortele, sealhulgas ka vähemate võimalustega noortele.

Vähemate võimalustega noorteks loetakse noori, kes on oma eakaaslastega võrreldes kehvas olukorras, kuna on sunnitud toime tulema ühe või mitme alljärgnevas ülevaatlikus nimekirjas loetletud olukorra või takistusega. Teatud kontekstis piiravad kirjeldatud olukorrad või takistused formaalse ja mitteformaalse hariduse head kättesaadavust, rahvusvahelisi liikumis- ja osalusvõimalusi, kodanikuaktiivsust, ühiskondlike volituste võtmist ja kaasatust üldises plaanis.

- Ühiskondlikku laadi takistused: noored puutuvad kokku diskrimineerimisega, mis on seotud nende soo, etnilise päritolu, usu, seksuaalsete sättumuste, puudega jne, piiratud sotsiaalsete oskustega või anti-sotsiaalsed või riskantse seksuaalkäitumisega noored; ebakindlates oludes elavad noored; (endised) kurjategijad; (endised) narkomaanid või alkohoolikud; noored ja/või üksikvanemad; orvud, purunenud peredest pärit noored.
- Majanduslikud takistused: madala elatusaseme ja madala sissetulekuga noored, kes sõltuvad sotsiaalhoolekandesüsteemist; pikka aega töötud või vaesuses elajad; kodutud, võlgades või finantsraskustes noored.
- Puuded: vaimsete (intellektuaalsed ja kognitiivsed puuded, õppimisraskused), füüsiliste, sensoorsete või muude puuetega noored.
- Haridusalased raskused: õppimisraskustega noored; koolist varakult lahkujad ja väljalangejad; madala kvalifikatsiooniga isikud; nõrkade õpitulemustega noored.
- Kultuurilised erinevused: noored immigrandid või põgenikud või immigrantide või põgenike peredest pärit noored; rahvuslikesse või etnilistesse vähemusgruppidesse kuuluvad noored; keelilise kohanemise ja kultuurilise kaasatuse probleemide all kannatavad noored.
- Terviseprobleemid: krooniliste terviseprobleemidega, raskete haiguste või psühhiaatriliste seisundite ja vaimse tervise probleemide all kannatavad noored.
- Geograafilised takistused: kaugetes või maapiirkondades elavad noored; noored, kes elavad väikesaartel või äärealadel; probleemsetest linnapiirkondadest pärit noored; nappide ühiskondlike teenustega (piiratud ühistransport, puudulik infrastruktuur, mahajäetud külad) piirkondadest pärit noored.

Noorterühmad ja organisatsioonid peaksid rakendama meetmeid, mis aitavad vältida teatud sihtrühmade kõrvalejäämist. Samas on võimalik, et üks konkreetne olukord või takistus paneb noored oma eakaaslastega võrreldes ebasoodsasse olukorda ühes konkreetnes riigis või piirkonnas, samas kui teistes see seda ei põhjusta.

Programm Euroopa Noored on mõeldud kõigile ning seega tuleks teha pingutusi, et tagada ka erivajadustega noorte osalemine.

Lisaks kõigile kättesaadavusele soovib programm Euroopa Noored olla vahendiks, mis aitab tõsta sotsiaalset kaasatust, kodanikuaktiivsust ning vähemate võimalustega noorte tööhõivet, panustades sel moel sotsiaalsesse ühtekuuluvusse tervikuna.

Programmi Euroopa Noored jaoks on välja töötatud ühtse raamistikuna toimiv kaasamisstrateegia, mis toetab pingutusi ja tegevuskavasid, mille elluviimise kaudu Euroopa Komisjon, liikmesriigid, riiklikud ja projekte teostavad asutused ning muud organisatsioonid sotsiaalse kaasatuse põhimõtte oma töö prioriteediks teevad.

Aasta prioriteedid

Lisaks eelpool loetletud püsiprioriteetidele võidakse programmi Euroopa Noored raames kehtestada ka aasta prioriteedid, millest üldsust teavitatakse komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgede vahendusel.

2009. aastal on aasta prioriteedid järgmised:

- Euroopa loovuse ja innovatsiooni aasta;
- Noorte aktiivne osavõtt Euroopa Parlamendi valimistest;
- naiste vastu suunatud vägivallega võitlemine;
- sport kui aktiivse kodanikustaatus ja noorte sotsiaalse kaasatuse toetamise vahend;
- tervisliku elustiili propageerimine füüsilise tegevuse – kaasa arvatud spordi – vahendusel;
- puuetega noorte kaasamise edendamine;
- teadlikkuse tõstmine üleilmastumisega seotud väljakutsetest (nagu jätkusuutlik areng ja kliimamuutused);
- noorte kaasamine Euroopa noortepoliitika koostööraamistiku muutmisesse;
- kultuuridevaheline dialoog.

Programmi Euroopa Noored olulised tunnused

Alljärgnevad programmi Euroopa Noored tunnused väärivad erilist tähelepanu. Mõnda neist on põhjalikumalt käsitletud komisjoni koduleheküljel.

Mitteformaalne õpe

Programm Euroopa Noored pakub noortele arvestatavaid võimalusi oskuste ja teadmiste omandamiseks. Seetõttu võib seda pidada kogu Euroopa ulatuses oluliseks mitteformaalse ja informaalne õppe vahendiks.

Mitteformaalse õppe all peetakse silmas väljaspool ametlikku õppekava toimuvat õpet. Mitteformaalses õppetöös osalevad inimesed vabatahtlikult ning tegevused on hoolikalt kavandatud, et toetada osalejate isiklikku ja sotsiaalset arengut.

Informaalne õpe tähendab õppimist igapäevaelu tegevustes, tööl, pereelu elades, vaba aega veetes jne. Tegemist on eeskätt õppimisega läbi tegevuse. Noorsoosektoris toimub informaalne õpe noorsoo- ja vaba aja veetmise ettevõtmistes, samaealiste rühmades, vabatahtlike tegevustes jne.

Mitteformaalne ja informaalne õpe võimaldab noortel omandada olulisi pädevusi ning edendada isiklikku arengut, sotsiaalset kaasatust ja kodanikuaktiivsust, parandades seeläbi nende väljavaateid tööturul. Noorsoo õppetegevused annavad ühiskonnale, majandusele ja noortele endile märkimisväärse lisaväärtuse.

Programmi Euroopa Noored mitteformaalne ja informaalne õppetegevus täiendab formaalset haridus- ja koolitussüsteemi. Lähenemine on osalus- ja õppijakeskne ning seda korraldatakse vabatahtlikkuse alusel, mille tulemusel on see tihedalt seotud noorte vajaduste, püüdluste ja huvidega. Kuna see tegevus pakub täiendavat õppimisvõimalust ning teed formaalse hariduse ja koolituse juurde, on see eriti oluline vähemate võimalustega noortele.

Programmi Euroopa Noored liikuvuse ja mitteformaalse õppe kvaliteedi kindlaksmääramisel ning hindamisel on arvesse võetud Euroopa liikuvust käsitleva kvaliteediharta juhtnööre. Eeskätt paistab see silma erinevate alaprogrammide toetuse andmise kriteeriumides, komisjoni- ja riiklike büroode poolse programmi sihtrühmi toetavas lähenemises, Euroopa vabatahtliku teenistuse õiguste ja kohustuste kindlaksmääramises ning lisaks ka mitteformaalse õppimiskogemuse tunnustamise rõhutamises.

Programmi Euroopa Noored raames rahastatavates projektides tuleb järgida mitteformaalse õppe põhimõtteid. Need on järgmised:

- õppimine on mitteformaalse õppe raames sihipärane ja vabatahtlik;
- õpitakse väga erinevates keskkondades ja olukordades, kus koolitamine ja õppimine ei ole tingimata ainus ega peamine tegevus;
- tegevustesse võib värvata elukutselisi haridustöötajaid (nt noorte koolitajad/noorsootöötajad) või vabatahtlikke (nt noortejuhte või -koolitajaid);
- tegevusi küll plaanitakse, kuid seda tehakse harva tavapärase struktuuri või õppeainete järgi;
- tegevused on enamasti suunatud kindlale sihtrühmale ja õpet dokumenteeritakse konkreetsele valdkonnale omasel viisil.

Noortepass

Kõikidel isikutel, kes on osalenud alaprogrammi 1.1, alaprogrammi 2 ja alaprogrammi 4.3 (koolituskursused) raames läbiviidavate projektide tegevustes, on õigus saada Noortepassi tunnistus, mis kirjeldab ja tõendab projekti käigus omandatud mitteformaalset õppimiskogemust.

Kõigil Noortepassi tunnistustel on ühine kujundus ja ülesehitus ning need sisaldavad alljärgnevat teavet:

- osalejat puudutavad isikuandmed;
- programmi vastava alaprogrammi üldine kirjeldus;
- peamine informatsioon projekti ning osavõtjate poolt läbi viidud tegevuste kohta;
- osaleja poolt projekti raames õpitu kirjeldus ning hinnang tulemustele.

Noortepassi abil kindlustab Euroopa Komisjon, et programmi Euroopa Noored kaudu saadud õpikogemust tunnustatakse haridusliku kogemusena ja mitteformaalse õppe perioodina. Nimetatud dokument võib osutada oluliseks abiks osaleja edasisel haridus- või karjääriteel.

Kõigil programmi Euroopa Noored alaprogrammidest *toetuse saajatel* on kohustus:

- teavitada kõiki projektis osalejaid Noortepassi tunnistuse saamise õigusest;
- väljastada nimetatud tunnistused seda soovivatele osavõtjatele.

Nimetatud kohustused on määratletud toetuse saaja ja vastava riikliku büroo või Täitevasutuse vahel sõlmitavas *toetuse määramise* näidislepingus.

Toetuse saajatel on võimalik Noortepassi tunnistused välja trükkida komisjoni koduleheküljele osaks oleva kodulehekülje www.youthpass.eu vahendusel või kasutada mitteformaalset õpet tunnustavat noorsootööst koduleheküljele (www.youthandrecognition.eu).

Programmi Euroopa Noored nähtavus

Kõik programmi Euroopa Noored raames rahastatavad projektid peavad kasutama meetmeid, mis tagavad projekti ja kogu programmi nähtavuse. Nähtavus tähendab nii projekti, selle eesmärkide ja oodatavate tulemuste kohta info levitamist kui ka Euroopa Liidu kodanikuharidusprogrammi Euroopa Noored panuse väljatoomist projekti teostamisse. Meetmeid programmi nähtavaks muutmiseks kasutatakse tavaliselt enne projekti elluviimist ja selle käigus. Need on näiteks info- või reklaammaterjalide levitamine; pressiteadete või artiklite kirjutamine ajalehtedele, ajakirjadele, veebilehtedele või uudiskirjadesse; e-grupi, veebilehe, fotogalerii või blogi avamine internetis vmt. Lisainfo nähtavuse suurendamise kohta alaprogrammi on leitav selle juhendi B osast.

Programmi Euroopa Noored nähtavamaks tegemine tähendab näiteks programmi raames rahastatavate tegevuste ja toodete puhul ka seda, et tuleb selgelt viidata komisjonilt saadud toetusele. Toetuse saajad on kohustatud järgima saadud toetuse tunnustamist ja logode kohustuslikku kasutamist puudutavaid sätteid. Täpsemat teavet leiab programmi juhendi C-osast.

Mõju suurendamine

Mõju suurendamine on seotud projekti väljundite kasutamise ja praktilise rakendamisega. See tähendab tulemuste ülekandmist ja kohandamist uutele huvigruppidele. Mõju suurendamise planeerimisel võetakse arvesse projektist kasu saavate isikute vajadusi. Tulemuste kasutamine võib leida aset üksikisiku tasandil (mitmekordistamine) või poliitika tasandil (põhivooluks muutmine).

Mitmekordistamine saavutatakse näiteks juhul, kui projekti elluviijat õnnestub veenda kasutama eelmise projekti tulemusi kas olemasoleval kujul või kohandades vastavalt uuele kontekstile. Põhivooluga on tegemist juhul, kui rakendatakse struktureeritud ning planeeritud protsessi, mille kaudu veendakse otsuse tegijaid kasutama teatud

projektide edukaid tulemusi kohalike, regionaalsete, rahvuslike või kogu Euroopat hõlmavate süsteemide ja tavade osana.

Sel eesmärgil on komisjon töötanud välja projektitulemuste süsteemse, erinevatel tasanditel mõju suurendamise strateegia. Kõikidel programmi kaasatud erinevatel tegutsejatel (Euroopa Komisjon, riiklikud bürood, projekti elluviijad jne) on täita oma kindel roll selle elluviimisel.

Projekti elluviijad peaksid sellega seoses korraldama tegevusi, mille eesmärk on muuta projektid ja nende tulemused nähtavamaks, tuntumaks ja järjepidevamaks. See tähendab, et projekti tulemusi kasutatakse ka pärast projekti tegevuste lõppemist ning et neil on positiivne mõju võimalikult paljudele noortele. Mõju suurendamise meetmete plaanimisel projektide osana parandavad projektide elluviijad oma töö kvaliteeti ning panustavad aktiivselt programmi Euroopa Noored üldisesse mõjusse.

Programm Euroopa Noored annab mõne programmi ja alaprogrammi raames täiendavat toetust projektidele, milles on kavandatud lisategevused mõju suurendamiseks.

Diskrimineerimise vastu

Diskrimineerimise vastasus on programmi Euroopa Noored olemuslikuks jooneks. Projektid peavad olema avatud kõigile noortele, diskrimineerimata kedagi üheski vormis soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse või veendumuste, puude või seksuaalse sättumuse alusel.

Naiste ja meeste võrdõiguslikkus

Amsterdami leping tugevdas naiste ja meeste võrdõiguslikkust ning see on Euroopa Ühenduses üks tööhõive edendamise prioriteete. Kõik liikmesriigid on otsustanud lülitada naiste ja meeste võrdõiguslikkuse (või „soolise võrdõiguslikkuse“) põhimõtte kõigisse Euroopa Liidu tasandi poliitikavaldkondadesse ja meetmetesse, eelkõige hariduse ja kultuuri vallas.

Programmis Euroopa Noored soovitakse saavutada mees- ja naissoost osalejate võrdne arv, seda mitte ainult üldiselt, vaid ka iga alaprogrammi raames. Programmi ülesehituse seisukohalt tähendab see vajadust võtta kasutusele võimalikult palju sobivaid meetmeid, et ergutada igas alaprogrammis vähem esindatud sugupoole huvi ja osalust.

Lisaks on programmi Euroopa Noored eesmärgiks soolise võrdõiguslikkusega seotud teemade käsitlemine kõigis projektides. Projektide elluviijad võivad koostada projektid, mis keskenduvad otseselt soolise võrdõiguslikkusega seotud teemadele (näiteks: stereotüübid, tervishoid, sooline vägivald jne) või kohaldada põhivooluga seotud lähenemist, lisades soolise võrdõiguslikkusega seotud mõõtmekõikidele oma koostatud projektidele, sõltumata nende peamisest teemast.

Osalejate kaitse ja turvalisus

Programmi Euroopa Noored olulisteks põhimõteteks on noorte *kaitse ja turvalisus*. Kõik programmi Euroopa Noored raames läbiviidavates projektides osalevad noored inimesed vääriavad oma sotsiaalse, emotsionaalse ja vaimse arengu potentsiaali täieliku realiseerimise võimalust. See on võimalik üksnes turvalises keskkonnas, mis toetab ja austab noorte õigusi ning kaitseb ja soodustab nende heaolu.

Kõige lihtsamal ja üldisemal kujul on kaitse ja turvalisus seotud kõikide noorte õigusega turvalisele tegutsemisele. Sellest vaatenurgast ei ole ühtegi valdkonda, mis ei oleks ühel või teisel viisil seotud noorte kaitse ning turvalisusega. Selles kontekstis vaadeldakse lastekaitset laiemas tähenduses, mis hõlmab kõikvõimalikke sobimatuid käitumisi, nagu näiteks seksuaalne ja vaimne ahistamine, aga ka kultuuridevahelisi probleeme, õnnetusi, tulekahjusid, alkoholi ja psühhotropsete ainete väärkasutamist, hooletusse jätmist, kiusamist, alandavat kohtlemist või karistamist jne.

Kõige olulisemaks eesmärgiks on luua olukord, kus kõik noortega töötavad inimesed on teadlikud oma kohustustest lapsi kaitsta ning neid kohustusi ka täidavad. Selle eesmärgi realiseerimiseks peavad kõik programmis Euroopa Noored osalevad projektide elluviijad välja töötama noorte turvalisust ja kaitset toetavad mehhanismid ja korra ning tagama nende rakendamise. See aitab muuta noorte poolt kogetava turvaliseks, tõhusaks ning nauditavaks õppimiskogemuseks.

Seda silmas pidades tuleb kõik programmi Euroopa Noored projektides osalejad kindlustada projektis osalemisega seotud riskide vastu. Välja arvatud Euroopa vabatahtlik teenistus, mille jaoks on ette nähtud eraldi kindlustuspoliitika (vt osa B, alaprogramm 2 selles juhendis), ei nõua programm Euroopa Noored ühtset kindlustuse vormi ega soovita ka konkreetseid kindlustuse pakkujaid. Sobiva kindlustaja leidmine jääb projekti teostajate ülesandeks. Kindlustus peab vastama projekti vajadustele ja lähtuma vastavas riigis tegutsevate kindlustajate teenustest. Veelgi enam, ei ole vaja eraldi kindlustust projekti jaoks, kui projektis osalejad on eelnevalt juba kindlustatud projekti teostajate poolt.

Igal juhul tuleb kindlustus teha alljärgnevate riskide vastu:

- kus vajalik, reisikindlustus (kaasa arvatud pagasi kahjustamine või kaotus)
- kolmanda osapoolse vastutus (kui vajalik, kaasa arvatud professionaalne kahjukindlustus või vastutaja kindlustus)
- meditsiiniline abi (kaasa arvatud järelravi)
- õnnetus ja raske haigus (kaasa arvatud püsiv või ajutine töövõimetus)
- surm (kaasa arvatud surnukeha kodumaale toomine, kui projekt leiab aset väljaspool Eestit)
- õigusabi maksud
- kus vajalik, eraldi kindlustus vastavalt projekti iseloomule (nt väljaspool siseruume toimuvad tegevused)

Kui projektides osalevad noored on alla 18 eluaastat, tuleb projekti teostajatel küsida nende kaasamiseks luba vanematelt või eestkostjatelt.

Mitmekeelsus

Nagu komisjoni teatises „Mitmekeelne liit”⁷ sätestatud, soovib komisjon oma programme kasutades edendada mitmekeelsust, pidades silmas kaht pikaajalist eesmärki: aidata luua ühiskond, mis kasutab parimal moel ära keelte mitmekesisuse, ja julgustada kodanikke õppima võõrkeeli.

Programm Euroopa Noored saavutab need eesmärgid, tuues kokku eri rahvustest ja eri keeli kõnelevad noored ning andes neile võimaluse osaleda ka piiritagustes üritustes. Ehkki Euroopa Noored ei ole otseselt keeleprojekt, on see siiski mitteformaalne õppe programm, mis annab noortele võimaluse tutvuda teiste keelte ja kultuuridega.

---

⁷ Komisjoni teadaanne Nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ja Regionaalkomiteele – Mitmekeelsuse strateegia uus raamistik, KOM/2005/0596 lõplik versioon.

2. Kui suur on eelarve?

Programmi Euroopa Noored (2007-2013) kogueelarve on 885 000 000 eurot. Aastaeelarve määravad Euroopa Parlament ja Nõukogu. Eelarve kinnitamise erinevate etappide kohta leiab teavet alljärgnevalt koduleheküljelt. Antud programmi eraldisi käsitleb eelarverida 15.05.55.

http://ec.europa.eu/budget/documents/budget_current_year_en.htm

Komisjon jätab endale õiguse mitte jagada välja kogu olemasolevat raha.

3. Milline on programmi Euroopa Noored ülesehitus?

Programmi Euroopa Noored eesmärkide saavutamiseks on kavandatud viis alaprogrammi.

Alaprogramm 1 – Euroopa noored

Alaprogrammiga 1 toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 1.1 – Rahvusvahelised noortevahetused**
Noortevahetused pakuvad eri riikide noorte gruppidele võimalust kohtuda ja teineteise kultuure tundma õppida. Grupid plaanivad üheskoos omavahelisi noortevahetusi mõlemale poolele huvipakkuval teemal.
- **Alaprogramm 1.2 – Noortealgatused**
Toetatakse kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil väljatöötatud grupiprojekte. Samuti toetatakse sellega eri riikide sarnaste projektide võrgustikke, tugevdamaks seega nende Euroopa-möödet ning parandamaks noorte koostööd ja kogemuste vahetust.
- **Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid**
Toetatakse noorte osalust kohaliku, piirkondliku või riikliku tasandi demokraatias, aga ka rahvusvahelisel tasandil.
- **Temaatilised võrgustikud**
Programmi mõju suurendamise vajadust silmas pidades võidakse igal aastal välja kuulutada konkurss erinevate temaatiliste võrgustikega seotud projektide toetamiseks.

Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus

Euroopa vabatahtlik teenistus toetab noorte osavõttu eri vormides vabatahtlikust tegevusest nii Euroopa Liidus kui väljaspool seda.

Selles alaprogrammis osalevad noored võtavad üksikult või gruppides osa mittetulunduslikust tasustamata tegevusest.

Alaprogramm 3 – Noored maailmas

Alaprogrammiga 3 toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega**
Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte *partneritega naaberriikidest*. Peamiselt toetatakse sellega noortevahetusi ning noorsooalaseid koolitus- ja võrgustikuprojekte.
- **Alaprogramm 3.2 – Koostöö teiste maailma riikidega**
See alaprogramm puudutab noorsooalast koostööd, eelkõige *heade tavade* vahetust maailma muudes osades asuvate koostööriikidega. Sellega julgustatakse noorte ja noorsootöötajate vahetusi ja koolitust ning noorte partnerlusi ja noorteühenduste võrgustike loomist. Antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 3.2.

Alaprogramm 4 – Noorte tugisüsteemid

Alaprogrammiga 4 toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 4.1 – Toetus Euroopa tasandil aktiivsetele noorsootöö asutustele**
Antud alaprogramm hõlmab tegevustoetusi valitsusvälistele ühendustele, mis tegutsevad Euroopa tasandil aktiivselt noorsootöö alal, eesmärgiga teenida Euroopa üldhuvet. Nende tegevus peab olema suunatud noorte osalusele avalikus elus ja ühiskonnas ning Euroopa noorsooalase koostöö arendamisele. Antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.1.
- **Alaprogramm 4.2 – Toetus Euroopa Noortefoorumile**
Selle alaprogrammi raames antakse igal aastal toetust Euroopa Noortefoorumi käimasolevale tegevusele. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.2.

- **Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud aktiivsetele noorsootöötajatele ja noorteorganisatsioonidele**
Selle alaprogrammi raames toetatakse noorsootöös ja noorteühendustes aktiivsete osalejate koolitust ja nende võrgustikke, eelkõige nendevahelist kogemuste ja heade tavade vahetust, aga samuti tegevusi, millest võivad lähtuda pikaajalised kvaliteetprojektid ning partnerluste ja võrgustike loomine.
- **Alaprogramm 4.4 – Innovatsiooni ja kvaliteeti soodustavad projektid**
Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte, millega tutvustatakse, rakendatakse ja edendatakse noorsooalaseid uudseid lähenemisviise. Antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.4.
- **Alaprogramm 4.5 – Noorte ning noorsootöös ja noorteühendustes aktiivsete osalejate teavitamine**
Selle alaprogrammi raames toetatakse neid Euroopa ja riikliku tasandi valdkondi, mis hõlbustavad noorte juurdepääsu teabele ja sideteenustele ning suurendavad noorte osalust kasutajasõbralike sihtgrupikohaste infotoodete ettevalmistamises ja levitamises. Samuti toetatakse sellega selliste Euroopa, riiklike, piirkondlike ja kohalike noorteportaalide arendamist, mis on mõeldud vastava teabe levitamiseks. Antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.5.
- **Alaprogramm 4.6 – Partnerlused**
Selle alaprogrammi raames rahastatakse piirkondlike või kohalike ametiasutuste partnerlusi, arendamaks programmi erinevaid valdkondi ühendavaid pikaajalisi projekte. Antud alaprogrammiga seotud toetustaotluste esitamine toimub vastava konkursi väljakuulutamise järel. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.6.
- **Alaprogramm 4.7 – Toetus programmi struktuuridele**
Antud alaprogrammi vahendusel rahastatakse programmi haldusstruktuure, eelkõige riiklikke büroosid. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.7.
- **Alaprogramm 4.8 – Programmile lisaväärtuse andmine**
Selle alaprogrammi abil rahastab komisjon seminare, kollokviume ja koosolekuid, et lihtsustada programmi rakendamist ja mõju suurendamist. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 4.8.

Alaprogramm 5 – Toetus Euroopa noorsooalasele koostööle

Alaprogrammiga 5 toetatakse järgmisi alaprogramme:

- **Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid**
Selle alaprogrammi kaudu toetatakse noorte, noorsootöötajate ja noortepoliitika eest vastutajate koostööd, seminare ja *struktureeritud dialoogi*.
- **Alaprogramm 5.2 – Toetus tegevusele, millega teadvustatakse paremini noortega seonduvat**
Selle alaprogrammi kaudu toetatakse *avatud koordineerimismeetodi* raames algatatud projekte, mis hõlmavad noorte prioriteetidega seonduvate olemasolevate teadmiste väljaselgitamist. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 5.2.
- **Alaprogramm 5.3 – Koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega**
Selle alaprogrammi kaudu toetatakse Euroopa Liidu koostööd rahvusvaheliste noorsootöö organisatsioonidega, eelkõige Euroopa Nõukogu ja ÜRO või selle allasutustega. Käesolev programmi juhend ei hõlma alaprogrammi 5.3.

4. Kes rakendab programmi Euroopa Noored?

Euroopa Komisjon

Programmi Euroopa Noored juhtimise eest vastutab Euroopa Komisjon. Komisjon haldab programmi eelarvet ning paneb jooksvalt paika prioriteedid, sihid ja kriteeriumid. Lisaks juhendab ja jälgib komisjon programmi üldist rakendamist, *järeletegevusi* ja hindamist Euroopa tasandil.

Samuti vastutab Euroopa Komisjon riiklike büroode järelevalve ja koostöö eest. Need bürood määratakse ja luuakse iga programmi riigi noorsooküsimustega tegelevate ametiasutuste poolt. Euroopa Komisjon teeb tihedat koostööd riiklike büroodega ning jälgib nende tegevust.

Euroopa Komisjon delegerib tsentraliseeritud tasandil projektide juhtimise Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutusele.

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Euroopa Komisjoni otsusega 2005/56/EMÜ (14. jaanuar 2005) moodustatud Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus (Täitevasutus) vastutab alaprogrammide tsentraliseeritud rakendamise eest. Antud üksus vastutab nende projektide kogu elutsükli eest, alates toetustatluste analüüsimisest ja lõpetades projektide kohapealse järelevalvega. Lisaks on üksus vastutav projektitaotluste esitamise konkursi väljakuulutamise eest.

Täitevasutus täidab lisaks eelnimetatutele ka A-osa 6. peatükis loetletud tugifunktsioone, eeskätt Euroopa vabatahtliku teenistuse osas.

Täitevasutus vastutab ka vabatahtlike kindlustamisega seotud hangete korraldamise eest ning korraldab Eurodesk võrgustiku, EVT struktuuride ning Euro-Med noorteplatvormi finantseerimist.

Riiklikud bürood

Programmi Euroopa Noored ellu viimine on suuremalt jaolt detsentraliseeritud, et teha võimalikult tihedat koostööd toetuse saajatega ning kohaneda paremini riiklike süsteemide ja noorte olukorra erinevustega. Programmi iga riik asutab riikliku büroo (vt käesoleva juhendi lisa 1). Riiklikud bürood edendavad ja rakendavad programmi riigi tasandil ning toimivad ühenduslüli Euroopa Komisjoni, riiklike, piirkondlike ja kohalike projekti elluvijate ning noorte endi vahel. Büroode ülesanded on järgmised:

- koguda ja avaldada vajalikku teavet programmi Euroopa Noored kohta;
- korraldada detsentraliseeritud rahastatavate projektide läbipaistev ja erapooletu valimisprotsess;
- tagada tõhusad ja tulemuslikud haldusprotsessid;
- leida koostööhuvilisi väljastpoolt, aitamaks kaasa programmi rakendamisele;
- hinnata ja seirata projekti rakendamist;
- toetada projektitaotlejaid ja projektide elluvijaid programmi kogu elutsükli jooksul;
- kujundada koos kõigi riiklike büroode ja Euroopa Komisjoniga välja hästi toimiv võrgustik;
- muuta programm nähtavamaks;
- edendada programmi mõju suurendamist riiklikul tasandil.

Lisaks on neil oluline vahendusroll noorsootöö arendamisel:

- luues võimalusi kogemuste vahetamiseks;
- pakkudes koolitust ja mitteformaalse õppe kogemust;
- edendades selliseid väärtusi nagu sotsiaalne kaasatus, kultuuriline mitmekesisus ja kodanikuaktiivsus;
- toetades kõikvõimalikke, eeskätt vähem formaalseid noortestruktuure ja -grupe;
- ergutades mitteformaalse õppe tunnustamist vastavate meetmete abil.

Lisaks toimivad riiklikud bürood *Euroopa noorsoolase koostööraamistiku tugistruktuurina*.

Muud struktuurid

Lisaks ülalloodud organitele pakuvad programmile Euroopa Noored omapoolseid täiendavaid kogemusi järgmised struktuurid:

SALTO noorte osaluse ressursikeskused

SALTO noorte osaluse ressursikeskuste eesmärk on parandada programmi Euroopa Noored raames rahastatavate projektide kvaliteeti prioriteetsetes valdkondades. Neis valdkondades pakub SALTO riiklikele büroodele ja Euroopa noorsootööl ressursse, teavet ja koolitust ning ergutab mitteformaalse õppe tunnustamist.

Programmi Euroopa Noored toetavad järgmised SALTO noorte osaluse ressursikeskused:

- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Cultural Diversity (Kultuuriline mitmekesisus)**, asukoht Inglismaal; korraldab koolitust, varustab ressursidega ning toetab keskendumist identiteedile, usule, etnilisusega seotud aspektidele jne, ning erinevas kultuurikeskkonnas elama ning töötama õppimisele, viies kultuuridevahelise õppimiskogemuse programmi Euroopa Noored raames uuele tasandile.
- **SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia noorte osaluse ressursikeskus (EECA)** asub Poolas ja toetab programmi Euroopa Noored raames programmi Euroopa Noored ja *Ida-Euroopa ning Kaukaasia partnerriikide* vahelist koostööd.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Euro-Med** asub Prantsusmaal ning toetab programmi Euroopa Noored raames programmi Euroopa Noored ja *Vahemere piirkonna* (MEDA) vahelist koostööd.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Inclusion (Kaasatus)**, asukoht Belgias; arendab kaasatusalast koolitust, trükiste väljaandmist ning rahvusvahelise noorsootöö varustamist ressursidega vähemate võimalustega noortega tehtava koostöö raames, eesmärgiks suurendada ning soodustada nende osalemist programmi Euroopa Noored tegevuses.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Information (Informatsioon)**, asukohaks Ungari ja Rootsi; arendab ja soodustab riiklike büroode ning teiste SALTO noorte osaluse ressursikeskuste vahelist suhtlemist ja infovahetust.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Participation (Osalus)** asub Belgias ning selle eesmärgiks on noortele ja noorsootöötajatele kvaliteetsete osalusprojektide koostamiseks vajalike tavade ning ideede vahetamiseks ning aruteludeks sobiva keskkonna loomine.
- **SALTO Kagu-Euroopa noorte osaluse ressursikeskus (SEE)**, asukohaga Sloveenias; toetab programmi Euroopa Noored raames programmi Euroopa Noored ja *Kagu-Euroopa partnerriikide* (SEE) vahelist koostööd.
- **SALTO noorte osaluse ressursikeskus Training and Cooperation (Koolitus ja koostöö)**, asukoht Saksamaal; toetab kvaliteetsete koolitusstrateegiate ning koolituskursuste arendamist ning Euroopa koolitusasutuste ja koolitajate vahelist koostööd koolituse ja kvaliteedi kontekstis. Lisaks koordineerib Noortepassi tunnistuse väljatöötamist ja kasutuselevõttu.

Võrgustik Eurodesk

Võrgustik **Eurodesk** edastab noorsoolast üldteavet ja aitab levitada ka programmi Euroopa Noored puudutavat teavet. Eurodeski riiklikud partnerid osutavad riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil erinevaid avalikke Euroopa infoteenuseid, mis võivad hõlmata järgmist:

- tasuta vastamine päringutele kohapeal, telefoni, e-posti, faksi teel jne;
- küsijate nõustamine ja aitamine;
- väljaanded ja teabeallikad;
- üritused, konverentsid, seminarid jne;
- Euroopa info Internetis;
- koolitus- ja tugiteenused.

Eurodesk varustab Euroopa noorteportaali sisuga ning pakub oma veebilehel teabeteenuseid ja kontaktandmeid.

See võrgustik kannab hoolt Euroopa noorteportaali andmete uuendamise eest ning soodustab selle edasist arendamist. Sel eesmärgil teeb Eurodesk koostööd teiste vastavate noorteteabe võrgustikega, eelkõige Euroopa Noorte Info ja Nõustamise Agentuuriga (*European Youth Information and Counselling Agency, ERYICA*) ning **Euroopa Noortekaardi Assotsiatsiooniga** (*European Youth Card Association, EYCA*).

Euro-Med noorteplatvorm

Euro-Med noorteplatvormi eesmärgiks on Vahemere mõlemal kaldal asuvates riikides tegutsevate noorteorganisatsioonide koostöö, võrgustike ja infovahetuse soodustamine. Platvorm pakub olulisi tugiteenuseid, nagu näiteks andmebaasi partnerite otsinguks, arutusfoorumit, teavet riikide profiilide ja noortealgatuste rahastamise võimaluste kohta.

Endised EVT vabatahtlikud struktuurid

Nimetatud struktuurid on seotud noorsoo- ja vabatahtlike tegevusega. Nende tegevuste hulka kuuluvad reeglina EVT vabatahtlike toetamine ning kogemuste jagamist soodustavate suhtlus- ja võrgustikuplatvormide rajamine endistele EVT vabatahtlikele.

Üksikasjalike andmete saamiseks palume pöörduda oma riikliku büroo või Täitevasutuse poole.

5. Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?

Programmi peamiseks sihtgrupiks on enesestmõistetavalt noored ja noorsootöötajad. Sellele vaatamata jõuab programm nendeni *projektide elluviijate* vahendusel. Seega on programmis osalemise tingimused seotud eeskätt kahe rollikandjate rühmaga: „osalejad“ (programmis osalevad üksikisikud) ja „projektide elluviijad“ (enamasti juriidilised isikud). Nii osalejate kui ka projektide elluviijate puhul on osalemise tingimused seotud nende asukohariigiga.

Toetuskõlblikud osalejad

Kas sinu näol on tegemist noorega vanuses 13–30 eluaastat või inimesega, kes on aktiivselt tegev noorsootöoga või noorteorganisatsioonis ning on *seaduslikult elav* ühes programmiriigis või *koostööriigis*?

Jaatava vastuse korral võid sõltuvalt alaprogrammist osaleda programmis Euroopa Noored. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Eelkõige tuleb kontrollida:

- vanuse alampiiri – osalejad peavad vähemalt taotlustähtjaks ületama alumise vanusepiiri. Näiteks kui alumine vanusepiir on 15 eluaastat, peavad osalejad taotlustähtjaks olema saanud 15-aastaseks;
- vanuse ülempiiri – osalejad ei tohi taotlustähtjaks olla vanemad kui osutatud suurim vanus. Näiteks kui vanuse ülempiir on 28 eluaastat, ei tohi osalejad taotlustähtjaks saada 29-aastaseks.

Toetuskõlblikud projektide elluviijad

Programmi Euroopa Noored raames läbiviidavaid projekte esitavad ning nende valituks osutumise korral ka juhivad *projektide elluviijad*.

Kas sinu näol on tegemist

- mittetulundus- või valitsusvälise organisatsiooni;
- kohaliku, regionaalse avaliku asutuse;
- *noorte inimeste mitteformaalse rühmituse*;
- Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametiasutusega (ENGO), mille liikmesorganisatsioonid asuvad vähemalt kaheksas koostööriigis;
- rahvusvahelise riikliku mittetulundusühingu;
- noorte-, spordi- või kultuuriüritusi korraldava tulundusühinguga,

mis on *seaduslikult asutatud* ühes programmi- või koostööriigis?

Juhul kui organisatsioon vastab loetletud nõuetele, võib see saada kõnealuse alaprogrammi raames läbiviidava projekti elluviijaks. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Juhul kui sinu projekt osutub valituks, saab sinust programmi Euroopa Noored *toetusesaaja*. Toetusesaaja on programmi elluviija, kellele tehakse ettepanek *rahastamislepingu* sõlmimiseks projekti läbiviimiseks (rahastamislepingu sõlmimise ettepanekut ei tehta osalejatele enestele).

Millist organisatsiooni loetakse Euroopa tasandil noorsootöös osalevaks ametiasutuseks?

ENGO peab:

- olema *seaduslikult asutatud* vähemalt aasta tagasi;
- olema mittetulundusorganisatsioon;
- tegutsema Euroopa tasandil kas iseseisvalt või koostöös teiste organisatsioonidega;
- konkreetse struktuuri (liikmesorganisatsioonid) ja tegevustega, mis hõlmavad vähemalt kaheksat programmiriiki;
- olema aktiivne noorsootöö valdkonnas;
- tegutsema vastavalt ühenduse noorsootöö valdkonna põhimõtetele;
- kaasama noori nende huvides läbiviidavate tegevuste juhtimisse.

Toetuskõlblikud riigid

Sõltuvalt alaprogrammidest võivad osaleda erinevate riikide osavõtjad ja projektide elluviijad. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise tingimuste kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

Eristatakse programmi- ja *koostööriike*.

- Programmiriikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda kõigis programmi Euroopa Noored alaprogrammides.
- Naabruspiirkondade riikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda programmi Euroopa Noored alaprogrammis 2 ja alaprogrammis 3.1.
- Teiste maailma koostööriikide osavõtjad ja projektide elluviijad võivad osaleda programmi Euroopa Noored alaprogrammis 2 ja alaprogrammis 3.2.

Programmiriigid

Programmis osalevad järgmised riigid:

Euroopa Liidu (EL) liikmesriigid⁸		
Austria	Küpros	Rumeenia
Belgia	Leedu	Saksamaa
Bulgaaria	Luksemburg	Slovakkia
Eesti	Läti	Sloveenia
Hispaania	Malta	Soome
Holland	Poola	Taani
Iirimaa	Portugal	Tšehhi
Itaalia	Prantsusmaa	Ungari
Kreeka	Rootsi	Ühendkuningriik

Osalevad Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riigid, mis on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed		
Island	Liechtenstein	Norra

Osalevad Euroopa Liidu kandidaatriigid
Türgi

Naabruspiirkondade riigid

Programm Euroopa Noored toetab programmiriikide ja järgnevate naabruspiirkondade riikide koostööd:

Kagu-Euroopa	Ida-Euroopa ja Kaukasus	Vahemere piirkond
Albaania	Armeenia	Alžeeria
Bosnia ja Hertsegoviina	Aserbaidžaan	Egiptus
Endine Jugoslaavia	Gruusia	Iisrael
Vabariik Makedoonia (FYROM)	Moldova	Jordaania
Horvaatia	Ukraina	Liibanon
Kosovo (vastavalt ÜRO resolutsioonile 1244/1999)	Valgevene	Maroko
Montenegro	Vene Föderatsioon	Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsus
Serbia ⁹		Süüria
		Tuneesia

⁸ Programmi Euroopa Noored raames on toetuskõlblikud ka ülemeremaade ja -territooriumide isikud ning vastavatel juhtudel ka ülemeremaade ja -territooriumide avalikud ning eraõiguslikud asutused ja institutsioonid, mille suhtes kohaldatakse programmi eeskirju ja nendes liikmesriikides kehtivat korda, millega ülemeremaad ja -territooriumid on seotud. Kõnealuste ülemeremaade ja -territooriumide loend on toodud Nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsuse (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Ühendusega (2001/822/EÜ), ELT L 314, 30.11.2001) lisa 1A.

⁹ Sealhulgas Kosovo vastavalt ÜRO julgeolekunõukogu 10. juuni 1999. aasta resolutsioonile 1244.

Teised maailma koostöriigid

Programmi Euroopa Noored raames on võimalik koostöö alljärgnevas tabelis loetletud maailma teiste koostöriikidega, kes on allkirjastanud vastavad noorsootöö alased lepingud Euroopa Ühendusega.

Afganistan	Guajaana	Nicaragua
Ameerika Ühendriigid	Haiti	Nigeeria
Angola	Hiina	Niger
Antigua ja Barbuda	Honduras	Niue
Argentiina	Ida-Timor	Palau
Austraalia	India	Panama
Bahama	Indoneesia	Paapua New Guinea
Bangladesh	Jamaica	Paraguay
Barbados	Jeemen	Peru
Belize	Kambodža	Ruanda
Benin	Kamerun	Saalomoni Saared
Boliivia	Kanada	Saint Kitts ja Nevis
Botswana	Kasahstan	Sainte-Lucia
Brasiilia	Kenya	Saint-Vincent ja Grenadiinid
Brunei	Kesk-Aafrika Vabariik	Sambia
Burkina Faso	Kiribati	Samoa
Burundi	Kolumbia	Sao Tome ja Principe
Cabo Verde	Komoorid	Seišellid
Cooki saared	Kongo (Demokraatlik Vabariik)	Senegal
Costa Rica	Kongo (Vabariik)	Sierra Leone
Djibouti	Korea Vabariik	Sudaan
Dominica	Kõrgõzstan	Suriname
Dominikaani Vabariik	Laos	Svaasimaa
Ecuador	Lesotho	Zimbabwe
Elevandiluurannik	Libeeria	Tai
El Salvador	Lõuna-Aafrika Vabariik	Tansaania
Ekvatoriaal-Guinea	Madagaskar	Togo
Eritrea	Malawi	Tonga
Etiopia	Malaisia	Trinidad ja Tobago
Fidži	Mali	Tšaad
Filipiinid	Marshalli saared	Tšiili
Gabon	Mauritaania	Tuvalu
Gambia	Mauritius	Uganda
Ghana	Mehhiko	Uruguay
Grenada	Mikroneesia	Usbekistan
Guatemala	Mosambiik	Vanuatu
Guinea Vabariik	Namiibia	Venezuela
Guinea-Bissau	Nauru	Vietnam
	Nepal	

Viisanõuded

Juhul kui projektis osalevad riigid, mis ei kuulu Euroopa Liitu, võib osutada vajalikuks viisanõuete kontrollimine.

Põhimõtteliselt on programmi Euroopa Noored raames Euroopa Liidu (EL) välistest riikidest Euroopa Liitu saabuvatel toetusajaajatel ning EList Euroopa Liitu mittekuuluvatesse riikidesse noorteprojektidest osa võtma suunduvatel noortel tarvis taotleda vastuvõtva riigi viisat. Samuti võivad teise ELi liikmesriiki sisenemiseks vajada viisat noored, kes elavad alaliselt ELi liikmesriigis, aga kellel on Euroopa Liitu mittekuuluva riigi kodakondsus/pass.

Taotlejal on koostöös kõigi partnerorganisatsioonidega kohustus tagada mistahes nõutavate viisade olemasolu juba enne plaanitud tegevuse algust. Tungivalt soovitatakse alustada viisa taotlemist palju varem, kuna see toiming võib võtta aega mitu nädalat.

Täiendavaid soovitusi ja toetust viisade, elamislubade, sotsiaalkindlustuste jms osas annavad riiklikud bürood ja Täitevasutus.

Komisjon on programmi Euroopa Noored osavõtjate huvides avaldanud mõned üldsoovitused viisa/elamisloa taotlemise kohta. Dokumenti on võimalik alla laadida komisjoni veebilehelt.

Kuidas osaleda?

Programmis Euroopa Noored osalemise konkreetsed tingimused sõltuvad projektiga seotud alaprogrammist. Konkreetsetes alaprogrammides osalemise tingimuste kohta leiad infot käesoleva programmi juhendi B-osast.

6. Millist toetust on võimalik saada?

Toetav lähenemine

Programmi Euroopa Noored puhul tähendab toetav lähenemine kasutajate juhendamist programmi kõigis etappides, alates esimesest kokkupuutest programmiga ning taotlustoimingutest kuni projekti elluviimise ja lõpphindamiseni.

Kõnealune põhimõte ei tohi minna vastuollu õiglase ja läbipaistva projektitaotluse esitamise ja hindamisega. See tugineb aga ideele, et kõigile võrdsete võimaluste tagamiseks on teatud noortegruppe vaja nõustamis-, järelevalve- ja juhendamissüsteemidega rohkem abistada.

Seetõttu peetakse programmi Euroopa Noored oluliseks põhimõtteks pakkuda taotlejatele eri tasandil abi, koolitust ja nõustamist. Detsentraliseeritult pakuvad koolitusvõimalusi ja teavet riiklikud bürood ning Eurodesk; tsentraliseeritult antakse abi Täitevasutuse ja SALTO võrgustiku kaudu.

Euroopa Noored: koolitusstrateegia

Programmi Euroopa Noored Euroopa koolitusstrateegiat koordineerib Euroopa Komisjon ning sellega soovitakse panustada noorsootegevuse tugisüsteemide kvaliteeti ja kodanikuühiskonna organisatsioonide noorsootöö alasesse võimekusse ning see on ka programmi järjepidevate kvaliteedipüüdluste tuumaks; viimased hõlmavad teavitusmeetmeid, mitteformaalse õppe tunnustamist, kõigi tegutsejate koostööd ning noorsoo- ja haridusalast rakenduslikku teadustegevust.

Programmi Euroopa Noored Euroopa koolitusstrateegia on programmi peamine vahend noorsootöötajate ja teiste oluliste tegutsejate suutlikkuse pidevaks suurendamiseks. Koolitusstrateegia pakub olulistele tegutsejatele tuge vajalike hoiakute ja pädevuste omandamiseks, eelkõige mitteformaalse õppe vallas ning noortega töötamisel Euroopa tasandil ja Euroopa olukorda silmas pidades.

Koolitusstrateegia peamised elemendid on järgmised:

- koolitus- ja koostööplaanid – riiklike büroode kui vahendajate kvaliteeditoe vahend;
- riiklike büroode töötajate ja programmi muude struktuuride töötajate koolitus;
- SALTO noorte osaluse ressursikeskuste pakutav infosisuga seonduv toetus riiklikele büroodele, organisatsioonidele ja eraisikutele;
- Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noorsooalase partnerluse ressursid.
- Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud aktiivsetele noorsootöötajatele ja noorteorganisatsioonidele.

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus tagab oma „noortetoe“ kaudu abi projektijuhtimisel kõrge kvaliteedi saavutamiseks ning võimaldab tehnilist tuge kõigile üleeuroopaliste ja rahvusvaheliste noorteprojektidega seotud tegutsejatele, keskendudes eelkõige selliste riikide toetusesaajatele ja osalejatele, kus puuduvad riiklikud bürood (Kagu-Euroopa, Ida-Euroopa ja Kaukaasia, Ladina-Ameerika ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riigid).

Eeskätt täidab noortetugi järgmisi ülesandeid. Noortetugi:

- abistab projekti elluviijaid, organisatsioone ja osalejaid, kui avaldatakse vastavat soovi;
- toetab viisade väljastamist ja parimate tavade levitamist, aidates seega noorsootöö edendajatel ületada rahvusvahelise liikuvusega seotud takistusi;
- võimaldab abi kriiside lahendamisel.

Riiklikud bürood

Riiklikud bürood pakuvad projektide ettevalmistamise ja rakendamise jaoks koolitust ja üldteavet koolitusvõimaluste kohta.

Iga riiklik büroo:

- pakub kohalike ja rahvusvaheliste koolituste, seminaride ja õpikodade paketti inimestele, kes on huvitatud programmi Euroopa Noored projektidest või juba osalevad nendes;

- annab osalejatele, projektikoordinaatoritele, olemasolevatele või eeldatavatele partneritele ning toetuse saajatele nõu, teavet ja abi kogu projektide plaanimise ja elluviimise jooksul;
- aitab luua, arendada ja koondada rahvusvahelisi, programmi erinevate tegutsejate partnerlusi;
- jagab süsteemset teavet programmi, selle eeskirjade ja toimimisviiside kohta;
- korraldab programmi sihtrühmade teavitamiseks konverentse, koosolekuid, seminare ja muid üritusi, et parandada programmi haldamist ja esitlemist ning levitada selle tulemusi ja häid tavasid.

SALTO ressursikeskused

SALTO (*Support for Advanced Learning and Training Opportunities*, täiendõppe- ja koolitusvõimaluste tugi) ressursikeskus pakub koolitus- ja koostöövõimalusi eesmärgiga parandada mitteformaalse õppe kvaliteeti ja tunnustamist.

Ressursikeskuste töö seisneb järgmises:

- koolituskursuste, õppelähetuste ja foorumite korraldamine ning partnerluste loomine;
- koolitus- ja noorsootöö meetodite ja vahendite väljatöötamine ning dokumenteerimine;
- ülevaate andmine noorsootöötajatele mõeldud Euroopa koolitustegevusest Euroopa koolituskalendri abil;
- praktilist nõu pakkuvate väljaannete koostamine;
- ajakohase teabe jagamine Euroopa noorsootöö ja erinevate prioriteetide kohta;
- noorsootöös ja sellealases koolituses tegutsevate koolitajate ja võtmeisikute andmebaasi koostamine;
- Noortepassi koordineerimine.

Võrgustik Eurodesk

Võrgustik Eurodesk pakub noortele ning koos nendega Euroopa poolt pakutavate haridus-, koolitus- ja noorsootöövõimaluste valdkonnas ning noorte Euroopa tegevustesse kaasamise osas tegevatele isikutele vajalikke infoteenuseid. Eurodesk võrgustik pakub teavet päringute, finantseerimisvõimaluste, sündmuste ning trükiste kohta.

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noortepoliitika, noorsoolase teadustegevuse ja noorsootöö vallas („partnerlus”) pakub Euroopa noortepoliitikaga seotud kasulikke teavet ning projektide kavandamisel ja rakendamisel kasutatavaid vahendeid.

Peamisteks tegevusteks on noorsootöötajaid, noortejuhte, koolitajaid, teadlasi, poliitikakujundajaid, eksperte ja praktikuid hõlmavad koolitused, seminarid ja võrgustike kohtumised, kus käsitletakse ülaltoodud teemasid ja mis peaksid aitama kaasa *struktureeritud dialoogile*.

Tegevused keskenduvad eelkõige Euroopa kodakondsuse ja inimõigustealasele haridusele, kultuuridevahelisele dialoogile ning koostööle, noorsootöö ja -koolituse kvaliteedile, noorsootöö tunnustamisele ja nähtavusele, noorte paremale mõistmisele ja nendega seonduvatele teadmistele, noortepoliitika väljatöötamisele ning kultuurilise mitmekesisuse mõistmise ja austamise edendamisele. Osa tegevusi on piirkondliku mõõtmega, näiteks riikides, mis moodustavad osa Euroopa naabruspoliitikast.

Kõige värskeimat, uurimustel põhinevat teavet noorte olukorra kohta kogu Euroopas on võimalik saada ühest kohast – partnerluse raames rajatud Euroopa noortepoliitika teadmuskeskusest (*EKCYP*). See edendab poliitikakujundajate, praktikute ja noorsooteadlaste teabevahetust ja dialoogi.

Partnerluse tulemusi levitatakse ülekantavate koolitusmoodulite, partnerluse veebilehe ning teadusväljaannete kaudu. Koolitusmaterjalid on temaatilised käsiraamatud, mida saab kasutada programmi Euroopa Noored projektides.

Partnerluse raames läbiviidavaid tegevusi korraldab ning haldab partnerluse sekretariaat, mis annab oma tegevusest aru nii Euroopa Nõukogule kui ka Euroopa Komisjonile.

Täiendavat teavet partnerluse tegevuste kohta saab selle sekretariaadist Strasbourgis.

Euro-Med noorteplatvorm

Euro-Med noorteplatvorm toetab Euroopa Vahemere piirkonna noori ja noorteorganisatsioone heade tavade vahetamise, võrgustikutöö ja koostöö edendamiseks ning regiooni võimaluste tõstmiseks.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks pakub platvorm erinevaid võrgustikuga seotud funktsioone, sealhulgas:

- partnerite leidmist lihtsustav andmebaas;
- vaba arutelu võimaldav sidusfoorum;
- noorte olukorda kirjeldavad riikide profiilid;
- teave noorte tegevuse finantseerimise võimaluste kohta;
- teave Vahemere piirkonna noorteorganisatsioonide kokkusaamiste kohta;
- infolehe trükitväljaanne ja sidusversioon.

OSA B – INFORMATSIOON ALAPROGRAMMIDE KOHTA

Sellest osast leiate kõigi käesoleva programmi juhendiga kaetud programmi Euroopa Noored alaprogrammide kohta järgmise sisuga teavet:

- alaprogrammi eesmärgid;
- antud alaprogrammi vahendusel toetatavate projektide kirjeldus;
- tabel, mis annab ülevaate alaprogrammi raames esitatavate projektide hindamiskriteeriumide kohta;
- täiendavat kasulikku teavet, mis aitab paremini mõista konkreetse alaprogrammi kaudu toetatavate projektide olemust;
- tabel, mis annab ülevaate alaprogrammi kaudu toetatavate projektide rahastamisel kehtivatest reeglitest;
- soovitusi ja näpunäiteid alaprogrammi kaudu toetatavate projektide koostamiseks.

Enne taotluse esitamist soovitame kogu projektiga seotud alaprogrammi puudutava teabe põhjalikult läbi töötada.

Alaprogramm 1.1 – Rahvusvaheline noortevahetus

Eesmärgid

Noortevahetus võimaldab ühel või mitmel noortegrupil külastada või vastu võtta teise riigi noortegruppe ja osaleda nendega ühises tegevusprogrammis. Need rahvusvahelisele partnerlusele toetuvad tegevused eeldavad noorte aktiivset osavõttu ja annavad noortele võimaluse avastada ning teadvustada sotsiaalseid ja kultuurilisi erinevusi, samuti õppida üksteiselt ning tugevdada Euroopa kodanikuks olemise tunnet.

Mis on noortevahetus?

Noortevahetus on projekt, mille käigus saavad omavahel kokku noorte grupid kahest või enamast riigist, mis annab neile võimaluse tõstatada ja arutada erinevaid teemasid, saades samal ajal teadmisi üksteise riikide ja kultuuride kohta. Noortevahetus on erinevatest riikidest pärit, kahe või enama projekti elluvijja rahvusvahelisel *partnerlusel* põhinev tegevus.

Sõltuvalt osalevate riikide arvust võib noortevahetus olla kahe-, kolme- või mitmepoolne. Kahepoolne noortevahetus on igati õigustatud juhul, kui projekti elluvijjate jaoks on tegemist nende esimese Euroopa projektiga või kui osavõtjate näol on tegemist väikeste või kohalike gruppidega, kel puuduvad Euroopa tasandil tegevuse kogemused.

Noortevahetus võib olla seotud reisimisega, hõlmates kõigi osalejate üheaegset liikumist läbi ühe või mitme vahetusprojekti osaleva riigi.

Noortevahetuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku *järeltegevuse* kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Mida noortevahetus ei hõlma

Noortevahetuse raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkuserisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokkusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noortevahetuse alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p>Iga <i>projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiiriigist.</p>
Projektide elluviijate roll	Osalejate rühma teise riiki lähetav projekti elluviija on <i>saatev organisatsioon (SO)</i> . Noortevahetuse raames oma asukohariigis noorterühma vastuvõttev projekti elluviija on <i>vastuvõttev organisatsioon (VO)</i> .
Projektide elluviijate arv	<p>Kahepoolne noortevahetus: kaks projekti elluviijat erinevatest programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: kolm projekti elluviijat erinevatest programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: vähemalt neli elluviijat erinevatest programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	Programmiiriigis <i>seaduslikult elavad</i> 13-25-aastased noored. Mõned grupis osalejad võivad olla vanemad kui 25 aastat, aga nad peavad taotluse esitamise tähtajal olema igal juhul nooremad kui 30 aastat.
Osalejate arv	Igas noortevahetuses peab osalema vähemalt 16 ja kuni 60 noort, arvestamata <i>rühmajuhte</i> .
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kahepoolne noortevahetus: minimaalselt 8 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: minimaalselt 6 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: minimaalselt 4 osavõtjat rühma kohta (rühmajuhid välja arvatud).</p> <p>Igal rahvusrühmal peab olema vähemalt üks rühmajuh.</p>
Tegevuskoht (kohad)	Tegevus peab aset leidma ühe projekti elluviija asukohariigis. Samaaegsed noortevahetused: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides.
Projekti kestus	Maksimaalselt 15 kuud.
Tegevuse kestus	6-21 päeva (reisipäevad välja arvatud).
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.

Kes võivad taotluse esitada?	<p>Kõik taotlused: Taotlust esitada sooviv projekti elluvijaja peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p> <p>Täitevasutusele esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale <i>koordineeriva organisatori</i> (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“).</p> <p>Riiklikule büroole esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Kahe-, kolmepoolne noortevahetus: kõik projekti elluvijad esitavad igaüks eraldi oma asukohariigi riiklikule büroole taotluse oma projekti osa rahastamiseks („<i>jagatud rahastamine</i>“).</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluvijaja võtab endale <i>koordineeriva organisatori</i> (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („<i>ühepoolne rahastamine</i>“).</p> <p>Üheaegne noortevahetus (kahe-, kolme- või mitmepoolne): üks tegevuse osalise toimumise kohaks oleva riigi projekti elluvijaja võtab endale <i>koordineeriva organisatori</i> (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“).</p> <p>Kõik taotlused: Mitteformaalse rühmituse korral võtab üks rühmituse liikmetest endale rühmituse esindaja rolli ja vastutab taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning rühmituse nimel <i>rahastamislepingule</i> alla kirjutamise eest.</p>
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p> <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projektide rahastamise taotlused.</p>
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK): Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad täidetud olema järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi) ▪ osalejate arv: 1 osaleja rühma kohta. Osalejate arvu võib suurendada kaheni tingimusel, et 1 osalejatest on noortevahetuses osalev isik ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile on lisatud EVK päevakava.

Väljastavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis väljastavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet</i>) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kasutatav mitteformaalne õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti mõjuala kvaliteet (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; mõju suurendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasatus;</i> ▪ Projektis osalevate partnergruppide arv; ▪ Partnergruppide tasakaalustatus (osalejate arvu osas) ▪ Üksnes kahepoolse noortevahetuse puhul: projekti elluvijaja on esmakordne taotleja või väikeorganisatsioon.

Mida peaks veel teadma noortevahetuse kohta?

Kes on rühmajuht?

Igal partnergrupil peab olema vähemalt üks täiskasvanud rühmajuht – vastavalt sihtrühma suurusele ja iseloomule – kes saadab vahetuses osalevaid noori, et tagada noorte tulemuslik õppimine, kaitstus ja turvalisus.

Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid – alaprogramm 1

Alaprogrammi 1 raames läbiviidavad noortevahetused võivad olla mitut alaprogrammi hõlmava projekti osaks. Täiendava info saamiseks vaata vastava alaprogrammi peatükki „Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid“.

Noortepass

Noortepassi kasutatakse alates 2007. aastast alaprogrammi 1.1 osas. Täpsemat infot Noortepassi tunnistuse kohta leiata programmi juhendi A-osast.

Näide noortevahetusest

Põhja-Iirimaal, Omagh's leidis aset mitmepoolne noortevahetus nimetusega „Slainte agus An Oige“, milles osales 40 noort inimest Iirimaalt, Leedust, Poolast ja Ühendkuningriigist. Noortevahetuse eesmärgiks oli tervislike eluviiside tutvustamine noortele, keskendudes eeskätt värskes õhus läbiviidavate tegevuste kasulikkusele osavõtjate tervisele. Programmis olid kombineeritud praktilised tegevused, mille puhul noored moodustasid meeskonnad ning katsetasid erinevaid spordialasid, mida täiendasid töötoad, kus keskenduti sportlike tegevuste poolt organismile avaldatavale positiivsele mõjule. Lisaks anti projekti raames erinevate riikide partnerrühmadele võimalus oma riikide kultuuri ja ajaloo tutvustamiseks. Programm keskendus enesehinnangu suurendamisele, teiste aktsepteerimisele, avatud mõtlemisele, erinevate kultuuride tundmaõppimisele ja erinevate riikide hindamisele.

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Toetusesaaja	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet). Samaaegsete projektide puhul: reisikulud kodust tegevuse alustamise paika ja reisikulud tegevuse lõppemise kohast koju.	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	70% toetuskõlblikest kulutustest	Saatvad ja vastuvõtavad organisatsioonid (kahe- ja mitmepoolisel juhul), koordineeriv organisatsioon (mitmepoolisel juhul)	Automaatne	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Ettevalmistava kohtumisega seotud kulutused	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja tagasi. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Saatvad organisatsioonid (kahe- ja mitmepoolisel juhul), koordineeriv organisatsioon (mitmepoolisel juhul)	Tingimus: taotlusvormil tuleb selgelt ära näidata ettevalmistava kohtumise vajadus ja eesmärgid	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
	+ Majutus- ja muud külastuskulud.	+ Ühikuline maksumus	+ 48 € x ööde arv (maksimaalselt 2 ööd) x saatva organisatsiooni osalejate arv			
Ettevalmistuskulud	Kõik tegevuse ettevalmistamise ja osalejatega vahetult seotud kulud.	<i>Fikseeritud summa</i>	480 €	Saatev ja vastuvõttev organisatsioon (kahe- ja mitmepoolisel juhul)	Tingimus: ettevalmistustegevused tuleb taotlusvormil selgelt ära kirjeldada	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
		Ühikuline maksumus	480 € x projektide elluvijate arv	Koordineeriv organisatsioon (mitmepoolisel juhul)		
Tegevuse kulud (kahe- ja kolmepoolisel juhul)	Kõik tegevuse ettevalmistamise ja osalejatega vahetult seotud kulud, kaasa arvatud kindlustus.	<i>Fikseeritud summa</i>	960 €	Vastuvõttev organisatsioon (kahe- ja mitmepoolisel juhul)	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
		+ Ühikuline maksumus	+ 18 € x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal			

Toetuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Toetusesaaja	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuse kulud (mitmepoolsel ja samaaegsel juhul)	Kõik projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud, kaasa arvatud kindlustus.	Fikseeritud summa	1 920 €	Koordineeriv organisatsioon (mitmepoolsel, samaaegsel juhul)	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
		+ Ühikuline maksumus	+ 18 € x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal			
Erakorralised kulud	Vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad või tegevuste eripäraga põhjendatud mis tahes kulud. Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Saatev ja vastuvõttev organisatsioon (kahe- ja mitmepoolsel juhul) Koordineeriv organisatsioon (mitmepoolsel juhul)	Tingimus: erakorraliste kulude katmise taotlust tuleb projekti taotluses põhjendada	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.
Täiendava mõju suurendamisega seotud kulud	Projekti mõju suurendamisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest. Kuni 500 € x projektide elluvijate arv. Maksimaalselt 2 500 €	Saatvad ja vastuvõtavad organisatsioonid (kahe- ja mitmepoolsel juhul), koordineeriv organisatsioon (mitmepoolsel juhul)	Tingimus: projekti mõju suurendamisega seotud tegevused on taotluse vormis selgelt kirjeldatud	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluvijaja peab kasutama vastava riigi riikliku büroo poolt kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Millised kulutused on käsitletavad erakorraliste kuludena?

Erakorralised kulutused, mida projekti raames on lubatud katta:

- viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud;
- vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad kulud;
- tegevuste eripäraga seonduvad kulud.

Kahel viimasel juhul võib toetussumma hõlmata näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist.

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitud hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**
Projekti elluvijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste olemasolemist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatav mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järetegevuste läbiviimine.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on noortevahetuse edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluvijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele noortevahetuse teemavaldkonna osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust noortevahetuse projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega. Saatev rühmitus peaks võimaluse korral kindlasti korraldama ettevalmistava kohtumise vastuvõtva partnerrühmaga.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetsetelt sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega. Programmis tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatel ning osalejatel hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti peaks hindamisel tõstma esile saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluvijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatel tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohendada ja korrigeerida.

- **Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet**
Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluvijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevalt olla. Projekti elluvijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhitide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhit olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuhit, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumisnormide kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitatakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**
 Projektil peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti noortevahetuse konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
 Projekt peaks järgima mitteformaalse õppe põhimõtteid. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema kultuuridevahelisel õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja algatuslikkusele.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
 Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaksid olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
 Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Kultuuridevaheline mõõde**
 Noortevahetus peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.
- **Euroopa mõõde**
 Noortevahetus peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna üle, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonid, Euroopa projektid;
  - projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdsed võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**
 Noortevahetuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluviijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid noortevahetuse käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluviijad peaksid tegema kindlaks sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, aramusliidrid ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärke ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma noortevahetuse võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse noortevahetusse tuleks kaasata uusi projektide elluviijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puuduvat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?
- **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**
 Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loominguks pakub

lisapotentsiaali noortevahetuse kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiab peamiselt aset enne noortevahetuse läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus
Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.
  - Programmi Euroopa Noored nähtavus
Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluvijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid noortevahenduse tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).
- **Mõju suurendamine**
Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noortevahetuse mõju suurendamiseks.
- Standardsed meetmed mõju suurendamiseks
Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast noortevahetuse toimumist.
  - Tulemuste mõju täiendav suurendamine
Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluvijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Programm Euroopa Noored pakub selliste meetmete rakendamiseks täiendavaid finantsvahendeid (vt selle alaprogrammi peatükki „Millised on rahastamistingimused“). Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

Alaprogramm 1.2 - Noortealgatused

Eesmärgid

Selle alaprogrammi raames toetatakse projekte, kus noored osalevad aktiivselt ja otseselt enda kavandatud tegevustes, milles neil endil on olulisim osa, eesmärgiga arendada nende algatusvõimet, ettevõtlikkust ja loovust.

Mis on noortealgatus?

Noortealgatus on projekt, mille algatavad, töötavad välja ja viivad ellu noored ise. See lubab noortel katsetada ideid ettevõtmistes, mis võimaldavad neil otseselt ja aktiivselt sekkuda projektide kavandamisse ja teostamisse. Samuti on noortealgatuses tähtis mitteformaalne õppe kogemus. See annab noortele võimaluse määratleda end Euroopa kodanikena ja tunda, et nad annavad Euroopa ülesehitamisse oma panuse.

Noortealgatuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Noortealgatus võib olla:

- kohalik: ühe grupi poolt välja töötatud, selle asukohariigis kohalikul, regionaalsel või riiklikul tasandil läbiviidav projekt;
- rahvusvaheline: eri riikidest pärit kahe või enama grupi ühisprojektina läbiviidav noortealgatus.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noortealgatuse alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust). <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiirigist.</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Kohalik noortealgatus: ainult üks projekti elluviija.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmiiridest, millest vähemalt üks on ELi riik.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Osaleda saavad programmiirigis <i>seaduslikult elavad</i> noored vanuses 18–30. Noori vanuses 15–18 eluaastat võib kaasata juhul, kui neid saadab noorsootöötaja või projektinõustaja. Projektinõustaja vanuse või geograafilise päritoluriigi osas piiranguid ei ole.</p>
Osalejate arv	<p>Kohalik noortealgatus: osalejate arvu osas piiranguid ei ole. Projektis peab osalema vähemalt üks vähemalt 4 noorest koosnev rühmitus.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: osalejate arvu osas piiranguid ei ole. Projektis peab osalema vähemalt üks vähemalt 8 noorest koosnev rühmitus.</p>
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kohalik noortealgatus: grupp peab koosnema vähemalt neljast liikmest.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: grupp peab koosnema vähemalt neljast liikmest.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kohalik noortealgatus: tegevus peab aset leidma projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: tegevus peab aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariigis/riikides.</p>

Projekti kestus	3 kuni 18 kuud.
Tegevuse kestus	Tegevuse kestuse osas konkreetseid piiranguid kehtestatud ei ole.
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Kõik taotlused: Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p> <p>Mitteametliku noorterühmituse puhul on üks rühmituse liikmetest grupi esindaja ja vastutab taotluse esitamise ning <i>rahastuslepingu</i> allkirjastamise eest.</p> <p>Kohalik noortealgatus: projekti elluviija esitab taotluse oma asukohariigi riiklikule büroole.</p> <p>Rahvusvaheline noortealgatus: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse („<i>ühepoolne rahastamine</i>“).</p>
Kuhu taotlus esitada?	Taotlused tuleb esitada taotleja asukohariigi riiklikule büroole.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Osalejate kaitse ja turvalisus Taotlejal tuleb garanteerida sobivate meetmete kasutusle võtmine, et kindlustada projektiga otseselt seotud osalejate kaitse ja turvalisus (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK) (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul). Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad olema täidetud järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi) ▪ osalejate arv: kuni 2 osavõtjat grupis. Üheks osavõtjaks võib olla projektinõustaja. ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile tuleb lisada EVK päevakava.

Välisavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
--	--

<p>Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul: <i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (projekti teema; innovatiivne loominguilisus ja ettevõtlikkus; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; Euroopa mõõde; eeskätt rahvusvaheliste noortealgatuste puhul: kultuuridevaheline mõõde) ▪ Projekti mõju kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
<p>Osalejate ja projekti elluviijate profiil (20%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte</i> kaasatus; ▪ Projekti elluviija on esmakordne taotleja.

Mida peaks veel teadma noortealgatuse kohta?

Kes on projektiõustaja?

Projektiõustaja on võtmeisik, kellel on piisavalt noorsootöö ja/või noortealgatuste kogemusi, et saata noorte gruppe ja toetada nende osalust. Tema roll sõltub konkreetse noorterühma vajadustest. Projektiõustaja ei sekku noortealgatusesse, kuid ta toetab noorte gruppi nende projekti ellurakendamisel. Ta töötab aeg-ajalt noortega koos, et täita teatavaid ülesandeid vastavalt grupi vajadustele. Projektiõustajad võivad olla vabatahtlikud või elukutselised, noortejuhid või noorteühenduste juhid, noorteklubide või -teenistuste töötajad jne.

Varem noortealgatuse projektis osalenud noori tasub julgustada kasutama omandatud teadmisi teiste noorte gruppide toetamiseks; tänu omaealise juhendaja rolli asumisele võiksid nendest seega saada võtmeisikud. Omaealise juhendaja roll tähendab samaealiste sõprade ja kaaslaste toetamist ning see on noortealgatuses oluline vahend tulemuslike kohalike juhendamissüsteemide väljatöötamisel.

Projektiõustajateks võivad olla ka riiklike büroode määratud nõustajad, kes kohtuvad noorte grupiga mõned korrad projekti elluviimise ajal, enamasti selle alguses, keskel ja lõpus.

Riiklikel büroodel tasub korraldada noortealgatuste tulevaste ja endiste toetusesaajate kohtumisi, hõlbustamaks omaealiste juhendajate süsteemi loomist. Noortealgatustega seotud koolituse kohta info saamiseks võtke ühendust kohaliku riikliku bürooga.

Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid - alaprogramm 1

Alaprogrammi 1 raames läbiviidavad noortealgatused võivad olla mitut alaprogrammi hõlmava projekti osaks. Täiendava info saamiseks vaata vastava alaprogrammi peatükki „Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid“.

Näide noortealgatusest

12 Türgi noort töötasid välja projekti, mille eesmärgiks oli tänaval töötama sunnitud lastele elementaarsete arvutialaste oskuste õpetamine. Rühm tegi koostööd kohaliku valitsusvälise organisatsiooniga, mis teeb nimetatud lastega regulaarselt koostööd. Lastega läbi viidud arutelu põhjal selgitas rühm välja nende konkreetse olukorra ning küsis lastelt, mida nood teha soovivad; nii sai alguse arvutiõppe idee. Arvutiõppe kestis kolm kuud ning projekti raames jõuti ligemale 70 lapseni.

"Isiklikul tasandil oli minu jaoks kõige olulisem asjaolu, et projekt andis mulle võimaluse teha seda, mida ma tahtsin! Tead, nende tänavalaste olukord läks mulle tõesti hinge. Ma tahtsin midagi ära teha! Neile on võimalik läheneda; nende reaalsusega tuleb end kurssi viia, kuid millegi reaalse ära tegemiseks on vaja teatud struktuuri ning just selle tekitamise võimaluse noortealgatuse projekt meile andiski! Kontakt kohaliku noortekeskusega ja koostöö valitsusvälise organisatsiooniga oli meile väga suureks abiks ja projekti jaoks äärmiselt oluline. Me korraldasime erinevaid ühiskondlikke tegevusi, mis andsid lastele võimaluse tunda end kusagile kuuluvana. Meile jäi mulje, et me suutsime neid abistada, et nad õppisid midagi kasulikku ning ühtaegu nautisid seda kogemust." (Türgist pärit rühma liige).

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamis e alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud (kohalike noortealgatuste puhul)	Kõik projekti vahetu teostamisega seotud kulutused.	<i>Fikseeritud summa</i>	8 000 € (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne juhul, kui järgitakse projekti eelarvet	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
					Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Tegevuskulud (rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)	Kõik projekti vahetu teostamisega seotud kulutused.	Fikseeritud summa	10 000 € (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne juhul, kui järgitakse projekti eelarvet	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
					Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Projekti nõustaja seotud kulutused	Kõik kulutused, mis on vahetult seotud projekti nõustaja osalemisega projektis (vajaduse korral).	Fikseeritud summa	1 000 € (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale)	Automaatne alla 18-aastaste osavõtjate osalusega projekti korral. Tingimuseks kõigi projektide puhul: vajadus projektinõustaja järele ning tema poolt rühmale pakutav toetus peab olema taotlusvormil konkreetselt välja toodud.	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Järeltegevuse / mõju suurendamise tegevusega seotud kulud	Projekti mõju suurendamisega seotud kulud.	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	100% toetuskõlblikest kulutustest Maksimaalselt 1 000 €	Tingimus: mõju suurendamisega seotud tegevused on taotlusvormil selgelt kirjeldatud	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Ettevalmistava kohtumisega seotud kulutused (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja tagasi. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: ettevalmistava kohtumine tuleb taotlusvormil selgelt ära näidata	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
	+ Täiendavad majutus- ja muud külastuskulud.	+ <i>Ühikuline maksumus</i>	+ 48 € x ööde arv (maksimaalselt 2 ööd) x saatvate projekti elluvijate poolsete osalejate arv (1 või 2 osalejat; üks osaleja võib olla projektinõustaja)		Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Reisikulud (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja tagasi. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluvijaja peab kasutama vastava riigi riikliku büroo poolt kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**

Ettevalmistav etapp on noortealgatuse edu seisukohast kriitilise tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb noorterühmal valida teema, mis on oluline nii rühma enda kui ka kohaliku kogukonna jaoks ning selle osas kokku leppida. Nende eesmärgiks peaks olema hästi struktureeritud tegevusprogrammi ja ajakava koostamine; töömeetodite valikul tuleb lähtuda kohaliku kogukonna hüvangust. Kuigi on oluline, et projekti administreerimise ja teostamisega tegeleksid noored ise, võib neid ettevalmistava etapi ajal abistada ning toetada projektinõustaja.

- **Tegevuskava kvaliteet**

Tegevusprogramm peab olema konkreetsetel sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega.

- **Hindamisetapi kvaliteet**

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluviijatelt ning osalejatelt hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluviijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel tuua välja saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuste tõrgeteta kulgemiseks hindamisi läbi viia ka enne tegevuste algust, nende ajal ja lõpetamise järel. Tegevustele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluviijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning tegevusprogrammi selle valguses kohandada ja korrigeerida.

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine (üksnes rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)**

Projekti elluviijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluviijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluviijate pühendumine projektile; projekti elluviijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluviijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuste kaudu saavutatud mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järetegevuste läbiviimine.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Projekti teema**

Projektile peaks olema selgelt määratletud teemaatika, mida rühma(de) liikmed soovivad ühiselt uurida. Valitud teema osas tuleb ühiselt kokku leppida ja see peaks kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Mõned näited võimalikest projektiteemadest oleksid järgmised: kunst ja kultuur, sotsiaalne tõrjutus, keskkond, pärandikaitse, noorte teavitamine, Euroopa-teadlikkus, linna/maaelu areng, noortepoliitika, tervis, narkootikumide kuritarvitamise vastasus, kuritegevusvastased meetmed, rassismi/ksenofobiavastasus, puuded, vanurid, kodutus, sisserändajad, võrdsed võimalused, grupiõpe, töötus, noortesport, noorte vaba aeg, meedia ja kommunikatsioon jne. Teema tuleb üle kanda noortealgatuste igapäevaste tegevuste konteksti.

- **Innovatiivne loomingulisus ja ettevõtlikkus**

Noortealgatuse kontekstis pannakse erilist rõhku projekti innovatiivsete elementide propageerimisele. Projekt peaks olema suunatud uuenduslike meetodite tutvustamisele, rakendamisele ja propageerimisele. Nimetatud uuenduslikud aspektid võivad olla seotud tegevuse sisu ja eesmärkide, erineva taustaga projektide elluviijate osalusega, loominguliste ja varem kasutamata probleemide lahendamise viisidega kohalikus kogukonnas, uute meetoditega eksperimenteerimise ja projekti formaatide või projekti tulemuste levitamisele.

- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**

Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti

ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.

- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Euroopa mõõde**
Noortealgatused peaksid toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:
  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonid, Euroopa projektid;
  - projekti tegevused käsitlevad Euroopa väärtusi, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.
- **Kultuuridevaheline mõõde (eeskätt rahvusvaheliste noortealgatuste puhul)**
Noortealgatused peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**
Noortealgatuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluvijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid noortealgatuse käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluvijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmäärke ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma noortealgatuse võimaliku järeltegevusetapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse noortealgatusse tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?
- **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**
Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluvijate ning osalejate loomungulisus pakub lisapotentsiaali noortealgatuse kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne noortealgatuse läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:
  - Projekti nähtavus
Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleepe, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.
  - Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana”, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid noortealgatuse tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noortealgatuse mõju suurendamiseks.

- Standardsed meetmed mõju suurendamiseks
Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast noortealgatuse toimumist.
- Tulemuste mõju täiendav suurendamine
Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Programm Euroopa Noored pakub selliste meetmete rakendamiseks täiendavaid finantsvahendeid (vt selle alaprogrammi peatükki „Millised on rahastamistingimused”). Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

Alaprogramm 1.3 – Noorte demokraatiaprojektid

Eesmärgid

Selle alaprogrammi eesmärk on suurendada noorte osalust nende kohalikes, piirkondlikes või riiklikes kogukondades või rahvusvahelisel tasandil, toetades nende kaasatust esindusdemokraatia süsteemides.

Mis on noorte demokraatiaprojektid?

Noorte demokraatiaprojekt on välja töötatud Euroopa partnerluse käigus, võimaldamaks Euroopa tasandil ühendada kohalikul, piirkondlikul, riiklikul või rahvusvahelisel tasandil toimunud projektide ideid, kogemusi ja meetodikaid ning suurendada seega noorte osalust.

Noorte demokraatiaprojektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Alljärgnevalt mõned näited noorte demokraatiaprojekti raames läbiviidavatest tegevustest:

- noorte osalusega seotud heade tavade vahetamise, arendamise ja levitamise võrgustike loomine;
- noortega konsulteerimine, eesmärgiga selgitada välja nende vajadused ja soovid demokraatlikus elus osalemise osas;
- kõigi tasandite esindusdemokraatiaga seotud mehhanismidele – kaasa arvatud ELi institutsioonid ja ELi poliitikad – keskenduvad infopäevad või seminarid või arutelud noortele;
- noorte ja demokraatlikku elu ja demokraatlikke institutsioone puudutava valdkonna ekspertide ja otsustajate vahelised kohtumised;
- demokraatlike institutsioonide ja otsustajate rollide toimimisele kaasa aitavad üritused;
- eeltoodud tegevuste seeriad või kombinatsioonid, mida võidakse projekti teostamise perioodil viia läbi erinevatel tasanditel (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline).

Mida noorte demokraatiaprojekt ei hõlma

Noorte demokraatiaprojektide raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- organisatsioonide põhikirjalised koosolekud;
- poliitilised kogunemised;
- noortevahetused;
- noortealgatused.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noorte demokraatiaprojektide alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluvijad	<p><i>Projekti elluvijja</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluvijad peavad olema pärit programmiigist.</p>
Projektide elluvijate arv	<p>Vähemalt kaks projekti elluvijat erinevatest programmiikidest, millest vähemalt üks on ELi riik. Projektis peab iga riigi kohta osalema vähemalt kaks projekti elluvijat. Projektide elluvijad peavad olema sõltumatud (vt alljärgnevad selgitused).</p>

Toetuskõlblikud osalejad	Osalevad noored: programmiriigis <i>seaduslikult elavad</i> noored vanuses 13–30. Otsustajad/ekspertid: Juhul kui projekt näeb ette demokraatlikku elu ja demokraatlikke institutsioone puudutava valdkonna ekspertide ja otsustajate osalemise, võivad olla projekti kaasatud sellised osalejad, sõltumata nende vanusest või geograafilisest asukohast.
Osalejate arv	Projektiga peab olema hõivatud vähemalt 16 osalevat noort.
Tegevuskoht (kohad)	Tegevus peab aset leidma projekti elluviija asukohariigis.
Projekti kestus	3 kuni 18 kuud.
Tegevuse kestus	Tegevuse kestuse osas konkreetseid piiranguid kehtestatud ei ole.
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.
Kes võivad taotluse esitada?	Tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija (või mitu projekti elluviijat) võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole (vt punkt „Kuhu taotlus esitada“) kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“). Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Mitteformaalse rühmituse korral võtab üks rühmituse liikmetest endale rühmituse esindaja rolli ja vastutab taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning rühmituse nimel <i>rahastamislepingule</i> alla kirjutamise eest.
Kuhu taotlus esitada?	Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused. Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama projektiga otseselt seotud noorte osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).

Välisavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Projekti teema kvaliteet (20%)	Projekti teemaga seotud kvaliteet, st projekti keskendus: <ul style="list-style-type: none"> ▪ noorte osalemisele esindusdemokraatiaga seotud mehhanismide töös; või ▪ noortele esindusdemokraatia ning aktiivse kodanikustaatus kontseptsioonide ja praktiliste aspektide kogemise võimaluse andmisele; või ▪ noorte ja kõigi tasandite (kohalik, regionaalne, riiklik ja Euroopa) otsustajate vahelisele dialoogile kaasaitamisele; või ▪ eeltoodute kombinatsioonile.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (30%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate <i>kaitse ja turvalisuse</i> tagavate meetmete kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti mõju kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluvijate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte</i> kaasatus; ▪ Osalevate riikide ja partnerite-projektide elluvijate arv

Mida peaks veel teadma noorte demokraatiaprojektide kohta?

Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid – alaprogramm 1

Alaprogrammi 1 raames läbiviidavad noorte demokraatiaprojektid võivad olla mitut alaprogrammi hõlmava projekti osaks. Täiendava info saamiseks vaata vastava alaprogrammi peatükki „Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid“.

Poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine noorte demokraatiaprojektis

Juhul kui projekti raames on ette nähtud poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine alaprogrammis, ei ole nende osalemisega vahetult seotud kulusid (reisikulud, toitlustus, majutus, viisad, erivajadused jne) võimalik katta programmi Euroopa Noored toetuse arvelt. Selliste kulude katmiseks tuleb kasutada muid rahalisi vahendeid (projektide elluvijate eneste ressursid ja/või riiklik, regionaalne, kohalik või erakätest pärinev toetus).

Sõltumatud projektide elluvijad

Noorte demokraatiaprojektide programmi kontekstis on projektide elluvijatel küll lubatud ühise võrgustiku vahendusel koostööd teha, kuid kõik projektide elluvijad peavad jääma sõltumatuks oma tegevuse osas otsuste langetamisel, nende elluviimisel ja rahastamisel.

Näide noorte demokraatiaprojektist

40 noort 11 erinevast programmiriigist tulevad 10 päevaks kokku, et matkida Euroopa Parlamendi tööd ja otsuse tegemise protsessi. Osalejad valivad eneste hulgast Parlamendi eesistuja ning moodustavad lisaks erinevaid parlamendi töögruppi ja komisjone, arutamaks ühiselt välja valitud teemasid, mis on ELi seisukohast esmatähtsad ning noorte jaoks kogu Euroopa olulist rolli mängivad. Pärast ettevalmistavat faasi, mille puhul võetakse aluseks Euroopa Parlamendi reaalsed dokumendid ja reaalne töö, mängivad nad läbi Euroopa Parlamendi üldistungi. Nimetatud 10 päeva jooksul kohtuvad nad muu hulgas erinevate ELi institutsioonide, kaasa arvatud Euroopa Parlamendi esindajatega.

Millised on rahastamistingimused?

Valituks osutunud projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud vahetud kulutused</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Seminaride, kohtumiste, konsultatsioonide, tegevuste korraldamine - Kirjastus/tõlkimis/teavituskulud - Projekti mõju suurendamisega seotud kulud - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud <p><i>Vahetud toetuskõlblikud kulutused (7% toetuskõlblikest kulutustest)</i></p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>75% kõigust toetuskõlblikest kulutustest. (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale) Maksimaalselt 50 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogramm on taotlusvormil selgelt ära toodud.</p>	<p>Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide/piletite koopiad (üksnes vahetute kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.</p>

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitud hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**

Projekti elluvijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatud mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine.

Erineva profiiliga projektide elluvijatest (nt kohalike omavalitsusasutuste kaasamine koos valitsusväliste organisatsioonidega) koosneva partnerluse moodustamine võib alaprogrammi elluviimisele tublisti kaasa aidata (eriti juhul, kui alaprogramm on suunatud noorte ja otsustajate vahelise suhtlemise tagamiseks).

- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**

Ettevalmistav etapp on noorte demokraatiaprojekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluvijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele demokraatiaprojekti teemavaldkonna osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust noorte demokraatiaprojektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega. Saatev rühmitus peaks võimaluse korral kindlasti korraldama ettevalmistava kohtumise vastuvõtva partnerrühmaga.

- **Tegevuskava kvaliteet**

Tegevuskava peab olema konkreetselt sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega. Programmis tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele.

- **Hindamisetapi kvaliteet**

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatel ning osalejatel hindamisprotsessi läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevuse eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluvijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatel tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohendada ja korrigeerida.

- **Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet**

Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluvijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erineda. Projekti elluvijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviivate rühmajuhtide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhte olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuht, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumishormide kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**
Projektil peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema ühiselt valitud ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti noorte demokraatiaprojekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
Projekt peaks järgima mitteformaalse õppe põhimõtteid. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema kultuuridevahelisel õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja algatuslikkusele.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Kultuuridevaheline mõõde**
Noorte demokraatiaprojekt peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.
- **Euroopa mõõde**
Noorte demokraatiaprojekt peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:
  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonid, Euroopa projektid;
  - projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.
  - Euroopa väärtusi, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**
Noorte demokraatiaprojekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluvijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid noorte demokraatiaprojekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluvijad peaksid tegema kindlaks sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma noorte demokraatiaprojekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse noorte demokraatiaprojekti tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad

järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loominguks pakub lisapotentsiaali planeeritud tegevuste kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne noorte demokraatiaprojekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid toimima ühtlasi programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid noorte demokraatiaprojekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed noorte demokraatiaprojekti mõju suurendamiseks. Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast noorte demokraatiaprojekti toimumist.

Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaali loomist jne.

Alaprogramm 1 - Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid

Mis on mitut alaprogrammi hõlmavad projektid?

Toetusesaaja, kes korraldab pikemal kui 18-kuusel perioodil alaprogrammi 1 raames mitut projekti, saab esitada ühe, järgmise ülesehitusega projektiettepaneku:

- ettepanekus võidakse ühendada kaks kuni viis samatüübilist tegevust (näiteks kaks kuni viis mitmepoolset noortevahetust aasta jooksul);
- ettepanekus võidakse ühendada kaks kuni viis eritüübilist tegevust (näiteks üks mitmepoolne noortevahetus, kaks noortealgatust ja üks noorte demokraatiaprojekt).

Kõiki alaprogrammi 1 raames läbiviidavaid tegevusi, välja arvatud kahe- ja kolmepoolne noortevahetus, võib omavahel mitut alaprogrammi hõlmava rahastamislepingu raames ühildada.

Mitut alaprogrammi hõlmavate rahastuslepingutega soovitakse:

- vähendada nende toetusesaajate halduskoormust, kel on toetuse haldamise kogemus programmi Euroopa Noored või muude Euroopa Ühenduse programmide raames;
- suunata pingutused kvaliteedi tagamisele;
- töötada välja ulatuslikumad levitamise- ja nähtavusstrateegiad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub mitut alaprogrammi hõlmavate projektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammide 1.1, 1.2 ja 1.3 jaoks kehtestatud kriteeriumid. Lisaks nimetatud kriteeriumidele peavad toetuskõlblike projektide elluviijad olema eelnevalt saanud vähemalt kolmel korral toetuse erinevate projektide elluviimiseks.

Välistavad kriteeriumid

Alaprogrammi 1 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammide 1.1, 1.2 ja 1.3 jaoks kehtestatud välistavad kriteeriumid.

Valiku tegemise kriteeriumid

Alaprogrammi 1 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammide 1.1, 1.2 ja 1.3 jaoks kehtestatud valikukriteeriumid.

Toetuse andmise kriteeriumid

Alaprogrammi 1 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammide 1.1, 1.2 ja 1.3 jaoks kehtestatud toetuse andmise kriteeriumid.

Mida peaks veel teadma alaprogrammi 1 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide kohta?

Kõiki mitut alaprogrammi hõlmavaid projekte hinnatakse ülaltoodud kriteeriumide alusel eraldi. Täitevasutus või riiklik büroo võib tagasi lükata ühe või mitu mitut alaprogrammi hõlmava projekti osas välja pakutud tegevuskava tulenevalt nende mittevastavusest eeltoodud kriteeriumidele. Niisugustel puhkudel võidakse projekt siiski heaks kiita, kuid tegevuste arvu vähendatakse. See toob kaasa ka projektile eraldatava toetussumma vähendamise.

Alaprogramm 2 – Euroopa vabatahtlik teenistus

Eesmärgid

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) vahendusel soovitakse noorte seas arendada solidaarsust ja edendada sallivust, edendada kodanikuaktiivsust ja tugevdada noorte üksteisemõistmist.

Mis on Euroopa vabatahtliku teenistuse projekt?

Euroopa vabatahtlik teenistus annab noortele võimaluse vabatahtlikuks tegutsemiseks väljaspool oma elukohariiki kuni 12-kuulise perioodi jooksul. Eesmärgiks on solidaarsuse tekitamine noorte hulgas ning neile „õppeteenistuse“ võimaluse andmine. Lisaks kohaliku kogukonna huvide teenimisele omandavad vabatahtlikud uusi oskusi ja keeli ning avastavad teisi kultuure.

EVT projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

EVT projektid võivad toimuda väga erinevates valdkondades: kultuur, noorsugu, sport, sotsiaalhooldus, kultuuripärand, kunst, tsiviilkaitse, keskkond, arengukoostöö jne. Välistatud on riskantne sekkumine vahetult kriisijärgsetesse olukordadesse (nt humanitaarabi, suurõnnetuste vahetute tagajärgede likvideerimine jne).

Projektide eesmärgiks on ühe või mitme EVT tegevuse läbiviimine.

EVT tegevused

EVT tegevused koosnevad kolmest põhikomponendist:

Teenistus: vabatahtliku vastuvõtjaks on väljaspool tema päritoluriiki tegutsev projekti elluviija; vabatahtlik asub teenima kohaliku kogukonna huve. Teenistus on tasustamata, mittetulunduslik, täistööajaga ja kestab määratud perioodi.

EVT koolitus- ja hindamistsükkel: EVT tegevusega seotud projektide elluviijad on kohustatud korraldama kõigi vabatahtlike osalemise:

- asukohariigist lahkumisele eelneval koolitusel;
- saabumisjärgsel koolitusel;
- vahekohtumisel (enam kui 4 kuud kestva teenistuse korral);
- tegevuse lõpphindamisel.

Kõik koolitused peavad vastama tegevusjuhenditele ning komisjoni poolt kehtestatud minimaalsetele kvaliteedinõuetele; üksikasjalikud andmed on kättesaadavad Euroopa Komisjoni koduleheküljel.

Täiendavat teavet EVT koolitus- ja hindamistsükli kohta leiate antud alaprogrammi peatükist „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti kohta?“.

Vabatahtlike järjepidev toetamine: projektide elluviijad on kohustatud tagama kõigile tegevusega seotud vabatahtlikele isikliku, konkreetsete ülesannetega seotud, keelelise ja administratiivse toetuse.

Täiendavat teavet leiate antud alaprogrammi peatükist „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti kohta?“.

Vähemate võimalustega noori kaasavad EVT tegevused sisaldavad konkreetseid elemente, mis tagavad vabatahtlikele piisava toetuse.

EVT tegevusi saab vastavalt elluviijate ja osalejate arvule käsitleda individuaalsete või rühmategevustena:

- Individuaalsesse EVT tegevusse on kaasatud vaid üks saatev organisatsioon, üks vastuvõttev organisatsioon ja üks vabatahtlik.
- Grupiviisilisse EVT tegevusse on kaasatud kaks kuni sada vabatahtlikku ja üks või mitu saatvat organisatsiooni ja üks või mitu vastuvõtvat organisatsiooni. Grupiviisilise EVT tegevuse puhul on iseloomuliku joonena kõik vabatahtlikud teenistuses üheaegselt ning nende ülesanded on seotud samade teemadega. Grupiviisilist EVT tegevust on muu hulgas võimalik seostada konkreetse sündmusega; niisugustel puhkudel on vajalik partnerluse moodustamine korraldava ametkonnaga ning kõigi vabatahtlike ülesanded peavad tulenema konkreetsest sündmusest.

EVT harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) harta on osa programmi Euroopa Noored juhendist ning selles rõhutatakse EVT projektide elluviijate rolle ning EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedistandardeid. Iga EVT projekti elluviija peab järgima käesolevas hartas ette nähtud sätteid.

Hartast lähtudes otsustavad projektide elluviijad ühiselt, kuidas iga EVT projekti raames läbiviidava tegevuse puhul jagada omavahel ülesanded, kohustused ja toetussumma. Vastavad kohustused sätestatakse formaalselt EVT koostöölepinguga.

Täiendavat teavet EVT harta ja EVT kohta leiate antud alaprogrammi peatükist „Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta?”

EVT ei ole:

- EVT ei ole juhuslik, korraldamata, osalise tööajaga vabatahtlik töö;
- EVT ei ole praktika ettevõttes;
- EVT ei ole palgatöö ja sellega ei tohi asendada palgatööd;
- EVT ei ole puhkus ega turismitegevus;
- EVT ei ole keelekursus;
- EVT ei ole odava tööjõu ekspuaterimine;
- EVT ei ole õppeperiood ega kutsekooolitus välismaal.

Milliste kriteeriumide alusel toimub Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

<p>Toetuskõlblikud projektide elluviijad</p>	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulundus/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus</i>; või ▪ rahvusvaheline valitsusasustus; või ▪ tulundusorganisatsioon (üksnes noorsoo-, spordi- või kultuuriürituse korraldamise puhul). <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmi riigist, partner-naaberrriigist või mõnest muust maailma partnerriigist.</p> <p>Programmiriigis või Kagu-Euroopa riigis asutatud projektide elluviijad peavad olema <i>akrediteeritud</i>.</p>
<p>Projektide elluviijate roll</p>	<p>EVT projektides osalevad projektide elluviijad täidavad järgmisi rolle ja ülesandeid: projekti koordineeriv organisatsioon (KO), ühes või mitmes tegevuses osalev saatev organisatsioon (SO), ühes või mitmes tegevuses osalev vastuvõttev organisatsioon (VO).</p> <p>Sõltumata EVT tegevustest ja projekti elluviijatest on projektil vaid üks KO projekti kohta. KO ei pea tingimata olema projekti SO või VO (kuigi see ei ole keelatud). Vaid ühte vabatahtlikku hõlmavate EVT projektide puhul täidab KO rolli kas SO või VO.</p>

Projektide elluvijate arv	<p>Individuaalne EVT tegevus: kaks projekti elluvijat (üks SO + üks VO) erinevatest riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>Grupiviisiline EVT tegevus: kaks või enam projekti elluvijat (üks või enam SOd + kaks või enam VOd), kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>EVT projekti puhul ei tohi partnerriikidest pärit projektide elluvijate arv olla suurem programmiirigist pärit projektide elluvijate arvust. Nimetatud kriteerium ei mõjuta EVT tegevust seni, kuni EVT projekt tervikuna antud kriteeriumile vastab.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Programmiriigis või partnerriigis <i>seaduslikult elavad</i> 18–30-aastased noored. Vabatahtlike valimine ei sõltu nende taustast. Vähemate võimalustega vabatahtlikud võivad osaleda alates 16-eluaastast. Vabatahtlikud võidakse valida pärast taotluse esitamist.</p>
Osalejate arv	<p>EVT projekt: 1 kuni 100 vabatahtlikku. Individuaalne EVT tegevus: 1 vabatahtlik. Grupiviisiline EVT tegevus: 2 kuni 100 vabatahtlikku.</p> <p>Juhul kui projektis osalevad <i>partnerriigid</i>, ei tohi projektis osalevast partnerriigist pärit vabatahtlike arv olla suurem programmiirigist pärit vabatahtlike arvust. Erand: ühte partnerriigist pärit vabatahtlikku hõlmavad EVT projektid.</p>
Teenistuse toimumise koht	<p>Teenistus leiab aset programmi- või partnerriigis. Toimumise koha toetuskõlblikkus sõltub vabatahtliku päritoluriigist.</p> <p>Programmiriigist pärit vabatahtlik võib teenistuses olla teises programmiirigis, partner-naaberrriigis või maailma partnerriigis.</p> <p>Naaber-partnerriigist või teisest maailma partnerriigist pärit vabatahtlik peab teenistuses olema programmiirigis.</p>
Projekti kestus	<p>Kuni 24 kuud.</p>
Teenistuse kestus	<p>Vähem kui 10 vabatahtlikku hõlmava grupiviisilise EVT tegevuse või individuaalse EVT tegevuse puhul: teenistus kestab minimaalselt kaks kuud ja maksimaalselt 12 kuud.</p> <p>Vähemalt 10 vabatahtlikku hõlmava grupiviisilise EVT tegevuse puhul: teenistus kestab minimaalselt 2 nädalat ja maksimaalselt 12 kuud.</p> <p>Vähemate võimaluste noori kaasav EVT tegevus: teenistus kestab minimaalselt 2 nädalat ja maksimaalselt 12 kuud.</p> <p>Vabatahtlik võib osaleda vaid ühes EVT tegevuses. Erand: vähemate võimalustega noored võivad osaleda enam kui ühes EVT tegevuses eeldusel, et teenistuse periood kokku ei ole pikem kui 12 kuud.</p>
Teenistusprogramm	<p><i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada ülevaade EVT projektist koos ajakavaga, mis kirjeldab kõigi projekti raames läbiviidavate EVT tegevuste standardset teenistusnädalat.</p>
Kes võivad taotluse esitada?	<p>Taotlust esitada sooviv projekti elluvija peab olema programmiirigis või Kagu-Euroopa riigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p> <p>Riiklikule büroole esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“). Selleks et hoida seost riikliku büroo asukohariigiga: kas kõik antud EVT tegevuse saatvad organisatsioonid või kõik antud EVT tegevuse vastuvõtavad organisatsioonid peavad asuma koordineeriva organisatsiooni asukohariigis.</p> <p>Täitevasutusele esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“).</p>

Millal taotlus esitada?	<p>Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p> <p>Erandina võidakse aktsepteerida EVT projekte, mis koosnevad ühest või mitmest tegevuskavast ning hõlmavad vähemate võimalustega noori, kelle teenistus kestab 2 nädalat kuni 2 kuud; nende taotlused võidakse rahuldada kuni kaks nädalat enne korralise komisjoni toimumist. Täiendava info saamiseks komisjonide koosolekute toimumise kuupäevade kohta saate vastavast riiklikust büroost või Täitevasutusest.</p>
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud taotlused; ▪ Naaber-partnerriigis või Kagu-Euroopa riigis asutatud projektide elluviijate poolt esitatud taotlused; ▪ <i>Teistes maailma partnerriikides</i> asutatud projektide elluviijate poolt esitatud taotlused; ▪ valitsusvaheliste organisatsioonide poolt esitatud taotlused; ▪ noorsoo-, spordi- või kultuuriüritust korraldavate tulundusühingute poolt esitatud taotlused; ▪ suuremahuliste üle-euroopaliste või rahvusvaheliste ürituste (Euroopa Kultuurkapital, Euroopa spordivõistlused jne) korraldajate poolt esitatud taotlused. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste programmi riigis asutatud toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud rahastamistaotlused.</p>
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	<p>Ettevalmistav kohtumine (üksnes vähemate võimalustega noori kaasavate EVT tegevuste puhul). EVK planeerimisel peab see vastama järgmistele <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumidele</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi); ▪ osalejate arv: maksimaalselt 2 osalejat; neist üks alati SO-st; teise osaleja kaasamisel peab ta olema valitud vabatahtlik; ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile peab olema lisatud EVK üksikasjalik ajakava. <p>Mentor: <i>Vastuvõttev organisatsioon</i> peab nimetama mentori. Mentoriks ei saa olla isik, kes vabatahtlikele ülesandeid annab ning nende täitmist kontrollib.</p> <p>Vabatahtlike valimise protsess: Projekti elluviija peab tagama vabatahtlike valimise protsessi läbipaistvuse ja avatuse.</p>

Välisavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
--	--

Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; vabatahtlike valimise protsessi kvaliteet; ettevalmistava etapi kvaliteet; teenistuse ja vabatahtlike ülesannete kvaliteet; vabatahtlikele pakutava toetuse ja koolituse kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; riski vältimise ja kriisijuhtimismeetmete kvaliteet; projektide erinevate prognoositavate elementide kvaliteet, kaasa arvatud vähemate võimalustega noored</i>). ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühildumine EVT harta kvalitatiivsete kriteeriumidega; vabatahtlike tegevuses osalemise aktiivsus; osalevate vabatahtlike sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; mentori roll; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde). ▪ Projekti mõjuala kvaliteet (mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
Osalejate profiil (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasatus;</i> ▪ Igas EVT tegevuses osalevate vabatahtlike geograafilise päritolu tasakaalustatus.

Mida peaks veel teadma Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta?

Millised on EVT-s osalevate projektide elluvijate rollid?

Programmi Euroopa Noored juhendile lisatud Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) hartas kirjeldatakse projektide elluvijate ülesandeid EVT saatva, vastuvõtva ja koordineeriva organisatsiooni rollis, samuti EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedinõudeid, mida iga EVT projekti raames peab järgima.

Hartast lähtudes otsustavad projektide elluvijad ühiselt, kuidas iga EVT projekti raames läbiviidava tegevuse puhul jagada omavahel ülesanded, kohustused ja toetussummad.

Järgmine lõik annab näitliku ülevaate rollide ja ülesannete jagamisest (mõningatel juhtudel on teatud rollide täitmine automaatselt konkreetse projekti elluvijaja kohustuseks).

Kordineeriv organisatsioon
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kannab riikliku büroo või Täitevasutuse ees vastustust kogu projekti rahaliste vahendite haldamise ja juhtimise eest. ▪ Koordineerib projekti koostöös kõigi saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega. ▪ Jaotab EVT toetuse saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonide vahel vastavalt EVT koostöölepingus sätestatud ülesannete jaotusele. ▪ Tagab vabatahtlike osalemise EVT koolitus- ja hindamistsüklis tervikuna. ▪ Toetab kõigiti vastuvõtvasse organisatsiooni lähetatud vabatahtlikke. ▪ Teostab täies mahus või osaliselt projektis osaleva saatva või vastuvõtva organisatsiooni haldusülesandeid. ▪ Tagab koos saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega kõigi vabatahtlike registreerimise kohustuslikus EVT rühmakindlustuslepingus, mille sõlmimine on programmi Euroopa Noored raames kohustuslik. ▪ Hangib koos saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega viisid seda vajavatele vabatahtlikele. Vajadusel võivad riiklikud bürood/Täitevasutus väljastada viisa saamiseks vajalikud toetuskirjad. ▪ Koos saatva ja vastuvõtva organisatsiooni ning vabatahtlikuga täidab ning annab välja Noortepassi tunnistused vabatahtlikele, kes seda oma Euroopa vabatahtliku teenistuse lõppedes saada soovivad.

Saatev organisatsioon
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ettevalmistustööd - aitab vabatahtlikel vastuvõtvat organisatsiooni leida ning sellega kontakteeruda; - tagab vabatahtlike osalemise lahkumisele eelneval ettevalmistaval koolitusel; - tagab vabatahtlikele enne teenistusse asumist nõuetekohase koolituse, arvestades sealjuures nende individuaalsete vajadustega.

- **Kontaktid vabatahtliku teenistuse ajal**

- hoiab kontakti vabatahtlike ning vastuvõtivate organisatsioonidega projekti läbiviimise ajal.

- **Vabatahtliku naasmisel**

- tagab vabatahtlike osalemise tegevuse lõpphindamisel;
- aitab vabatahtlikel uuesti nende kodukogukonda integreeruda;
- annab vabatahtlikele võimaluse oma kogemuste jagamiseks ja vahetamiseks;
- soodustab igati vabatahtlike osalemist projekti mõju suurendamiseks;
- nõustab vabatahtlikke edasiste koolitus-, väljaõppe- ja tööhõivevõimaluste osas.

Vastuvõttev organisatsioon

- **Mentor**

- määrab mentori, kes vastutab vabatahtlike isikliku toetamise eest.

- **Ülesandega seotud toetus**

- teostab vabatahtlike üle järelevalvet ja juhendab neid kogenud personali abil.

- **Isiklik toetus**

- tagab vabatahtlikele isikliku toetuse;
- annab vabatahtlikele võimaluse kohaliku kogukonda sulandumiseks, teiste noortega kohtumiseks, sotsialiseerimiseks, vabaajategevustes osalemiseks jne;
- soodustab võimaluse korral kontakti loomist teiste EVT vabatahtlikega.

- **EVT koolitus- ja hindamistsüklil ja keeleõppe toetus**

- tagab vabatahtlike osalemise kohalejõudmisjärgses koolituses ja vahehindamises;
- korraldab keeleõppevõimalusi.

- **Teenistuse põhimõtted**

- EVT üldise kättesaadavuse tagamine: vastuvõttev organisatsioon ei saa teha ettekirjutusi vabatahtlike etnilise kuuluvuse, usuliste veendumuse, seksuaalse sättumuse, poliitilise arvamuse jne osas; samuti ei ole neil õigust vabatahtlike valimisel nõuda neilt mingit kvalifikatsiooni või kindlat haridustaset;
- vabatahtlikele pakutakse võimalusi konkreetsete ülesannete täitmiseks, kasutades selle juures ära mõningaid vabatahtlike ideid, loomingulist lähenemist ja kogemusi;
- selgete ja konkreetsete õppimisvõimaluste väljaselgitamine vabatahtlike jaoks.

- **Majutus ja toitlustamine**

- vabatahtlikud varustatakse sobivate majutus- ja toitlustusvõimalustega (või makstakse neile toiduraha, mis laieneb ka puhkuseperioodile).

- **Kohalik transport**

- vabatahtlikele tagatakse kohaliku transpordi kättesaadavus.

- **Päevarahad**

- vabatahtlikele makstakse päevaraha kord kuus või nädalas.

Mis on EVT koostööleping?

EVT projektide tõrgeteta ja läbipaistva rakendamise tagamiseks palutakse EVT tegevustes osalevatel projektide elluviijatel ja vabatahtlikel omavaheline ülesannete jaotus, vastutus ja ELi toetusest saadud osa vormistada omavahelise lepinguga, mida nimetatakse EVT koostöölepinguks. Nimetatud lepingus sätestatakse lisaks konkreetsetele ülesannetele, töötunnid ja tegevuse praktiline korraldus koos oodatava õppimisprotsessi ja vabatahtlikele püstitatud õppe-eesmärkidega.

EVT koostöölepingul peavad olema koordineerivate, saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonide esindajate ning EVT tegevuses osalevate vabatahtlike originaalallkirjad. Kõik allkirjutanud saavad endale lepingu koopia; leping on neile kõigile siduv. Kahtluse korral on programmi juhendis sätestatud EVT kriteeriumid ja eeskirjad ülimaldlikud partneritevahelises koostöölepingus sätestatu suhtes.

Programmis Euroopa Noored määratletakse miinimumnõuded, mis peavad koostöölepingus sisalduma; formaadi valik ja dokumendi detailsuse aste määratakse projektide elluvijate ja vabatahtlike endi äranägemisel. Miinimumnõuded koos lepingu esitamist ja muutmist reguleerivate sätetega tuuakse ära taotlusvormis.

Koordineeriv organisatsioon peab koostöölepingu koopia saatma projekti väljavalinud riiklikule büroole või Täitevasutusele.

Juhul kui EVT projekti ellu viimine toimub enam kui ühe EVT tegevuskava kaudu, peab koordineeriv organisatsioon esitama iga planeeritud EVT tegevuse kohta eraldi koostöölepingu.

EVT koostööleping esitatakse koos taotlusvormiga või hilisemas etapis, kuid mitte hiljem kui 6 nädalat enne planeeritava EVT tegevuse algust.

Viimase variandi puhul kohaldatakse toetusesaajaga sõlmitud toetuse määramise lepingus erinevaid makseprotseduure (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).

Millistel koolitus- ja hindamisüritustel peavad EVT vabatahtlikud osalema?

Koolitus enne teenistusse asumist

Teenistusse asumisele eelneval koolitusel osalemisel on vabatahtlikele võimalus rääkida oma ootustest, tõsta motivatsiooni ning saada teavet nii vastuvõtva riigi kui ka programmi Euroopa Noored kohta. Lisaks pakuvad sellised koolitused vabatahtlikele võimalust eelmiste EVT vabatahtlikega kohtumiseks ja vestlemiseks. Koolitus kestab reeglina kolm päeva.

Saabumisjärgne koolitus

Saabumisjärgne koolitus toimub pärast vastuvõtvasse riiki saabumist. Vabatahtlikele tutvustatakse neid vastuvõtvas riiki ja keskkonda ning aidatakse neil üksteist paremini tundma õppida. Koolitus kestab keskmiselt seitse päeva.

Vahekohtumine (kohustuslik üksnes enam kui 4 kuud kestva teenistuse korral)

Vahekohtumine/hindamine annab vabatahtlikele võimaluse saadud kogemusi hinnata, kohtudes samal ajal erinevates vastuvõtvates riigis läbiviidavates projektides osalevate teiste vabatahtlikega. Selline koolitus kestab reeglina keskmiselt kaks ja pool päeva.

Tegevuse lõpphindamine

Tegevuse lõpphindamine on seotud EVT tegevuskava täitmisega: eesmärgid, suunitlused, motivatsioon, ootused ning teenistuse ajal täidetud ülesanded. See toob kokku vabatahtlikud ja neid saatvad organisatsioonid; eesmärgiks on EVT tegevuse käigus toimunule tagasivaatamine ning saatva organisatsiooni toetuse ja suhtlemismeetodite hindamine. Lisaks on eesmärgiks kaasa aidata vabatahtlike reintegreerimisele kodumaal. Selline koolitusüritus kestab reeglina kolm päeva.

Kes korraldab EVT koolitus- ja hindamisüekli läbiviimist?

EVT vabatahtlikel on õigus ja kohustus osaleda nimetatud koolitustel ja hindamistel. EVT koolitus- ja hindamisüekli eest vastutava asutuse/isiku määramisel lähtutakse sündmuste toimumise kohast.

Programmiriikides on koolituste/hindamise korraldajaks riiklikud bürood (kaasa arvatud Täitevasutuse kinnitatud projektides osalevate vabatahtlike koolitused/hindamised).

Kagu-Euroopa riikides on koolituste/hindamiste korraldajaks SALTO SEE ressursikeskus (kaasa arvatud Täitevasutuse kinnitatud projektides osalevate vabatahtlike koolitused/hindamised).

Toetuse andja (riiklik büroo või Täitevasutus) võib erandkorras ja juhul, kui taotlusvormil on vastav vajadus ära näidatud ja nõuetekohaselt põhjendatud, anda toetusesaajatele loa projektiga seotud koolitus-/hindamisürituste korraldamiseks.

Kõigis ülejäänud partnerriikides on koolituste korraldajaks EVT saatvad, vastuvõtavad või koordineerivad organisatsioonid, kes peavad aluseks võtma Euroopa Komisjoni dokumendis „Vabatahtlike koolitamine: juhendid ja minimaalsed kvaliteedinõuded“ sätestatud nõuded (vt komisjoni kodulehekülge). Rahalist toetust antakse vastavaid üritusi korraldavatele toetusesaajatele (vt rahastamistingimused); täiendava rahalise toetuse taotlemine tuleb taotlusvormil ära märkida.

Ida-Euroopas ja Kaukaasias toetab Ida-Euroopa ja Kaukaasia riikide EVT koolitus- ja hindamistsükli läbi viimist SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia riikide ressursikeskus.

Mis on EVT organisatsioonide akrediteerimine?

Akrediteerimisega saadakse juurdepääs EVTle ning tagatakse EVT minimaalne nõutav kvaliteeditase.

Kes?

Programmiriigi või Kagu-Euroopa mis tahes organisatsioon peab olema akrediteeritud, kui soovib EVT vabatahtlikke välja saata või vastu võtta või EVT projekti koordineerida. Organisatsioonid väljaspool programmiriiki ja Kagu-Euroopa riiki saavad osaleda EVT projektipartneritena ilma akrediteeringuta.

Kuidas?

Akrediteeringu saamiseks esitavad organisatsioonid *sooviavalduse*, mis sisaldab nende motivatsiooni ja EVT tegevuste ideede kirjeldust (vt komisjoni kodulehekülge aadressil http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_via_en.html). Avaldus esitatakse akrediteerimise eest vastutavatele institutsioonidele (vt alltoodud info). Sama organisatsioon võib esitada taotluse ühe või mitme akrediteeringu saamiseks (saatva, vastuvõtva või koordineeriva organisatsioonina).

Millal?

Sooviavaldusi võib esitada jooksvalt (tähtaega ei ole kehtestatud). Sellele vaatamata soovitatakse projektide elluviijatel esitada oma avaldused mõistliku aja jooksul enne EVT projektitaotluste esitamise tähtaega (üldjuhul vähemalt kuus nädalat enne nimetatud tähtaega). See aitab vältida olukorda, kus riiklik büroo või Täitevasutus lükkab projektitaotluse tagasi, põhjendades seda asjaoluga, et mõned osalevad projektide elluviijad ei ole taotluse hindamise hetkeseisuga akrediteeritud.

Kelle poolt?

Akrediteerimisega tegelevad:

- **Täitevasutus:** hindab projektide elluviijaid, kelleks on a) Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus; b) rahvusvaheline valitsusorganisatsioon või c) noorsoo-, kultuuri- või spordiüritusi korraldav tulundusorganisatsioon;
- Projekti elluviija asukohariigi **riiklik büroo** kõigi programmiriikides asuvate projektide elluviijate puhul;
- Kõigi Kagu-Euroopas asuvate projektide elluviijate puhul **SALTO Kagu-Euroopa ressursikeskus**.

Märkus: Kõik sooviavaldused tuleb täita inglise keeles.

Kuidas edasi?

Reeglina langetavad akrediteerijad otsuse kuue nädala jooksul pärast akrediteerimisavalduse saamist. Heakskiitva otsuse korral omistavad pädevad asutused organisatsioonile akrediteerimisnumbri ning teavitavad sellest projektide elluviijaid; nimetatud number tuleb märkida kõikide EVT projektide taotlustele, millega projekti elluviija on seotud.

Akrediteering kehtib sooviavalduses märgitud perioodi jooksul; maksimaalseks kestuseks on kolm aastat. Pärast kehtivuse lõppemist võib akrediteeringut uuendada; selleks esitatakse uus sooviavaldus.

Kõik projektide elluviijad peavad järgima EVT hartat projekti kõikides etappides; see on akrediteeringu andmise eeltingimuseks.

Kui EVT hartat järgida ei suudeta, võib akrediteeringu igal ajal tühistada.

Partnerite leidmise hõlbustamiseks avalikustatakse projektide kirjeldused ja kõigi akrediteeritud organisatsioonide andmed Euroopa vabatahtliku teenistuse andmebaasis. Andmebaasi leiab aadressilt: http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm.

Kuidas on korraldatud vabatahtlike valimise protsess?

Organisatsioonid ei või valiku tegemisel eristada vabatahtlike etnilise päritolu, usutunnistuse, seksuaalse sättumuse või poliitiliste vaadete järgi. Nad ei või eeldada varasemat kvalifikatsiooni, kindlat haridustaset, teatud kogemusi või algtasemest paremat keeleoskust. Siiski võib nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel –

tulenevalt vabatahtlikele antavatest ülesannetest ja olukorrast – tekkida vajadus valida välja erioskustega kandidaadid.

EVT kindlustus

Iga vabatahtlik tuleb registreerida komisjoni EVT vabatahtlike grupikindlustuses, mis täiendab riiklikku sotsiaalkindlustust – kui see on kohaldatav – vabatahtlikule väljastatava Euroopa tervisekindlustuse kaardi (või millegi sarnase) abil.

Koordineeriv organisatsioon on koostöös saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonidega vastutav vabatahtlike registreerimise eest. Registreerimine tuleb läbi viia enne vabatahtlike lahkumist ning kehtima kogu teenistuse perioodi jooksul.

Juhendmaterjal kindlustuskatte ja toetuse korraldamise kohta, koos registreerimisprotsessi kirjeldava materjaliga, on kättesaadav aadressil www.europeanbenefits.com.

Noortepassi tunnistus

Noortepassi tunnistust kasutatakse alaprogrammi 2 osas alates 2007. aastast. Täiendavat teavet Noortepassi tunnistuse kohta leiate käesoleva programmi juhendi A-osast.

Millist toetust on võimalik saada?

Euroopa vabatahtliku teenistuse raames pakuvad noortele ja organisatsioonidele kvaliteedi- ja tehnilist abi riigi tasandil riiklikud bürood ja niinimetatud EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid, Euroopa tasandil Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus ning Euroopa Komisjon.

Põhiteenus seisneb vastava soovi korral vabatahtlike ning EVT saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide otsimises ning ühiste huvide, tausta ja ootustega vabatahtlike ja organisatsioonide kokku viimises.

See on peamiselt mõeldud abiks neile, kes tahavad osaleda EVT-s, kuid kellel ei ole veel vajalikke Euroopa või rahvusvahelisi kontakte. Suureks abiks on ka akrediteeritud EVT-organisatsioonide andmebaas Internetis (vt komisjoni veebilehte aadressil: http://ec.europa.eu/youth/program/sos/hei/hei_en.cfm).

Lisaks võidakse pakkuda muid teenuseid. Täpsemat teavet pakutavate teenuste kohta saate riiklikelt büroodelt või Täitevasutuselt.

Lisaks on projekti kinnitamise järel abiks Täitevasutuse programmi Euroopa Noored abistamiskeskus, mille vahendusel abistatakse ja toetatakse kõiki kriisi/ohusituatsiooni sattunud EVT projektides osalevaid vabatahtlike ning abistatakse neid viisadega seotud küsimustes. http://eacea.cec.eu.int/youth/programme/index_en.htm/helpdesk

EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid

Vajadusel määravad riiklikud bürood EVT teenuste täiendavaks osutamiseks kodanikuühiskonnast ja avalikust sektorist kutsutud EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid. EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid aitavad vastava soovi korral vabatahtlike ja EVT saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide otsimisel. Samuti saavad need aidata vabatahtlike ning organisatsioonide huvide, taustade ja ootuste sobitamisel ning partnerluse loomisel. Siiski jääb vabatahtlike tegelik värbamis- ja valikuprotsess saatva, vastuvõtva või koordineeriva organisatsiooni vastutuseks ning EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid või riiklikud bürood seda üle võtta ei saa.

Lisaks nendele põhiülesannetele saavad EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid aidata EVT temaatilise või geograafilise ulatuse väljaarendamisel või teatud sihtrühmadeni jõudmisel. Teenuste täpse komplekti määrab kindlaks riiklik büroo, arvestades programmi Euroopa Noored prioriteete, vastavat suutlikkust ja EVT olukorda kõnealuses riigis. Õigustatud juhtudel võib sarnase nõuandva ja toetava rolli usaldada ka eraisikutele.

EVT nõuande- ja tugioorganisatsioonid ei tohi võtta üle riiklike büroode lepingulisi või finantsjuhtimise kohustusi.

Varasemate EVT vabatahtlike ühendused

Iga vabatahtlik saab soovi korral osaleda pärast EVTd või ka selle ajal varasemate EVT vabatahtlike ühenduste tegevuses.

Nimetatud ühendused tegelevad noorsoo- ja vabatahtlike probleemidega. Reeglina on nende tegevuste sisuks EVT vabatahtlike toetamine ning kogemuste jagamiseks vajalike suhtlemis- ja võrgustikutöö platvormide loomine varasematele EVT vabatahtlikele.

Üksikasjaliku info saamiseks võtke ühendust oma riikliku büroo või Täitevasutusega.

Näiteid EVT projektidest

Ühte tegevust hõlmav EVT projekt (individuaalne EVT)

Koordineeriva organisatsioonina Itaalias tegutsev projekti elluviija esitab Itaalia riiklikule büroole 1. aprilliks 2008 ühe projekti rahastamise taotluse.

Projektitaotlus hõlmab ühte tegevust – sama Itaalia projekti elluviija saadab ühe vabatahtliku 7-kuuseks teenistuseks (07/2008 kuni 01/2009) Ühendkuningriigis asuvasse teatriühingusse.

Projektis osalevad üks saatev organisatsioon (mis on samaaegselt koordineeriv organisatsioon), üks vastuvõttev organisatsioon ja üks vabatahtlik.

Ühte tegevust hõlmav EVT projekt (grupi-EVT)

Koordineeriva organisatsioonina tegutsev projekti elluviija Saksamaal esitab riiklikule büroole 1. septembriks 2009 ühe projekti rahastamise taotluse.

Projektitaotlus hõlmab ühte tegevust: viis projekti elluviijat Hispaaniast, Rootsist, Iirimaalt, Ungarist ja Slovakiast saadavad 12 vabatahtlikku üheks kuuks (04/2010 kuni 05/2010) teenistusse kolme Saksamaa ühendusse, mis teevad koostööd Esseni Euroopa kultuuripealinna 2020 korralduskomiteega.

Projektis osalevad üks koordineeriv organisatsioon, viis saatvat organisatsiooni, kolm vastuvõtvat organisatsiooni ja kaksteist vabatahtlikku.

Kolme tegevust hõlmav EVT projekt

Koordineeriva organisatsioonina Prantsusmaal tegutsev projekti elluviija esitab Prantsuse riiklikule büroole 1. juuniks 2008 ühe projekti rahastamise taotluse.

EVT projekt hõlmab kolme EVT tegevust:

- Tegevus 1: Kaks Poola projekti elluviijat saadavad kaks vabatahtlikku Prantsusmaal asuvasse lastekodusse. Vabatahtlike vastuvõtjaks on üks Prantsuse vastuvõttev organisatsioon ning nende teenistus kestab 8 kuud (02 kuni 10/2009).
- Tegevus 2: Neli Prantsuse projekti elluviijat saadavad kokku 20 vabatahtlikku 20-sse puuetega noorte keskustesse, mis asuvad Albaanias, Bulgaarias, Kreekas ja Rumeenias; teenistus kestab 6 kuud (09/2009 kuni 03/2010).
- Tegevus 3 (kaasamistegevus): Üks Prantsuse projekti elluviija saadab ühe vähemate võimalustega vabatahtliku (näiteks koolist väljalangemise tagajärjel sotsiaalsetesse probleemidesse sattunud noore) Soomes asuvasse noorte põgenike sotsiaal- ja vabaaja keskusesse; teenistus kestab 12 kuud (04/2009 kuni 03/2010).

Projektis osalevad üks koordineeriv organisatsioon, seitse saatvat organisatsiooni, kakskümmend kaks vastuvõtvat organisatsiooni ja kakskümmend kolm vabatahtlikku.

Alltoodud graafik illustreerib antud projekti peamisi etappe:

I Projekti ettevalmistamine hõlmab kontakte projektide elluvijatega, vabatahtlike valimise protsessi, kõigi EVT tegevuste kava koostamist jne (10 kuni 12/2008: 3 kalendrikuud)				
II EVT tegevused (01/2009 kuni 2010: 15 kalendrikuud)	<u>Tegevus 1</u>	2 vabatahtliku ettevalmistus (lahkumiseelne koolitus jne)	Teenistus (2 kuud)	Tegevuste hindamine koos vabatahtlikega, reintegreerumise toetamine
	<u>Tegevus 2</u>	20 vabatahtliku ettevalmistus (lahkumiseelne koolitus jne)	Teenistus (6 kuud) + vahehindamine	Tegevuste hindamine koos vabatahtlikega, reintegreerumise toetamine
	<u>Tegevus 3</u>	1 vabatahtliku ettevalmistus (ettevalmistav kohtumine – võimalik, kuna tegemist on kaasamistegevusega; lahkumiseelne koolitus jne)	Teenistus (12 kuud) + vahehindamine	Tegevuste hindamine koos vabatahtlikuga, reintegreerumise toetamine
III Projekti hindamine (lõpparuanne jne) (04 kuni 05/2010: 2 kuud)				

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

A) Alaprogramm 2: ülevaade rahastamistingimustest

<i>Toetuskölblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Vabatahtlike reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika (üks edasi-tagasipilet). Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet)	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	100% toetuskölblikest kulutustest	Automaatne	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad
Saatmis-tegevuse kulud	Värbamine, vabatahtliku ettevalmistamine, kindlustuse korraldamine, abistamine seoses viisadega, sidepidamine vabatahtlikuga, hindamine, järeltegevus, haldus/kommunikatsioon.	<i>Ühikuline maksumus</i>	450 € x vabatahtlike arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Vastuvõtmis-tegevuste kulud	Vabatahtliku toetamine (ülesandekohane, keeleline ja isiklik toetus, mentor), majutus, toitlustus, kohalik transport, haldus/kommunikatsioon.	Ühikuline maksumus	450 € x vabatahtlike arv x välismaal teenistuses viibitud kuude arv	Automaatne	Tulemusi/saavutusi tuleb kirjeldada lõpparuandes. Vabatahtliku allkirjastatud deklaratsioon saadud toetuse kohta lõpparuandes.
Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud	Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskölblikest kulutustest	Tingimus: erakorraliste kulude vajadust ja eesmärke põhjendatakse taotlusvormil	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.
Vabatahtliku päevaraha	Vabatahtliku „taskuraha“ isiklike lisakulude katteks (antakse kord nädalas või kuus).	Ühikuline maksumus (olenevalt riigist, vt allpool olev tabel)	Igakuine päevarahade summa eurodes x välismaal teenistuses viibitud kuude arv x vabatahtlike arv	Automaatne	Vabatahtliku allkirjastatud deklaratsioon
Koordineerimiskulud	Koordineerimis-, järelevalve-, võrgustiku-, kommunikatsiooni-, haldus-, palga- ja projektipartnerite kohtumise kulud.	Ühikuline maksumus	180 € x projektide elluvijate arv (koordineeriv organisatsioon välja arvatud)	Tingimus: Koordineerimistegevuse sisu ja eesmärke põhjendatakse taotlusvormil.	Tulemusi/saavutusi tuleb kirjeldada lõpparuandes.
	Toetust EI anta, kui projektis osaleb ainult üks vastuvõtete organisatsioon ja üks saatev organisatsioon, kellest üks on koordineeriv organisatsioon.	+ Ühikuline maksumus	+ 150 € x vabatahtlike arv		
Järeltegevuse/mõju suurendamise tegevusega seotud kulud	Projekti mõju suurendamisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskölblikest kulutustest Kuni 500 € x projektide elluvijate arv	Tingimus: nähtavuse/ mõju suurendamisega seotud tegevuse sisu ja eesmärke kirjeldatakse taotlusvormil	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.

B) Alaprogramm 2: ülevaade rahastamistingimustest vähemate võimalustega noori hõlmavate projektide täiendaval rahastamisel

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Ettevalmistava kohtumisega seotud kulutused	Reisikulud kodust projekti toimumispaika. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: Ettevalmistava kohtumise vajadust ja eesmäärke põhjendatakse taotlusvormil	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, arvete/tšekkide/sõidupiletite koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
	+ Kindel määr majutuskulude ja muude külastuse ajal ilmnevate kulude katteks.	+ Ühikuline maksumus	+ 48 € x ööde arv (maksimaalselt 2 ööd) x saatva organisatsiooni osalejate arv		
Tugevdatud mentorlus	Otsesed täiendavad kulud vähemate võimalustega vabatahtlike isiklikuks toetuseks nende ettevalmistamisel ja EVT tegevuses võõrsil.	Ühikuline maksumus	250 € x vabatahtlike arv x välismaal teenistuses viibitud kuude arv	Tingimus: Tugevdatud mentorluse vajadust ja eesmäärke ning isikliku toetuse üksikasju põhjendatakse ja selgitatakse taotlusvormil	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Erakorralised kulud	Vähemate võimalustega/erivajadustega vabatahtlikega otseselt seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: erakorraliste kulude vajadust ja eesmäärke põhjendatakse taotlusvormil	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

Milliseid kulutusi kaetakse erakorraliste kuludena?

Toetuse raames toetuskõlblikud on erakorralised kulud, mis on seotud vähemate võimaluste ja/või erivajaduste noortega.

Toetussumma arvelt võib katta näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist.

Toetuskõlblike ja mittekõlblike kulutuste osas leiad täpsemat teavet programmi juhendi C-osast.

C) Alaprogramm 2: koolitus- ja hindamistsükkel

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Saabumisjärgse koolituse kulud	Tegevuse korraldamisega otseselt seotud kulud, kaasa arvatud koolituskohta ja tagasi sõitmisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest Kuni 900 € x osalejate arv (vabatahtlikud, koolitajad jne)	EI ANTA juhul, kui koolitus leiab aset programmiriigis või Kagu-Euroopa riigis (kuna nimetatud riikides korraldatakse koolitusi riiklike büroode või SALTO ressursikeskuste tellimusel või poolt ning need on osalejatele tasuta), välja arvatud eriloo olemasolu korral. Muudes riikides toimuvate koolituste puhul antakse toetust tingimusel, et plaanitud tegevuse sisu ja eesmärgid kirjeldatakse taotluses, järgides komisjoni miinimumnõudeid vabatahtlike koolituse suhtes.	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.
Ettevalmistav koolitus, vahekohtumised, lõpphindamine	Tegevuse korraldamisega otseselt seotud kulud, kaasa arvatud koolituskohta ja tagasi sõitmisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest Kuni 500 € x osalejate arv (vabatahtlik, koolitaja jne).	EI ANTA juhul, kui koolitus leiab aset programmiriigis või Kagu-Euroopa riigis (kuna nimetatud riikides korraldatakse koolitusi riiklike büroode või SALTO ressursikeskuste tellimusel või poolt ning need on osalejatele tasuta), välja arvatud eriloo olemasolu korral. Muudes riikides toimuvate koolituste puhul antakse toetust tingimusel, et plaanitud tegevuse sisu ja eesmärgid kirjeldatakse taotluses, järgides komisjoni miinimumnõudeid vabatahtlike koolituse suhtes.	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluviija peab kasutama vastava riigi riikliku büroo kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

D) Vabatahtliku päevaraha (eurot kuus)

Programmiriigid

Euroopa Liidu liikmesriigid (EL) ¹⁰	
Austria	110 €
Belgia	105 €
Bulgaaria	65 €
Eesti	85 €
Hispaania	105 €
Holland	115 €
Iirimaa	125 €
Itaalia	115 €
Kreeka	95 €
Küpros	95 €
Leedu	80 €
Läti	80 €
Luksemburg	105 €
Malta	95 €
Poola	85 €
Portugal	95 €
Prantsusmaa	125 €
Saksamaa	105 €
Soome	120 €
Slovakkia	95 €
Sloveenia	85 €
Taani	140 €
Tšehhi	95 €
Ungari	95 €

¹⁰ Programmi **EUROOPA NOORED** raames on toetuskõlblikud ka ülemeremaade ja -territooriumide isikud ning vastavatel juhtudel ka ülemeremaade ja -territooriumide avalikud ning eraõiguslikud asutused ja institutsioonid, mille suhtes kohaldatakse programmi eeskirju ja nendes liikmesriikides kehtivat korda, millega ülemeremaad ja -territooriumid on seotud. Kõnealuste ülemeremaade ja -territooriumide loend on toodud Nõukogu 27. novembri 2001. aasta otsuse (ülemeremaade ja -territooriumide assotsieerimise kohta Euroopa Ühendusega (2001/822/EÜ), ELT L 314, 30.11.2001) lisas 1A.

Rootsi	115 €
Rumeenia	60 €
Ühendkuningriik	150 €
Osalevad Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni (EFTA) riigid, mis on ühtlasi Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) liikmed	
Island	145 €
Liechtenstein	130 €
Norra	145 €
Kandidaatriik	
Türgi	85 €

Euroopa naabruspiirkondade riigid	
Ida-Euroopa ja Kaukaasia	
Armeenia	70 €
Aserbaidžaan	70 €
Gruusia	80 €
Moldova	80 €
Ukraina	80 €
Valgevene	90 €
Vene Föderatsioon	90 €
Vahemere piirkond	
Alžeeria	85 €
Egiptus	65 €
Iisrael	105 €
Jordaania	60 €
Liibanon	70 €
Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsus	60 €
Maroko	75 €
Süüria	80 €
Tuneesia	60 €
Kagu-Euroopa	
Albaania	50 €
Bosnia ja Hertsegoviina	65 €
Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik (FYROM)	50 €
Horvaatia	60 €
Montenegro	80 €

Serbia	80 €
Teised maailma koostööriigid	
Afganistan	50 €
Ameerika Ühendriigid	80 €
Angola	80 €
Antigua ja Barbuda	85 €
Argentiina	75 €
Austraalia	75 €
Bahama	75 €
Bangladesh	50 €
Barbados	75 €
Belau	50 €
Belize	50 €
Benin	50 €
Boliivia	50 €
Botswana	50 €
Brasiilia	65 €
Brunei	60 €
Burkina Faso	55 €
Burundi	50 €
Cooki saared	50 €
Costa Rica	50 €
Djibouti	65 €
Dominica	75 €
Dominikaani Vabariik	60 €
Ecuador	50 €
Ekvatoriaal-Guinea	60 €
El Salvador	55 €
Elevandiluurannik	60 €
Eritrea	50 €
Etiopia	50 €
Fidži	50 €
Filipiinid	60 €
Gabon	75 €
Gambia	50 €
Ghana	70 €
Grenada	75 €
Guajaana	50 €
Guatemala	50 €
Guinea	50 €
Guinea-Bissau	50 €
Haiti	65 €

Hiina	55 €
Honduras	50 €
Hongkong	50 €
Ida-Timor	50 €
India	50 €
Indoneesia	60 €
Jaapan	60 €
Jamaica	70 €
Jeemen	50 €
Kambodža	50 €
Kamerun	55 €
Kanada	65 €
Kasahstan	60 €
Kenya	85 €
Kesk-Aafrika Vabariik	65 €
Kiribati	75 €
Kolumbia	50 €
Komoorid	50 €
Kongo Demokraatlik Vabariik	80 €
Kongo Vabariik	70 €
Kõrgõzstan	50 €
Lesotho	50 €
Libeeria	85 €
Lõuna-Aafrika Vabariik	50 €
Madagaskar	50 €
Malaisia	50 €

Malawi	50 €
Mali	60 €
Mariaanid	50 €
Marshalli Saared	50 €
Mauritaania	60 €
Mauritius	70 €
Mehhiko	55 €
Mikroneesia	60 €
Monaco	50 €
Mosambiik	50 €
Namiibia	50 €
Nauru	50 €
Nepal	50 €
Nicaragua	50 €
Nigeeria	50 €
Niger	50 €
Niue	50 €
Paapua Uus-Guinea	55 €
Panama	50 €
Paraguay	50 €
Peruu	75 €
Roheneemesaared	50 €
Ruanda	65 €
Saalomoni Saared	50 €
Saint Kitts ja Nevis	85 €
Sainte-Lucia	75 €

Saint-Vincent ja Grenadiinid	75 €
Sambia	50 €
Samoa	50 €
São Tomé ja Príncipe	60 €
Seišellid	85 €
Senegal	65 €
Sierra Leone	55 €
Sudaan	55 €
Suriname	55 €
Svaasimaa	50 €
Tai	60 €
Tansaania	50 €
Togo	60 €
Tonga	50 €
Trinidad ja Tobago	60 €
Tšaad	65 €
Tšiili	70 €
Tuvalu	50 €
Uganda	55 €
Uruguay	55 €
Usbekistan	75 €
Vanuatu	60 €
Vatikan	85 €
Venezuela	50 €
Vietnam	60 €

Kuidas koostada head projekti

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitud hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**
Saatva, vastuvõtva ja koordineeriva organisatsiooni ning vabatahtlike vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust juhul, kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatav mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine. Konkreetse ürituse korraldamisega seotud EVT grupiviisiliste tegevuste puhul on vajalik tugev ja läbimõeldud partnerlus sündmust korraldava asutusega.

- **Vabatahtlike valimise protsessi kvaliteet**
EVT üldist avatust kõigile noortele ning programmi Euroopa Noored vaimsust kajastavad kõigile ligipääsetavad ning läbipaistvad vabatahtlike valimise protsessid.

- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on EVT projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. EVT tegevuse nõuetekohase ettevalmistamise koos vabatahtlikega tagab saatev organisatsioon koostöös koordineeriva ning vastuvõtva organisatsiooni ja riikliku bürooga. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, ajakava, vabatahtlike ülesanded, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, keelealane toetus) jne.

Projekti elluvijate vaheline tihe kontakt ja infovahetus pärast vabatahtlike valimist ja enne teenistuse algust annab võimaluse kohandada projekti ülesehitust vastavalt vabatahtlike eripärale ja motivatsioonile.

- **Teenistuse ja vabatahtlike ülesannete kvaliteet**
Tegevusprogramm peab olema konkreetsetl sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega.

Eesmärgiks tuleks seada ülesannete ja vabatahtlike eripärade võimalikult hea kokkusobimine. Ülesanded peaksid võimaluste piires lähtuma nende isiklikest võimetest ja soovidest. Vabatahtlikud ei tohiks täita professionaalidele mõeldud ülesandeid; selle nõude järgimine aitab vältida vabatahtlike kasutamist asendustööjõuna ja/või neile liigse vastutuse panemist. Maksimaalselt tuleks vältida ka rutiinsete ülesannete täitmist. Vabatahtlike ülesannete hulka peaks muu hulgas kuuluma suhtlemine kohaliku kogukonnaga. EVT vabatahtlikud ei või täita ülesandeid, mis on seotud teiste EVT projektide teostamisega (st nad ei või osaleda projekti juhtimisel või EVT vabatahtlike valimisel või koolitamisel).

- **Vabatahtlikele pakutava toetuse ja koolituse kvaliteet**
Vabatahtlikele peab projekti kõikides etappides olema tagatud nõuetekohase toetuse kättesaadavus. Täpsemalt peaks kõikidele vabatahtlikele olema kättesaadav isiklik, ülesannetega seotud, keeleline ja administratiivne toetus. Isikliku toetuse eest vastutab mentor; ülesandega seotud toetuse tagamise eest peaksid vastutama teised kaalukate kogemustega isikud.

Kuna EVT osaks on noorte vabatahtlike pikaajaline viibimine teises riigis, on ülimalt oluline tagada neile projekti kõigis etappides vajaliku koolituse kättesaadavus. Kõik vabatahtlikud osalevad EVT koolitustsükli, mis koosneb teenistusse asumisele eelnevast ja saabumisejärgsest koolitusest, vahekohtumisest ja lõpphindamisest. Vabatahtlikel peaks olema võimalus oma EVT kogemuste vahetamiseks, jagamiseks ja hindamiseks. Lisaks pakutakse vabatahtlikele keeleõpet, mis moodustab nende teenistusgraafiku lahutamatu osa. Keelealase toetuse vorm, kestus ja sagedus sõltuvad konkreetse vabatahtliku vajadustest, oskustest ja ülesannetest ning organisatsiooni võimekusest.

- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatelt ning vabatahtlikelt hindamisprotsessi läbiviimist. Hindamisetapp keskendub projekti tegelikele tulemustele (ja võib hõlmata mitmeid tegevusi). Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja vabatahtlike ootuste realiseerumisele.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevuste algust, selle ajal ja lõpetamise järel.

Vajalik on koordinaatori ja mentori omavaheliste regulaarsete kohtumiste korraldamine. Sellised regulaarselt aset leidvad vahehindamised on olulised vabatahtlikelt tagasiside saamiseks ning alaprogrammi kohandamiseks vastavalt tagasiside sisule.

- **Riski vältimise ja kriisijuhtimismeetmete kvaliteet**

Projekti elluviija on kohustatud projekti raames tagama riski vältimise ja kriisijuhtimismeetodite rakendamise. Rakendatakse mehhanisme, mis aitavad kaasa noorte õppimiskogemuse saamisele mõistlikkuse piires turvalises ja kaitstud keskkonnas.

- **Projektide erinevate prognoositavate elementide kvaliteet, kaasa arvatud vähemate võimalustega noored**

Vähemate võimalustega noori kaasavaid üritusi tuleks korralda nii enne kui pärast reaalse projekti läbiviimist ning need ei tohiks kujuneda üksikuks ürituseks; sellistel üritustel peaksid osalema ka projektide elluviijad, kel on piisav pedagoogiline pädevus ja/või kaasamistegevusega seotud kogemused.

Niisuguste projektide ettevalmistamisel ning teostamisel tuleb erilist rõhku panna noorte iseärasuste ja erivajaduste analüüsimisele ning vastavalt sellele kohandatud ja toetava lähenemise rakendamisele. Projektidesse tuleks aktiivsete osalistena teadlikult kaasata vähemate võimalustega noori.

Soovitav on enne tegelikku teenistusse asumist ettevalmistava kohtumise korraldamine vastuvõtva organisatsiooniga, kuna see aitab kaasa tugeva partnerluse loomisele ning vähemate võimalustega noorte aktiivsele kaasamisele.

Vähemate võimalustega noorte isikliku toetamise seisukohast võiks kaaluda täiendavat mentorlust nii saatva kui ka vastuvõtva organisatsiooni poolt; tegemist on ühise ülesandega, mida saavad ja vastuvõtavad organisatsioonid täidavad vastavalt oma kohustustele.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühildumine EVT harta kvalitatiivsete kriteeriumidega**

Projekti koostamisel tuleb aluseks võtta Euroopa vabatahtliku teenistuse harta kvalitatiivsed elemendid, kuna need hõlmavad erinevaid olulisi aspekte, näiteks partnerlus, EVT põhimõtted, kvaliteedistandardid ja meetmed, info ja tunnustamine.

- **Vabatahtlike tegevuses osalemise aktiivsus**

Vabatahtlikud peavad aktiivselt osalema nii tegevuse ettevalmistamisel kui ka hilisemal hindamisel.

- **Osalevate vabatahtlike sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine**

Projekt peaks aitama tõsta vabatahtlike enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.

Lisaks peaks projekt tagama EVT „õppimisteenistuse“ olemuse ehk pakkuma noortele mitteformaalse õppimise kogemust. Sellest tulenevalt peaks projektitaotlus andma lühikese ülevaate oodatavatest õpitulemustest ning nendega seotud õppimisprotsessidest.

Eeltoodust tulenevalt peaks vastuvõtvas organisatsioonis üheaegselt teenistuses olevate vabatahtlike arv olema võimalikult väike ning sobivas suhtes EVT projekti olemuse ning organisatsiooni suutlikkusega pakkuda väärtuslikku õppimiskogemust samaaegselt mitmele vabatahtlikule.

Grupile suunatud EVT tegevuste puhul peab olema tagatud õpitulemus mitte üksnes individuaalsel, vaid ka rühma tasandil. Sellest tulenevalt tuleb kavandada ühised kohtumisi ja kontakte vabatahtlike vahel.

- **Mentori roll**

Mentor vastutab vabatahtlike isikliku toetamise eest ning aitab neil sulanduda kohaliku kogukonda. Lisaks mängib mentor olulist rolli tegevuse lõppedes vabatahtlikega õppimistulemusi arutades Noortepassi tunnistust silmas pidades. Probleemide korral on vabatahtlikel võimalik mentorite poole pöörduda.

- **Kultuuridevaheline mõõde**

Euroopa vabatahtlik teenistus peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste

välitamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa tolerantsi arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

▪ Euroopa mõõde

Euroopa vabatahtlik teenistus peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonid, Euroopa projektid;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist ja õigusriigile iseloomulikke põhimõtteid.

Projekti mõjuala kvaliteet

▪ Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused

Euroopa vabatahtliku teenistuse projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega, vaid viima „Euroopa“ kontseptsiooni ka asjassepuutuvate kohalike kogukondadeni. Selleks peaksid vastuvõtavad organisatsioonid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne). Võimalus erinevate EVT tegevuste ühildamiseks ühe projekti raames ning rühmale suunatud EVT kontseptsiooni tutvustamine pakuvad rohkeid võimalusi erinevate elementide kasutamiseks, mis peaksid ühiselt oluliselt tõstma EVT tulemuslikkust ja mõju.

Juhul kui projektis või tegevuskavas osalevad mitmed vabatahtlikud, tuleks võimaluse piires rakendada ühtset või üksteist täiendavat temaatilist lähenemist, kooskõlastada saatvate ja vastuvõtivate organisatsioonide tegevus, tagada üksteist täiendavate tegevusvaldkondade ja ülesannete valimine, korraldada korrapäraselt vabatahtlike kohtumisi, kasutada koostöövõrgustike võimalusi jne.

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes teisi tegutsejaid vabatahtlike välja saatma või vastu võtma. Projektide elluviijad peaksid kindlaks tegema võimalikud sihtgrupid, mis suudaksid toimida *pajundajatenä* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärgi ja tulemusi.

▪ Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus

Projektide elluviijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluviijate ning osalejate loominguks pakub lisapotentsiaali Euroopa vabatahtliku teenistuse kohta info levitamiseks, teavitades üldsust ühtlasi programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega toimub peamiselt enne Euroopa vabatahtliku teenistuse projektide läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebeid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Kõigepealt tuleb projektis osalevaid organisatsioone ja vabatahtlikke teavitada nende EVT tegevuses osalemisest. Kõik EVT projektid peaksid rõhutama toetuse päritolu ning andma muule maailmale teavet programmi Euroopa Noored kohta.

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „pajundajatenä“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste

elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõiki projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid korraldada ka seminare ja töötubased vabatahtliku teenistusaja jooksul. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed EVT tulemuste mõju suurendamiseks.

- Standardsed meetmed mõju suurendamiseks

Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed teenistuse enda asemel eeskätt projekti tulemustele. EVT tulemuste mõju suurendamine võib olla seotud teenistuse ajal omandatud teadmiste edasiandmisega; nii võib näiteks kuus kuud vanadekodus teenistuses olnud noor külastada mõnda teist keskust või huvitatud asutust, et levitada häid tavasid või meetodeid, mida ta teenistuse käigus omandas. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast teenistuse toimumist. Kõik meetmed eeldavad vabatahtlike aktiivset osalemist.

- Mõju täiendav suurendamine

Lisaks tavapärasele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluvijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Programm Euroopa Noored pakub selliste meetmete rakendamiseks täiendavaid finantsvahendeid (vt selle alaprogrammi rahastamistingimusi).

Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

Euroopa vabatahtliku teenistuse harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse harta

Euroopa vabatahtliku teenistuse (EVT) harta on osa programmi Euroopa Noored juhendist ning selles rõhutatakse EVT saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide rolle ning EVT peamisi põhimõtteid ja kvaliteedistandardeid. **Iga EVT organisatsioon järgib käesolevas hartas ette nähtud sätteid.**

EVT partnerlus

Iga EVT tegevuse aluseks on saatvate, vastuvõtivate ja koordineerivate organisatsioonide ning vabatahtliku kindel partnerlus. Tagada tuleb vabatahtlikule antavate ülesannete sobivus tema eripäraga. Enne tegevuse algust allkirjastavad kõik partnerid koostöölepingu.

- Vabatahtlike ettevalmistamise ja toetamise eest enne EVT tegevust, selle ajal ja pärast seda vastutab saatev organisatsioon.
- Vastuvõttev organisatsioon peab vabatahtlikele kogu tegevusperioodi jooksul tagama kindlad ja korralikud elamis- ja töötingimused. Samuti peab vastuvõttev organisatsioon tagama piisava isikliku, keelelise ja ülesandekohase toetuse, sealhulgas ka vabatahtlikule mentori määramise.
- Koordineerival organisatsioonil (taotlejal) on projekti ellurakendamist hõlbustav roll, mis tähendab haldus- ja kvaliteeditoe pakkumist kõigile projektipartneritele ning kaasaitamist nende võrgustiku loomisele.

EVT põhimõtted, mis tuleb tagada

- Mitteformaalse hariduse ja kultuuridevahelise õppe mõõde; vabatahtlikule konkreetse õppeplaani koostamise kaudu.
- Teenistuse mõõde, kindlustades vabatahtliku ülesannete mittetulundusliku laadi. Tagada tuleb ka vabatahtliku täistööajaga teenistus ja tema aktiivne roll tegevuste rakendamisel. EVT vabatahtlike tegevused ei tohi asendada palgatööd.
- Kasu kohalikele kogukonnale ja kontakti saavutamine kogukonnaga.
- EVT on vabatahtlikele tasuta.
- Kättesaadavus ja kaasamine: EVT vabatahtlike värbamisel säilitavad organisatsioonid EVT kättesaadavuse kõigile noortele, ilma eelarvamusega etnilise päritolu, usutunnistuse, seksuaalse sättumuse või poliitiliste vaadete suhtes. Kui projekt on suunatud vähemate võimalustega noortele, pannakse paika teemakohast ettevalmistust, toetust ja järeltegevust võimaldavad vahendid ja suutlikkused.

EVT kvaliteedistandardid, mis tuleb tagada

Vabatahtliku toetamine

- enne EVT tegevust, selle ajal ja pärast seda, eelkõige kriisiennetuse ja -juhtimise puhul;
- kindlustuse, viisa, elamisloa, reisikorralduse ja kõigi EVT haldustoimingute puhul;
- hõlbustades vabatahtliku osalust EVT koolitustsükklis (ettevalmistav koolitus, saabumisejärgne koolitus, vahekohtumine ja lõpphindamine);
- nähes ette sobivad hindamismeetmed.

Teave

- Kõigil EVT partneritel on õigus saada tegevuse kohta täielikku teavet ning leppida kokku kõigis punktides.
- Paika tuleb panna nähtavus-, levitamise- ja avalikustamismeetmed.

Tunnustamine

- Igal EVT vabatahtlikul on õigus saada *Noortepass*

Alaprogramm 3.1 – Koostöö Euroopa Liidu naabruspiirkondade riikidega

Eesmärgid

Antud alaprogrammi eesmärgiks on inimestevahelise vastastikkuse mõistmise soodustamine avatuses õhkkonnas, panustades ühtlasi noorte tegevusega kõnealustes riikides toetavate kvaliteedisüsteemide arendamisse. Selle raames toetatakse võrgustikupõhiseid tegevusi ning aidatakse kaasa valitsusväliste organisatsioonide suutlikkuse tõstmisele, tunnustades nende olulist rolli naabruspiirkonna riikide tsiviilühiskonna arendamisel. See hõlmab noorsootöö ja noorteorganisatsioonide valdkonnas läbiviidavat koolitust ning nendevahelist kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist. Samuti toetatakse tegevusi, mille tulemusel võidakse luua pikaajalisi, kvaliteetseid projekte ning partnerlusi.

Antud alaprogrammi raames toetatakse kahte tüüpi, kahes erinevas peatükis kirjeldatud tegevusi:

- Noortevahetused naabruspiirkonna riikidega;
- Koolitus- ja võrgustikuprogrammid naabruspiirkonna riikidega.

Peatükid „Mida peaks veel teadma koostöö kohta Euroopa Liidu naabruspiirkonna riikidega?“, „Ülevaade taotlemisprotsessist“ ja „Kuidas koostada head projekti?“ kehtivad mõlemat tüüpi projektide puhul.

Mis on noortevahetus naabruspiirkonna riikidega?

Noortevahetus naabruspiirkonna riikidega on projekt, mille käigus saavad omavahel kokku noorte grupid kahest või enamast riigist, kel tekib sel moel võimalus tõstatada ja arutada erinevaid teemasid, saades samal ajal infot üksteise riikide ja kultuuride kohta. Noortevahetus on erinevatest riikidest pärit, kahe või enama projekti elluviija transsnatsionaalsel *partnerlusel* põhinev tegevus. Alaprogrammi 3.1 raames toimuv noortevahetus esindab rahvusvahelist partnerlust, milles osalevad programmi riikidest ja naabruspiirkonna riikidest pärit projektide elluviijad.

Sõltuvalt osalevate riikide arvust võib noortevahetus olla kahe-, kolme- või mitmepoolne. Kahepoolne noortevahetus on igati õigustatud juhul, kui projekti elluviijate jaoks on tegemist nende esimese Euroopa projektiga või kui osavõtjate näol on tegemist väikeste või kohalike gruppidega, kel puuduvad kogemused tegevuseks Euroopa tasandil.

Noortevahetus võib olla seotud reisimisega, hõlmates kõigi osalejate üheaegset liikumist läbi ühe või mitme vahetusprojektis osaleva riigi.

Noortevahetuse projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Mida noortevahetus ei hõlma

Noortevahetuse raames EI ole toetuskohtlikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkuserisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub naabruspiirkonna riikide noortevahetuse alaprogrammiga seotud hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluvijad	<p><i>Projekti elluvijja</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluvijad peavad olema pärit programmi riigist või naabruspiirkonna riigist.</p>
Projektide elluvijate roll	Osalejate rühma teise riiki lähetav projekti elluvijja on <i>saatev organisatsioon (SO)</i> . Noortevahetuse raames oma asukohariigis noorterühma vastuvõttev projekti elluvijja on <i>vastuvõttev organisatsioon (VO)</i> .
Projektide elluvijate arv	<p>Kahepoolne noortevahetus: kaks projekti elluvijjat erinevatest programmi riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja teine naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: kolm projekti elluvijjat erinevatest programmi riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja üks naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: vähemalt neli elluvijjat erinevatest programmi riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kaks <i>naabruspiirkonna riigist</i>.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	Programmiriigis või naabruspiirkonna riigis <i>seaduslikult elavad</i> 13–25-aastased noored (mõned osalejad võivad olla 25-30 aasta vanused).
Osalejate arv	Igas noortevahetuses peab osalema vähemalt 16 ja kuni 60 noort, arvestamata rühma juhte.
Osalejate rahvusrühmade koosseis	<p>Kahepoolne noortevahetus: minimaalselt 8 osavõtjat rühma kohta (rühma juhid välja arvatud).</p> <p>Kolmepoolne noortevahetus: minimaalselt 6 osavõtjat rühma kohta (rühma juhid välja arvatud).</p> <p>Mitmepoolne noortevahetus: minimaalselt 4 osavõtjat rühma kohta (rühma juhid välja arvatud).</p> <p>Igal rahvusrühmal peab olema vähemalt üks rühma juht.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Tegevus peab aset leidma ühe projekti elluvijja asukohariigis.</p> <p>Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p> <p>Samaaegsed noortevahetused: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluvijja asukohariikides. Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p>
Projekti kestus	Maksimaalselt 15 kuud.
Tegevuse kestus	6-21 päeva (reisipäevad välja arvatud).
Tegevusprogramm	<i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.

<p>Kes võivad taotluse esitada?</p>	<p>Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („<i>ühepoolne rahastamine</i>“). Kõik projekti elluvijad ei saa taotlejad olla; taotlemise õigus ei laiene järgmistele projekti elluvijatele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>mitteformaalne noorterühmitus,</i> ▪ projekti elluvija naabruspiirkonna riigist. <p>Erand: Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluvija võib taotluse esitajaks olla juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks.</p> <p>Riiklike büroode kaudu esitatavad projektid: juhul kui projekti teostamine toimub programmiriigis, peab taotlejaks olema tegevuse toimumise kohaks olevast riigist pärit projekti elluvija.</p> <p>Taotlust esitada sooviv projekti elluvija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p>
<p>Kuhu taotlus esitada?</p>	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused; ▪ Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluvija juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
<p>Millal taotlus esitada?</p>	<p>Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (Täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
<p>Kuidas taotlus esitada?</p>	<p>Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.</p>
<p>Muud kriteeriumid</p>	<p>Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).</p> <p>Ettevalmistav kohtumine (EVK): Juhul kui projekti osaks on EVK, peavad täidetud olema järgmised <i>toetuskõlblikkuse kriteeriumid</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ EVK kestus: maksimaalselt 2 päeva (ei sisalda reisimiseks kuluvaid päevi); ▪ osalejate arv: 1 osaleja rühma kohta. Osalejate arvu võib suurendada kaheni tingimusel, et osalejatest üks on noortevahetuses osalev isik; ▪ EVK tegevuskava: taotlusvormile lisatakse EVK päevakava.

Välistavad kriteeriumid

	<p>Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).</p>
--	---

Valiku tegemise kriteeriumid

<p>Rahalised võimalused</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.</p>
<p>Tegevussuutlikkus</p>	<p>Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.</p>

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet</i>). ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde). ▪ Projekti mõjuala kvaliteet (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; mõju suurendamine</i>).
Osalejate ning projektide elluvijate arv ja taust (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte kaasatus;</i> ▪ Geograafiline tasakaal: tasakaal programmiriikidest pärit projektide elluvijate arvu/ osalejate arvu ja <i>naabruspiirkonna riikidest</i> pärit projektide elluvijate arvu/osalejate arvu vahel; ▪ Regionaalne koostöö: samasse regiooni kuuluvate naabruspiirkonna riikide projektide elluvijate osalemine (nt EECA, MEDA, SEE esindajad); ▪ Tegevus on mitmepoolne noortevahetus.

Mida peaks veel teadma koostöös naabruspiirkonna riikidega läbiviidava noortevahetuse kohta?

Kes on rühmajuht?

Rühmajuht on täiskasvanu, kes saadab noortevahetuses osalevaid noori, et tagada noorte tulemuslik õppimine, kaitstud ja turvalisus.

Koostöö Vahemere piirkonnaga - Euro-Med noorteprogramm

Programm Euroopa Noored toetab *Vahemere piirkonnaga* seotud projekte üksnes siis, kui tegevused leiavad aset ühes programmiriikidest.

Vahemere piirkonnas läbiviidavaid projekte toetatakse Euro-Med noorteprogrammi vahendusel, mida juhib Euroopa Komisjoni koostöötalitus EuropeAid. Nimetatud programmi rakendatakse läbi spetsiaalsete Vahemere piirkonnas asutatud struktuuriüksuste, mis kannavad nimetust Euro-Med noorteüksused (EMYU). Euro-Med noorteprogrammi kaudu rahastatavad projektitaotlused esitavad Vahemere piirkonnas asuvad programmi elluvijad vastava riigi EMYUle. Euro-Med noorteprogrammi raames esitatavate projektidega seonduvaid nõudeid selgitatakse vastavates projektikonkursi teadetes, mille avaldavad EMYUd. Konkursiteated ja vastavad taotlusvormid koos täiendava infoga Euro-Med noorteprogrammi kohta leiata järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net

Mit alaprogrammi hõlmavad projektid

Mit alaprogrammi hõlmavate projektide teostamine ei ole alaprogrammi 3.1 raames võimalik.

Näide naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavast noortevahetusest

Gruusiast pärit organisatsioon ja Briti rühm algatasid multikultuurilise noortevahetusprojekti, mis kandis nimetust „Euroopa kohtub Medea kodumaaga – noortevahetus stereotüüpide ja ksenofoobia vastu ning kultuuridevahelise mõistmise propageerimisel”, mis viidi läbi Gruusias, Kobuletis. Projekti eesmärgiks oli kultuuridevahelisele mõistmisele kaasaaitamine ning selles osales koos noorterühma Ukrainast, Gruusiast, Venemaalt, Suurbritanniast, Eestist ja Saksamaalt. Kõik rühmad koosnesid neljast osalejast ja ühest rühmajuhust.

Osalejad arutasid Kreeka mütoloogias tuntud Medea legendi aluseks võttes teiste rahvaste vastu suunatud ksenofoobia ja stereotüüpide päritolu ja tagajärgesid. Läbi nn „kultuuriliste avastuste”, mille korraldajaks noored

olid, demonstreerisid nad teistele osavõtjatele oma rahvuskombeid, tavaid, traditsioone, eesmärgiga suurendada teadlikkust kultuuride erinevusest ning soodustada nende mõistmist.

„Vahetuse keskseks elemendiks oli osavõtjate sundimine ennast kokku võtma. See tõstis osalejate vastutustunnet ning võimet iseseisvalt probleeme lahendada, julgustades neid ühtlasi avaldama oma arvamust ning respektierima ning aktsepteerima teiste rahvaste arvamust. See soodustas noorte isiklikku arengut, edendas sallivust ning vähendas eelarvamusi.“ (Osavõtja Gruusiast).

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

Teotuskõlblikud kulutused		Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet). Samaaegsete projektide puhul: reisikulud kodust tegevuse alustamise paika ja reisikulud tegevuse lõppemise kohast koju.	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Ettevalmistava kohtumisega seotud kulutused	Reisikulud kodust projekti toimumispaika ja tagasi. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: ettevalmistava kohtumise tegevused tuleb taotlusvormil selgelt kirjeldada	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
	+ Majutus- ja muud külastuskulud.	+ <i>Ühikuline maksumus</i>	+ 48 € x ööde arv (maksimaalselt 2 ööd) x saatva organisatsiooni osalejate arv		
Ettevalmistuskulud	Kõik tegevuse ettevalmistamise ja osalejatega vahetult seotud kulud.	Ühikuline maksumus	480 € x projektide elluviijate arv	Tingimus: ettevalmistustegevused tuleb taotlusvormil selgelt kirjeldada	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Tegevuse kulud (kahe- ja kolmepoolsel juhul)		<i>Fikseeritud summa</i>	960 €	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
		+ Ühikuline maksumus	+ 18 € x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal		
Tegevuse kulud (mitmepoolsel ja samaaegsel juhul)	Kõik projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud, kaasa arvatud kindlustus.	Fikseeritud summa	1 920 €	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
		+ Ühikuline maksumus	+ 18 € x osalejate arv x ööde arv tegevuse ajal		
Erakorralised kulud	Vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad või tegevuste eripäraga põhjendatud mis tahes kulud. Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: erakorraliste kulude katmise taotlust tuleb projekti taotluses põhjendada	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.
Järeltegevuse/mõju suurendamise tegevusega seotud kulud	Projekti mõju suurendamisega seotud kulud.	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest. Kuni 500 € x projektide elluviijate arv. Maksimaalselt 2 500 €	Tingimus: projekti mõju suurendamisega seotud tegevused on taotlusvormil selgelt kirjeldatud	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad. Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluviija peab kasutama vastava riigi riikliku büroo kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Naabruspiirkonna riikides toimuvate projektide puhul kehtivad fikseeritud summad ja ühikuhinnad, mis on ära toodud eelmisel lehel asuvas tabelis. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Millised kulutused on käsitletavad erakorraliste kuludena?

Erakorralised kulutused, mida projekti raames on lubatud katta:

- viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaktsineerimiskulud;
- vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seonduvad kulud;
- tegevuste eripäraga seotuvad kulud.

Kahel viimasel juhul võib toetussumma hõlmata näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist.

Mis on koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid naabuspiirkonna riikidega?

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekte on kahte tüüpi:

- projektid, mille kaudu propageeritakse kogemuste vahetamist, koostööd ja koolituste korraldamist noorsootöö vallas. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mille kaudu toetatakse võimekuse ja algatusvõime suurendamist projektide elluviijate seas, soodustades ühtlasi kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootööga seotud isikute vahel;
- projektid, mille tulemusel toimub uute projektide arendamine projekti Euroopa Noored raames. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mis aitavad potentsiaalsetel projektide elluviijatel programmi Euroopa Noored raames läbiviidavaid uusi projekte ette valmistada ja arendada, pakkudes neile eeskätt toetust ja oskusteavet projektide arendamise kohta; toetust ja abi partnerite leidmisel; võtteid ja vahendeid projektide kvaliteedi parandamiseks.

Projektidel on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Koolitustegevus ja võrgustikud

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekt töötatakse välja, pidades silmas ühe järgmise tegevuse rakendamist:

Tööpraktika (praktiline õpikogemus) – Lühiajaline viibimine teise riigi partnerorganisatsioonis, eesmärgiga vahetada häid tavasid, omandada oskusi ja teadmisi ja/või luua pikaajalisi partnerlusi kaasava vaatlemise läbi.

Teostatavuskülastus – Lühiajaline kohtumine võimalike partneritega võimaliku rahvusvahelise projekti uurimiseks ja/või ettevalmistamiseks. Teostatavuskohtumiste eesmärk on parandada ja arendada olemasolevat koostööd ja/või ette valmistada tulevast tegevust programmi Euroopa Noored raames.

Hindamiskohtumine – Planeeritud kohtumine partneritega, eesmärgiga hinnata varasemaid kohtumisi, seminare ja koolituskursusi. Need kohtumised aitavad partneritel hinnata ja arutada võimalikku järeltegevust pärast ühise projekti elluviimist.

Õppelähetus – Lühiajaline organiseeritud õppeprogramm, mis annab ülevaate ühe riigi noorsootööst ja/või noortepoliitika sätetest. Õppelähetused keskenduvad ühele teemale ning koosnevad külastustest ja kohtumistest valitud riigi eri projektide ning organisatsioonidega tutvumiseks.

Partnerluse loomine – Üritus, mis korraldatakse selleks, et võimaldada osalejatel leida partnereid rahvusvaheliseks koostööks ja/või projektiarenduseks. Partnerluse loomise tegevused viivad kokku võimalikud partnerid ning hõlbustavad uute projektide väljatöötamist valitud teemal ja/või programmi Euroopa Noored alaprogrammi raames.

Seminar – Teoreetilisel teabel põhinev üritus, mis korraldatakse selleks, et luua platvorm aruteludele ja heade tavade vahetusele noorsootöö seisukohast olulis(t)el valitud teema(de)l.

Koolituskursus – Hariv õppeprogramm konkreetsetel teemadel, eesmärgiga täiustada osalejate pädevusi, teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Koolituskursused tõstavad noorsootöö taset üldiselt ja konkreetsemalt programmi Euroopa Noored projektide kvaliteeti.

Võrgustike loomine – Tegevused, mille eesmärk on luua uusi või tugevdada ja laiendada olemasolevaid võrgustikke programmi Euroopa Noored raames.

Milliste kriteeriumide alusel toimub koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmi riigist või <i>naabruspiirkonna riigist.</i></p>
Projektide elluviijate arv	<p>Tööpraktika: üks projekti elluviija ELi liikmesriigist ja teine naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Teostatavuskülastus: vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmi riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja teine naabruspiirkonna riigist.</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: vähemalt neli projekti elluviijat erinevatest riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kaks naabruspiirkonna riikidest.</p> <p>Võrgustike loomine: vähemalt kuus projekti elluviijat erinevates programmi riikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist ja kolm naabruspiirkonna riigist.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Vanusepiirang puudub. Programmiriigis või naabruspiirkonna riigis <i>seaduslikult elavad</i> noored.</p>
Osalejate arv	<p>Tööpraktika: kuni kaks osalejat.</p> <p>Teostatavuskülastus: kuni kaks osalejat projekti elluviija kohta.</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: kuni 50 osavõtjat (kaasa arvatud koolitajad ja abistajad) iga projekti elluviija kohta. Konkreetne osalejate arv sõltub tegevuse tüübist ja iseloomust.</p> <p>Võrgustike loomine: osalejate arvu osas piirangud puuduvad.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: tegevus peab toimuma ühe projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas.</p> <p>Võrgustike loomine: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides. Erand: tegevus ei või aset leida Vahemere piirkonnas</p>
Projekti kestus	<p>3 kuni 18 kuud.</p>
Tegevuse kestus	<p>Tööpraktika: 10 kuni 20 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud).</p> <p>Teostatavuskülastus: 2 kuni 3 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud).</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: reeglina ei tohiks tegevus kesta kauem kui 10 päeva (reisipäevad välja arvatud). Konkreetse tegevuse kestus võib sõltuda konkreetse tegevuse iseloomust.</p> <p>Võrgustike loomine: 3 kuni 15 kuud.</p>
Tegevusprogramm	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p> <p>Võrgustike loomine: Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste ülevaade.</p>

Kes võivad taotluse esitada?	<p>Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“). Kõik projekti elluvijad ei saa taotlejad olla; taotlemise õigus ei laiene järgmistele projekti elluvijatele:</p> <ul style="list-style-type: none"> mitteformaalne noorterühmitus; projekti elluvijaa naabruspiirkonna riigist. Erand: <i>Kagu-Euroopa riigist</i> pärit projekti elluvijaa võib olla taotlejaks juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. <p>Riiklike büroode kaudu esitatavad projektid: juhul kui projekti teostamine toimub programmiriigis, peab taotlejaks olema tegevuse toimumise kohaks olevast riigist pärit projekti elluvijaa.</p> <p>Taotlust esitada sooviv projekti elluvijaa peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik.</p>
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projektitaotlused; Kagu-Euroopa riigist pärit projekti elluvijaa juhul, kui vastav riik on tegevuse toimumise kohaks. <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).

Välisavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> programmi üldiste eesmärkidega; alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
--	--

<p>Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalne õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti mõjuala kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
<p>Osalejate ning projektide elluvijate arv ja taust (20%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noortega</i> töötavate projektide elluvijate ja/või osalejate kaasatus; ▪ Projektijuhtide, projektide järelevalvatajate ning noorsootöö valdkonna nõustajate kaasatus; ▪ osalejate arvu ja tegevuse kestuse vastavus projektide iseloomule/ tasakaal osalejate arvu ja päritoluriikide vahel; ▪ Geograafiline tasakaal: tasakaal programmi riikidest pärit projektide elluvijate arvu/ osalejate arvu ja naabruspiirkonna riikidest pärit projektide elluvijate arvu/osalejate arvu vahel ▪ Regionaalne koostöö: samasse regiooni kuuluvate naabruspiirkonna riikide projektide elluvijate osalemine (nt EECA, MEDA, SEE esindajad)

Mida peaks veel teadma naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavate projektide kohta?

Koostöö Vahemere piirkonnaga – Euro-Med noorteprogramm

Programm Euroopa Noored toetab Vahemere piirkonnaga seotud projekte üksnes siis, kui tegevused leiavad aset ühes programmi riikidest.

Vahemere piirkonnas läbiviidavaid projekte toetatakse Euro-Med noorteprogrammi vahendusel, mida juhib Euroopa Komisjoni koostöötalitus EuropeAid. Nimetatud programmi rakendatakse läbi spetsiaalsete Vahemere piirkonnas asutatud struktuuriüksuste, mis kannavad nimetust Euro-Med noorteüksused (EMYU). Euro-Med noorteprogrammi kaudu rahastatavad projektitaotlused esitavad Vahemere piirkonnas asuvad programmi elluvijad vastava riigi EMYU-le. Euro-Med noorteprogrammi raames esitatavate projektidega seonduvaid nõudeid selgitatakse vastavates projektikontkursi teadetes, mille avaldavad EMYU-d. Konkursiteated ja vastavad taotlusvormid koos täiendava infoga Euro-Med noorteprogrammi kohta leiate järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net

Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid

Mitut alaprogrammi hõlmavate projektide teostamine ei ole alaprogrammi 3.1 raames võimalik.

Näide koostöös naabruspiirkonna riigiga läbiviidavast koolitustegevuse ja võrgustike loomise projektist

Albaania organisatsioon oli vastuvõtva riigiks õppelähetusele, mis puudutas vähemuste sotsiaalset kaasatust ühiskonnas ning võttis selle raames Tiranas vastu 14 noort inimest. Partnerorganisatsioonid töötasid vähemustega Belgias, Poolas, Bosnias ja Hertsegoviinas ning Albaanias. Küllastati erinevaid Albaania noorteorganisatsioone, osaleti aruteludes ja harjutustes ning arendati välja ideid uute projektide jaoks.

"Teadsime, et meie maa kohta on palju eelarvamusi, ja see tekitas meis veel rohkem vastutustunnet. Imelikul kombel hakkasime oma linna nägema õppelähetusele eelneva ajaga võrreldes sootuks erinevalt. Hakkasime mõtlema, kas üks või teine ehitis valmib õigeaegselt. Õppelähetusel osalemine oli tõesti põnev kogemus ning loodetavasti tuleb neid tulevikus veel." (osaleja Albaaniast).

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

A) Ülevaade kõigi tegevustega, välja arvatud võrgustike loomisega seotud tegevused, rahastamistingimustest

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus vastavalt tegevuse tüübile	Rahastamise alus	Summa*	Jaotamis-eeskirjad	Aruandekohustused
Osalejate reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Kõik tegevused	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Majutus/toitlustuskulud	Majutus- ja toitlustuskulude katmine.	Kõik tegevused	<i>Ühikuline maksumus</i>	48 € x ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Tegevuskulud	Kõik tegevuse ettevalmistamise ja osalejatega vahetult seotud kulud, kaasa arvatud kindlustus.	- Öppelähetus - Hindamiskohtumine - Seminar - Partnerluse loomisega seotud tegevus - Koolitus	<i>Fikseeritud summa</i>	1 200 €	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
			+ Ühikuline maksumus	+ 50 € x osalejate arv		
Koolituskulud	Koolitajate tasud ja koolitusmaterjalide maksumus.	Koolituskursused	Ühikuline maksumus	350 € x päevade arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Erakorralised kulud	Vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad või tegevuste eripäruga põhjendatud mis tahes kulud. Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud.	Kõik tegevused	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: erakorraliste kulude katmise taotlust tuleb taotlusvormil põhjendada	Ilmnenuid kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluviija peab kasutama vastava riigi riikliku büroo kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Naabuspiirkonna riikides toimuvate projektide puhul kehtivad fikseeritud summad ja ühikuhinnad, mis on ära toodud ülal asuvas tabelis. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Millised kulutused on käsitletavad erakorraliste kuludena?

Erakorralised kulutused, mida projekti raames on lubatud katta:

- viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud;
- vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad kulud;
- tegevuste eripäruga seostuvad kulud.

Kahel viimasel juhul võib toetussumma hõlmata näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kulusid; tõlkimist.

B) Ülevaade võrgustike loomise tegevuste rahastamise tingimustest

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud kulud</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tööjõukulud - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Koosolekute korraldamisega seotud kulud - Avaldamis/tõlkimis/teavituskulud - Mõju suurendamine - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud (kaasa arvatud viisakulud) <p>Toetuskõlblikud kaudsed kulud (7% toetuskõlblikest otsestest kulutustest)</p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>50% toetuskõlblike kulutuste üldsummast (välja arvatud juhul, kui taotleja on oma taotluses määratlenud madalama toetuse määra) Kuni 20 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogrammiga seonduv info on taotluses selgelt välja toodud.</p>	<p>Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad /piletid (üksnes otseste kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.</p>

Ülevaade taotlemisprotsessist:

Projekti toimumispiirkond / riik	Kes võivad taotluse esitada	Kuhu taotlus esitada
Programmiriigid	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Ida-Euroopa ja Kaukaasia	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
Vahemere piirkond	-----	(Koostöötalituse EuropeAid hallatavate MEDA rahaliste vahenditega toetatavad projektid, vt „Mida peaks veel teadma naabruspiirkonna riikidega koostöös läbiviidavate projektide kohta?“)
Kagu-Euroopa	Programmiriigi ühendus	Vastav riiklik büroo
	Vastuvõtva Kagu-Euroopa riigi ühendus	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus
	Euroopa valitsusväline noorteühendus/organisatsioon	Hariduse, Audiovisuaalvaldkonna ja Kultuuri Täitevasutus

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**
Projekti elluvijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste olemasolemist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatatu mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistav etapp on projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluvijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele projekti üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust noortevahetuse projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetselt sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega. Programmis tuleks kasutada erinevaid kultuuridevahelisi töömeetodeid, mida kohandatakse vastavalt osalejate iseärasustele.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatel ning osalejatel lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks hindamisi läbi viia ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluvijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatel tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.

- **Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet**
Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluvijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevalt olla. Projekti elluvijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhitide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhite olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuhit, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumishormide kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**

Projektile peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.

- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
Projekt peaks järgima mitteformaalse õppe põhimõtteid. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema kultuuridevahelisel õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja algatuslikkusele.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Kultuuridevaheline mõõde**
Tegevuskava peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.
- **Euroopa mõõde**
Projekt peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:
  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, ELi noori mõjutavad sammud;
  - projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**
Projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluvijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid projekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluvijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljudajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, aramusliidrid ning ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmäärke ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?
- **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**
Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluvijate ning osalejate loomingulisus pakub lisapotentsiaali projekti kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad

peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus
Projekti elluviijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamaks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.
- Programmi Euroopa Noored nähtavus
Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluviijad peaksid programmi puudutatavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluviijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).
- **Mõju suurendamine**
Kõigil projektide elluviijatel peaksid olema välja töötatud meetmed projekti mõju suurendamiseks.
  - Standardsed meetmed mõju suurendamiseks
Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast tegevuste toimumist.
  - Tulemuste mõju täiendav suurendamine
Lisaks tavapärasele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Programm Euroopa Noored pakub selliste meetmete rakendamiseks täiendavaid finantsvahendeid (vt selle alaprogrammi peatükki „Millised on rahastamistingimused“). Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhete sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

Alaprogramm 4.3 – Koolitustegevused ja võrgustikud aktiivsetele noorsootöötajatele ja noorteorganisatsioonidele

Eesmärgid

Antud alaprogramm toetab noorsootöös ja noorteorganisatsioonides aktiivselt tegutsevaid ühendusi, eeskätt projektijuhte, noorte nõustajaid ja projektide üle järelevalvet teostavaid isikuid. Lisaks toetatakse kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootöös ja noorsooorganisatsioonidega seotud isikute vahel ning tegevusi, mille tulemuseks on pikaajaliste kvaliteetsete projektide, partnerluste ja võrgustike loomine.

Mis on koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektid naabruspiirkonna riikidega?

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekte on kahte tüüpi:

- projektid, mille kaudu propageeritakse kogemuste vahetamist, koostööd ja koolituste korraldamist noorsootöö vallas. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mille kaudu toetatakse projektide elluviijate võimekuse ja algatusvõime suurendamist, soodustades ühtlasi kogemuste, oskuste ja heade tavade vahetamist noorsootöös seotud isikute vahel;
- projektid, mille tulemusel töötatakse välja uusi projekte programmi Euroopa Noored raames. Projektide koostamisel lähtutakse vajadusest viia läbi tegevusi, mis aitavad potentsiaalsetel projektide elluviijatel ette valmistada ja arendada uusi programmi Euroopa Noored raames läbiviidavaid projekte, pakkudes neile eeskätt toetust ja oskusteavet projektide arendamise kohta; toetust ja abi partnerite leidmisel; võtteid ja vahendeid projektide kvaliteedi parandamiseks.

Projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimaliku jätkutegevuse kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Koolitustegevus ja võrgustikud

Koolitustegevuse- ja võrgustikuprojekt töötatakse välja, pidades silmas ühe järgmise tegevuse rakendamist:

Tööpraktika (praktiline õpikogemus) – Lühiajaline viibimine teise riigi partnerorganisatsioonis, eesmärgiga vahetada häid tavasid, omandada oskusi ja teadmisi ja/või luua pikaajalisi partnerlusi kaasava vaatlemise läbi.

Teostatavuskülastus – Lühiajaline kohtumine võimalike partneritega võimaliku rahvusvahelise projekti uurimiseks ja/või ettevalmistamiseks. Teostatavuskülastuste eesmärk on parandada ja arendada olemasolevat koostööd ja/või ette valmistada tulevast projekti programmi Euroopa Noored raames.

Hindamiskohtumine – Planeeritud kohtumine partneritega, eesmärgiga hinnata varasemaid kohtumisi, seminare ja koolituskursusi. Need kohtumised aitavad partneritel hinnata ja arutada võimalikku järeltegevust pärast ühise projekti elluviimist.

Õppelähetus – Lühiajaline organiseeritud õppeprogramm, mis annab ülevaate ühe riigi noorsootööst ja/või noortepoliitika sätetest. Õppelähetused keskenduvad ühele teemale ning koosnevad külastustest ja kohtumistest valitud riigi eri projektide ning organisatsioonidega tutvumiseks.

Partnerluse loomine – Üritus, mis korraldatakse selleks, et võimaldada osalejatel leida partnereid rahvusvaheliseks koostööks ja/või projektiarenduseks. Partnerluse loomise tegevused viivad kokku võimalikud partnerid ning hõlbustavad uute projektide väljatöötamist valitud teemal ja/või programmi Euroopa Noored alaprogrammi raames.

Seminar – Teoreetilisel teabel põhinev üritus, mis korraldatakse selleks, et luua platvorm aruteludele ja heade tavade vahetusele noorsootöö seisukohast olulis(t)el valitud teema(de)l.

Koolituskursus – Hariv õppeprogramm konkreetsetel teemadel, eesmärgiga täiustada osalejate pädevusi, teadmisi, oskusi ja hoiakuid. Koolituskursused tõstavad üldiselt noorsootöö taset ja konkreetsemalt programmi Euroopa Noored projektide kvaliteeti.

Võrgustike loomine – Tegevused, mille eesmärk on luua uusi või tugevdada ja laiendada olemasolevaid võrgustikke programmi Euroopa Noored raames.

Milliste kriteeriumide alusel toimub koolitustegevuse- ja võrgustikuprojektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>mitteametlik noorterühmitus</i> (pea meeles: mitteametliku noorterühmituse puhul võtab üks rühmituse liikmetest endale esindaja rolli ning kannab ülejäänud rühmituse eest vastutust); või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiiriigist.</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Tööpraktika: kaks projekti elluviijat erinevates programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit EL liikmesriigist.</p> <p>Teostatavuskülastus: vähemalt kaks projekti elluviijat erinevatest programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: vähemalt neli projekti elluviijat erinevatest programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p> <p>Võrgustike loomine: vähemalt kuus projekti elluviijat erinevates programmiiriikidest, kellest vähemalt üks on pärit ELi liikmesriigist.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Vanusepiirang puudub. Programmiiriigis <i>seaduslikult elavad</i> noored.</p>
Osalejate arv	<p>Tööpraktika: kuni kaks osalejat.</p> <p>Teostatavuskülastus: kuni kaks osalejat projekti elluviija kohta.</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: kuni 50 osavõtjat (kaasa arvatud koolitajad ja abistajad) iga projekti elluviija kohta. Konkreetne osalejate arv sõltub tegevuse tüübist ja iseloomust.</p> <p>Võrgustike loomine: osalejate arvu osas piirangud puuduvad.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: tegevus peab toimuma ühe projekti elluviija asukohariigis.</p> <p>Võrgustike loomine: tegevused peavad aset leidma ühe või mitme projekti elluviija asukohariikides.</p>
Projekti kestus	<p>3 kuni 18 kuud.</p>
Tegevuse kestus	<p>Tööpraktika: 10 kuni 20 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud);</p> <p>Teostatavuskülastus: 2 kuni 3 tööpäeva (reisipäevad välja arvatud);</p> <p>Hindamiskohtumine, õppelähetus, partnerluse loomine, seminar ja koolituskursus: reeglina ei tohiks tegevus kesta kauem kui 10 päeva (reisipäevad välja arvatud). Konkreetse tegevuse kestus võib sõltuda konkreetse tegevuse iseloomust;</p> <p>Võrgustike loomine: 3 kuni 15 kuud.</p>
Tegevusprogramm	<p>Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p> <p>Võrgustike loomine: Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste ülevaade.</p>

Kes võivad taotluse esitada?	<p>Kõik taotlused: Taotlust esitada sooviv projekti elluviija peab olema oma asukohariigis <i>seaduslikult asutatud</i> juriidiline isik. Mitteformaalse rühmituse korral võtab üks rühmituse liikmetest endale rühmituse esindaja rolli ja vastutab taotluse esitamise eest oma riiklikule büroole ning <i>rahastuslepingule</i> rühmituse nimel alla kirjutamise eest.</p> <p>Täitevasutusele esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Üks projekti elluvijatest võtab endale koordineeriva organisaatori (KO) rolli ning esitab Täitevasutusele kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“).</p> <p>Riiklikule büroole esitatud taotlused (vt alltoodud informatsioon „Kuhu taotlus esitada?“): Kõik K&V tegevused, välja arvatud võrgustike loomine: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisaatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse „ühepoolne rahastamine“).</p> <p>Võrgustike loomine: tegevuse toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisaatori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluvijate nimel taotluse („ühepoolne rahastamine“).</p>
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused: Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametkonna poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p> <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused: kõigi teiste toetuskõlblike taotlejate poolt esitatud projekti rahastamise taotlused.</p>
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada?	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).

Välistavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (30%)	<p>Ühildumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
--	--

<p>Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (50%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse</i> kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalne õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti mõju kvaliteet (<i>mõju</i>, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; <i>mõju suurendamine</i>).
<p>Osalejate ning projektide elluvijate arv ja taust (20%)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noortega</i> töötavate projektide elluvijate ja/või osalejate kaasatus; ▪ Projektijuhtide, projektide järelevaatajate ning noorsootöö valdkonna nõustajate kaasatus; ▪ osalejate arvu ja tegevuse kestuse vastavus projektide iseloomule/tasakaal osalejate arvu ja päritoluriigi vahel.

Mida peaks veel teadma koolitustegevuse ja võrgustike loomise peaks?

Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid – alaprogramm 4.3

Alaprogrammi 4.3 raames läbiviidavad koolitustegevuse ja võrgustike loomise projektid võivad olla mitut alaprogrammi hõlmava projekti osaks. Täiendava info saamiseks vaata vastava alaprogrammi peatükki „Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid“.

Noortepass

Noortepassi kasutatakse alates 2007. aastast alaprogrammi 1.1 osas. Täpsemat infot Noortepassi tunnistuse kohta leiata programmi juhendi A-osas.

Näide koolitustegevuse ja võrgustike loomise projektist

Itaalias viidi läbi 11 erinevast programmiriigist pärit 25 osavõtjaga seminar soolise vägivalda teemal. Osalejateks olid sotsiaaltöötajad, vabatahtlikud, ühingute juhatajad, kes puutusid kokku soolise vägivaldaga noorte seas. Seminari vahendusel oli osavõtjatel võimalus jagada Euroopa tasemel oma kogemusi ja oskusi, arutades ja pakkudes välja vahendeid soolise vägivaldaga toimetulemiseks noorsootöös. Seminari eesmärgiks oli osavõtjate teavitamine programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Projekti hindamine oli seminari üks osa ning see viidi läbi mitmes etapis.

Millised on rahastamistingimused?

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

A) Ülevaade kõigi tegevustega, välja arvatud võrgustike loomisega seotud tegevused, rahastamistingimustest

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus vastavalt tegevuse tüübile	Rahastamise alus	Summa*	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Osalejate reisikulud	Reisikulud kodust projekti toimumispaika. Kasutada odavaimaid võimalusi ja pileteid (turistiklassi pilet, 2. klassi rongipilet).	Kõik tegevused	<i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i>	70% toetuskõlblikest kulutustest	Automaatne	Ilmnenud kulude täielik põhjendus, sõidupiletite/arvete koopiad.
Majutus/toitlustuskulud	Majutus- ja toitlustuskulude katmine.	Kõik tegevused	<i>Ühikuline maksumus</i>	48 € x ööde arv x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Tegevuskulud	Kõik tegevuse ettevalmistamise ja osalejatega vahetult seotud kulud, kaasa arvatud kindlustus.	- Öppelähetus - Hindamiskohtumine - Seminar - Partnerluse loomisega seotud tegevus - Koolitus	<i>Fikseeritud summa</i> + Ühikuline maksumus	1 200 € + 50 € x osalejate arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.
Koolituskulud	Koolitajate tasud ja koolitusmaterjalide maksumus.	Koolituskursused	Ühikuline maksumus	350 € x päevade arv	Automaatne	Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused.
Erakorralised kulud	Vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seostuvad või tegevuste eripäraga põhjendatud mis tahes kulud. Viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud.	Kõik tegevused	Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest	100% toetuskõlblikest kulutustest	Tingimus: erakorraliste kulude katmise taotlust tuleb projekti taotluses põhjendada	Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad.

* Fikseeritud summad ja ühikuhinnad kehtestavad riiklikud bürood. Riiklikul tasandil taotlust esitav projekti elluvijaja peab kasutama vastava riigi riikliku büroo kehtestatud fikseeritud summasid ja ühikuhindasid. Riiklikult kehtestatud summad ja määrad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Millised kulutused on käsitletavad erakorraliste kuludena?

Erakorralised kulutused, mida projekti raames on lubatud katta:

- viisakulud ja viisaga seotud kulud ning vaksineerimiskulud;
- vähemate võimalustega/erivajadustega noortega otseselt seonduvad kulud;
- tegevuste eripäraga seotud kulud.

Kahel viimasel juhul võib toetussumma hõlmata näiteks arstide külastamist, tervisele tehtavaid kulutusi; täiendavat keelekoolitust/toetust; täiendavaid ettevalmistusi; eriotstarbelisi ruume või seadmeid; täiendavat saatjat; majanduslikust mahajäämusest tingitud täiendavaid isiklike kuluseid; tõlkimist.

B) Ülevaade võrgustike loomise tegevuste rahastamise tingimustest

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud kulud</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Tööjõukulud - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Koosolekute korraldamisega seotud kulud - Avaldamis/tõlkimis/teavituskulud - Mõju suurendamine - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud (kaasa arvatud viisakulud) <p>Toetuskõlblikud kaudsed kulud (7% toetuskõlblikest otsestest kulutustest)</p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>50% toetuskõlblike kulutuste üldsummast (välja arvatud juhul, kui taotleja on oma taotluses määratlenud madalama toetuse määra). Kuni 20 000 €</p>	<p>Tingimus: eesmärgid ja tegevusprogrammiga seonduv info on taotluses selgelt välja toodud.</p>	<p>Ilmnenud kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide koopiad /piletid (üksnes otseste kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.</p>

Kuidas koostada head projekti?

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**
Projekti elluvijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste olemist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatav mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järeltegevuste läbiviimine.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**
Ettevalmistava etapp on koolitustegevuse ja võrgustike loomise projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluvijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.
- **Tegevuskava kvaliteet**
Tegevuskava peab olema konkreetsetel sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega.
- **Hindamisetapi kvaliteet**
Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatel ning osalejatel lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitatakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluvijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahendamine on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, on osalejate rühma jaoks oluline teema**
Projekt peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
Projekt peaks järgima mitteformaalse õppe põhimõtteid. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema kultuuridevahelisel õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja algatuslikkusele.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osavõtjad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Kultuuridevaheline mõõde**

Projekt peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.

- **Euroopa mõõde**

Projekt peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:

- projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
- projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
- projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, ELi noori mõjutavad sammud;
- projektis käsitletakse Euroopa aluspõhimõtteid, nt võrdseid võimalusi, inimõigusi ja demokraatiat, muude kultuuride austamist.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**

Koolitustegevuse ja võrgustiku loomise projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluvijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid tegevuste käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluvijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajana* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärke ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puuduvat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

- **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluvijate ning osalejate loominguks pakub lisapotentsiaali projekti kohta info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleepe, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infotelele; luua E-rühm, kodulehekülg, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluvijad peaksid programmi puuduvat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada ka töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval

tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

- **Mõju suurendamine**

Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud, nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast koolitustegevuse ja võrgustike loomise projekti toimumist.

Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluviijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

Alaprogramm 4.3 – Mitut alaprogrammi hõlmavad projektid

Mis on mitut alaprogrammi hõlmavad projektid?

Toetusesaaja, kes korraldab pikemal kui 18-kuusel perioodil alaprogrammi 4.3 raames mitut projekti, saab esitada ühe, järgmise ülesehitusega projektiettepaneku:

- ettepanekus võidakse ühendada kaks kuni viis samatüübilist tegevust (näiteks kaks kuni viis seminari);
- ettepanekus võidakse ühendada kaks kuni viis eritüübilist tegevust (näiteks üks teostatavuskülastus, kaks koolituskursust, üks seminar ja üks hindamiskohtumine).

Kõiki alaprogrammi 4.3 raames läbiviidavaid tegevusi võib omavahel mitut alaprogrammi hõlmava rahastamislepingu raames ühildada.

Mitut alaprogrammi hõlmavate rahastuslepingutega soovitakse:

- vähendada nende toetusesaajate halduskoormust, kel on programmi Euroopa Noored või muude Euroopa Ühenduse programmide toetuse haldamiskogemus;
- suunata pingutused kvaliteedi tagamisse;
- töötada välja ulatuslikumad levitamise- ja nähtavusstrateegiad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub mitut alaprogrammi hõlmavate projektide hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Alaprogrammi 4.3 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammi 4.3 jaoks kehtestatud kriteeriumid. Lisaks nimetatud kriteeriumidele peavad toetuskõlblike projektide elluviijad olema eelnevalt saanud vähemalt kolmel korral toetuse erinevate projektide elluviimiseks.

Välistavad kriteeriumid

Alaprogrammi 4.3 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammi 4.3 jaoks kehtestatud välistavad kriteeriumid.

Valiku tegemise kriteeriumid

Alaprogrammi 4.3 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammi 4.3 jaoks kehtestatud valikukriteeriumid.

Toetuse andmise kriteeriumid

Alaprogrammi 4.3 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide raames läbiviidavate tegevuste kohta kehtivad alaprogrammi 4.3 jaoks kehtestatud toetuse andmise kriteeriumid.

Mida peaks veel teadma alaprogrammi 4.3 mitut alaprogrammi hõlmavate projektide kohta?

Kõiki mitut alaprogrammi hõlmavaid projekte hinnatakse ülaltoodud kriteeriumide alusel eraldi. Täitevasutus või riiklik büroo võib tagasi lükata ühe või mitu mitut alaprogrammi hõlmava projekti raames välja pakutud projekti nende mittevastamise tõttu eeltoodud kriteeriumidele. Niisugustel puhkudel võidakse projekt siiski heaks kiita, kuid tegevuste arvu vähendatakse. See toob kaasa ka projektile eraldatava toetussumma vähendamise.

Alaprogramm 5.1 – Noorteseminarid

Eesmärgid

Selle alaprogrammiga toetatakse koostööd, seminare ja *struktureeritud dialoogi* noorte, noorsootöö aktivistide ja noorteühenduste ning noortepoliitika eest vastutajate vahel.

Mis on noorteseminarid?

Projektil on kolm etappi:

- planeerimine ja ettevalmistamine;
- tegevuste läbiviimine;
- hindamine (kaasa arvatud seisukoht võimalike *järeltegevuste* kohta).

Kogu projekt tervikuna on kantud mitteformaalse õppimise põhimõtetest ja tavadest.

Alaprogrammi 5.1 raames rahastatava projekti koostamisel lähtutakse ühe alljärgneva tegevuse läbiviimise vajadustest:

- **Kohalikud noorteseminarid** leiavad aset programmiikides kohalikul, regionaalsel ja riiklikul tasandil eesmärgiga a) pakkuda dialoogi, aktiivset osalust ja teavet küsimustes, mis on olulised struktureeritud dialoogi või Euroopa Liidu poliitika ja muude küsimuste seisukohast; või b) valmistada ette pinnast Euroopa Liidu eesistujariigi staatuses oleva liikmesriigi poolt korraldatavate noorteürituste läbiviimiseks, c) Euroopa Noorte nädala raames ürituste korraldamiseks või d) arendada sektoritevahelist dialoogi ning formaalse ja mitteformaalse haridusega seotud valdkondadevahelist koostööd. Lisaks võivad kohalikud noorteseminarid esindada eeltoodud tegevuste kombinatsiooni.
- **Rahvusvahelised noorteseminarid** on noorte ja poliitikute kohtumised selleks, et pidada diskussioone, vahetada ideid ja häid tavasid ja/või teha ettepanekuid teemadel, mis keskenduvad struktureeritud dialoogi ja avatud koordineerimise meetodi prioriteetidele ja eesmärkidele noorsootöös ja Euroopa noortepaktis.

Mida noorteseminarid ei hõlma?

Noorteseminaride raames EI ole toetuskõlblikud järgmised tegevused:

- akadeemilised õppereisid;
- rahalise kasu saamise eesmärgil läbiviidavad vahetused;
- turismi alla liigituvad vahetused;
- festivalid;
- puhkusereisid;
- keelekursused;
- loomereisid;
- kooliklasside vahetused;
- spordivõistlused;
- organisatsioonide põhikirjalised kokkusaamised;
- poliitilised kogunemised;
- töömalevad.

Milliste kriteeriumide alusel toimub noorteseminaride hindamine?

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikud projektide elluviijad	<p><i>Projekti elluviija</i> peab olema:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mittetulunduslik/valitsusväline organisatsioon; või ▪ kohalik, regionaalne avalik-õiguslik isik; või ▪ <i>Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus.</i> <p>Kohalikud noorteseminarid: ainus projekti elluviija on programmiriigist. Rahvusvahelised noorteseminarid: Kõik projektide elluviijad peavad olema pärit programmiriigist.</p>
Projektide elluviijate arv	<p>Kohalikud noorteseminarid: üks projekti elluviija on programmiriigist. Rahvusvahelised noorteseminarid: projekti elluviijad vähemalt viiest erinevast programmiriigist, millest vähemalt üks on ELi liikmesriik.</p>
Toetuskõlblikud osalejad	<p>Noored osalejad: programmiriigis <i>seaduslikult elavad</i> noored vanuses 15 kuni 30 aastat. Noortepoliitika eest vastutajad: juhul kui projekt näeb ette noortepoliitika eest vastutavate poliitikute või ekspertide osalemise, ei ole nende puhul määrav vanus ega geograafilised aspektid.</p>
Osalejate arv	<p>Kohalikud noorteseminarid: vähemalt 15 osavõtjat. Rahvusvahelised noorteseminarid: vähemalt 30 osavõtjat.</p>
Tegevuskoht (kohad)	<p>Kohalikud noorteseminarid: tegevus toimub projekti elluviija asukohariigis; Rahvusvahelised noorteseminarid: tegevus toimub ühe projekti elluviija asukohariigis.</p>
Projekti kestus	3 kuni 9 kuud.
Tegevuse kestus	<p>Kohalikud noorteseminarid: Ei ole määratletud. Rahvusvahelised noorteseminarid: 1 kuni 6 päeva.</p>
Tegevusprogramm	<p>Kohalikud noorteseminarid: <i>Taotlusvormile</i> tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava. Rahvusvahelised noorteseminarid: Taotlusvormile tuleb lisada projekti raames läbiviidavate tegevuste üksikasjalik ajakava.</p>
Kes võivad taotluse esitada?	Üks tegevuse osalise toimumise kohaks oleva riigi projekti elluviija võtab endale koordineeriva organisatoori (KO) rolli ning esitab vastavale riiklikule büroole kõigi projektis osalevate elluviijate nimel taotluse („ <i>ühepoolne rahastamine</i> “)..
Kuhu taotlus esitada?	<p>Täitevasutusele esitatavad taotlused: Rahvusvahelised noorteseminarid: projektitaotlused, mille esitajaks on 1) Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus, või 2) muud toetuskõlblikud taotlejad juhul, kui enamus projekti elluviijaid on sama Euroopa tasandil noorsootöös osaleva ametiasutuse liikmed.</p> <p>Riiklikele büroodele esitatavad taotlused:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rahvusvahelised noorteseminarid: Teiste toetuskõlblike taotlejate esitatud taotlused; esitatakse tegevuse asukohaks oleva riigi riiklikult büroole; ▪ Kohalikud noorteseminarid: Teiste toetuskõlblike taotlejate esitatud taotlused; esitatakse tegevuse asukohaks oleva riigi riiklikult büroole.
Millal taotlus esitada?	Projekt tuleb esitada projekti alguskuupäevale vastavaks taotluste esitamise <i>tähtajaks</i> (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
Kuidas taotlus esitada	Taotluse esitamine peab toimuma vastavalt taotlemise eeskirjadele, mida on täpsemalt kirjeldatud käesoleva programmi juhendi C-osas.
Muud kriteeriumid	Osalejate kaitstus ja turvalisus: Taotleja peab tagama osalejate kaitstuse ja turvalisuse tagamiseks vajalike meetmete planeerimise projekti osana (vt osa A selles juhendis).

Välitavad kriteeriumid

	Taotleja peab taotluse vormi allkirjastades kinnitama, et puuduvad asjaolud, mis välistavad Euroopa Liidult toetuse saamise (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast).
--	--

Valiku tegemise kriteeriumid

Rahalised võimalused	Taotleja on kohustatud demonstreerima stabiilsete ja piisavas suuruses sissetulekuallikate olemasolu, et osaleda selle finantseerimises ning tagada projekti tegevused selle kestmise perioodil.
Tegevussuutlikkus	Taotleja on kohustatud demonstreerima kavandatava projekti teostamiseks vajaliku pädevuse ja motivatsiooni olemasolu.

Toetuse andmise kriteeriumid

Projektide hindamisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:

Ühildumine programmi Euroopa Noored eesmärkide ja prioriteetidega (20%)	Ühildumine: <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmi üldiste eesmärkidega; ▪ alaprogrammi konkreetsete eesmärkidega; ▪ programmi Euroopa Noored püsiprioriteetidega; ▪ Euroopa tasandil ja vajadusel riiklikul tasandil kehtestatud ühe-aastaste prioriteetidega.
Ühildumine EL noortepoliitika eesmärkidega (20%)	Projekt on selgelt seotud Euroopa noorsoolase koostöö raamistiku prioriteetide ja eesmärkidega, st keskendub struktureeritud dialoogi peamistele teemadele või Euroopa teemadele.
Projekti ja kavandatavate meetodite kvaliteet (40%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekti ülesehituse kvaliteet (<i>partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluviijate aktiivne osalemine; ettevalmistava etapi kvaliteet; tegevuskava kvaliteet; hindamisetapi kvaliteet; osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet</i>) ▪ Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet (ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema; kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod; osalejate aktiivne osavõtt projektist; osalevate isikute sotsiaalse ja isikliku arengu propageerimine; kultuuridevaheline mõõde; Euroopa mõõde) ▪ Projekti mõjuala kvaliteet (<i>mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused; projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus; mõju suurendamine</i>).
Osalejate ja projekti elluviijate arv ja taust (20%)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vähemate võimalustega noorte osalemine</i> ▪ Osalejate arv ▪ Osalevate riikide ja partnerite arv.

Mida peaks veel teadma noorteseminaride kohta?

Noortepoliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine alaprogrammis 5.1

Juhul kui projekti raames on ette nähtud poliitika eest vastutajate/ekspertide osalemine alaprogrammis, ei ole nende osalemisega vahetult seotud kulusid (reisikulud, toitlustus, majutus, viisad, erivajadused jne) võimalik katta programmi Euroopa Noored toetuse arvelt. Selliste kulude katmiseks tuleb kasutada muid rahalisi vahendeid (projektide elluviijate eneste ressursid ja/või riiklikust allikast, regionaal-, kohalik või erakätest pärinevad toetused).

Näide noorteseminaridest

Projekti eesmärgiks oli 5-päevase seminari korraldamine noortele vanuses 18 kuni 25 aastat ning noortepoliitika eest vastutajatele ja ekspertidele. Ürituse programmi koostamisel võeti aluseks mitteformaalse töötoa vorm ning loengud ja üritus korraldati kaheosalisena. Hommikul esinesid noored ettekannetega oma „õpilastele“ – ekspertidele ja poliitikutele. Pärastlõunal korraldati töötube, milles osalesid noortepoliitika ja noorsootöö reaalse olukorra eest vastutajad ja eksperdid. Õppimisele lisaks korraldati suhtlemis- ja sotsiaalseid mängu. Sellise lähenemise abil oli noortel võimalik puudutada väga erinevaid teemasid. Ekspertid ja poliitika eest vastutajad said parema pildi noorte arvamustest ja vajadustest. Samas õppisid ka noored paremini mõistma otsustamisprotsesside dünaamikat ning nende poolt nende elule avaldatavat mõju, ning said läbi ühiselt esitatud ja läbi arutatud soovitude võimaluse tulevikuga seotud otsuste vastuvõtmiseks.

Millised on rahastamistingimused?

Valituks osutunud projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda järgmistest rahastamistingimustest:

<i>Toetuskõlblikud kulutused</i>		Rahastamise alus	Summa	Jaotamiseeskirjad	Aruandekohustused
Tegevuskulud	<p><i>Toetuskõlblikud vahetud kulutused</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Reisikulud - Majutus/toitlustuskulud - Seminaride, kohtumiste, konsultatsioonide, tegevuste korraldamine - Kirjastus/tõlkimis/teavituskulud - Mõju suurendamisega seotud kulud - Muud projekti läbiviimisega vahetult seotud kulud <p><i>Vahetud toetuskõlblikud kulutused (7% toetuskõlblikest kulutustest)</i></p>	<p><i>Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest</i></p>	<p>75% kõigust toetuskõlblikest kulutustest. (välja arvatud juhul, kui taotleja on esitanud taotluse väiksemale summale) Maksimaalselt 50 000 €</p>	<p>Tingimuse: eesmärgid ja tegevusprogramm on taotlusvormil selgelt ära toodud.</p>	<p>Ilmnenuid kulude täielik põhjendus; arvete/kuludokumentide/piletite koopiad (üksnes vahetute kulutuste puhul). Lõpparuandes kirjeldatavad saavutused. Nimekiri koos kõigi osavõtjate allkirjadega.</p>

Kuidas koostada head projekti

Tabelis „Toetuse andmise kriteeriumid“ on loetletud antud alaprogrammiga seotud kriteeriumid, mille alusel toimub projekti hindamine. Järgnevalt on esitatud mõned soovitusel hea projekti koostamiseks.

Projekti ülesehituse kvaliteet

- **Partnerluse kvaliteet/kõigi projekti elluvijate aktiivne osalemine**

Projekti elluvijate vaheline sujuv ja tõhus koostöö on projekti eduka koostamise seisukohast eluliselt tähtis element. Projekti elluvijad peavad suutma demonstreerida oma oskust luua ja ära kasutada ühtseid partnerlusi, mida iseloomustab kõigi partnerite osalemine ning ühised eesmärgid, mille saavutamise poole püüeldakse. Sellest tulenevalt tuleb arvesse võtta järgmisi tegureid: võrgustike koostöö tase ning projektide elluvijate pühendumine projektile; projekti elluvijate profiil ja taust, juhul kui tegevuse eesmärk eeldab oma iseloomult teatud kvalifikatsiooni ja oskuste omamist; kõigi osalevate projekti elluvijate vaheline selge ning konkreetne rollide ja ülesannete jaotus; partnerite suutlikkus tagada tegevuse kaudu saavutatud mõju suurendamine ning vajadusel tulemuslike järejtegevuste läbiviimine.
- **Ettevalmistava etapi kvaliteet**

Ettevalmistav etapp on projekti edu seisukohast otsustava tähtsusega. Selle etapi käigus tuleb projekti elluvijatel ja osalejatel jõuda kokkuleppele projekti üldise teema osas. Neil tuleb läbi mõelda ülesannete jaotus, tegevuskava, töömeetodid, osalejate profiil, praktilist laadi korraldused (tegevuskoht, transport, majutus, tugimaterjalid, keelealane toetus). Ettevalmistava etapi käigus tuleb veelgi enam soodustada osalejate kaasatust projektis ning valmistada neid ette kultuuridevahelisteks kohtumisteks teiste, erineva kultuuritaustaga noortega.
- **Tegevuskava kvaliteet**

Tegevuskava peab olema konkreetset sõnastatud, realistlik, tasakaalustatud ning seotud nii projekti kui ka programmi Euroopa Noored eesmärkidega.
- **Hindamisetapi kvaliteet**

Projekti ja selle tulemuste jätkusuutlikkuse suurendamiseks eeldatakse projekti elluvijatel ning osalejatel lõpphindamise läbiviimist. Lõpphindamisel tuleb anda hinnang projekti eesmärkide saavutamisele ning projekti elluvijate ja osalejate ootuste realiseerumisele. Samuti tuleks hindamisel välja tuua saavutatud õpitulemused.

Lisaks lõpphindamisele soovitakse tegevuse tõrgeteta kulgemiseks viia hindamisi läbi ka enne tegevust, selle ajal ja lõpetamise järel. Tegevusele eelneva hindamise tulemusel peaksid projekti elluvijad saama infot projekti lõplikuks koostamiseks, samas kui vahehindamised on olulised selleks, et saada osalejatelt tagasisidet ning selle valguses tegevuskava kohandada ja korrigeerida.
- **Osalejate kaitse ja turvalisuse tagavate meetmete kvaliteet**

Lisaks kohustustele, mis puudutavad kõikide projektis osalejate kindlustamist ja vanemate luba alla 18-aastastele noortel projektist osa võtta (vt osa A selles juhendis), peaksid projekti elluvijad projekti planeerimise ja ettevalmistamise käigus keskenduma ka osalejate kaitsmise ja turvalisusega seotud küsimusele, pöörates erilist tähelepanu seadusandlusele, poliitikale ja praktikale, mis võivad erinevates riikides erinevalt olla. Projekti elluvijad peavad veenduma, et projekti tegevuskava pöörab vajalikul määral tähelepanu noorte kaitsmise ja turvalisuse tagamisele. Kohalviibivate rühmajuhitide arv peab olema piisavalt suur, et noortel tekiks võimalus oma õppimiskogemuse jagamiseks piisavalt turvalises ja kaitstud keskkonnas. Juhul kui projektis osalevad mõlema sugupoole esindajad, peaks ka rühmajuhit olema mõlemast soost. Soovitatav on erakorraliste meetmete väljatöötamine (nt 24/7 kontakt vastuvõtva ja asukohariigi vahel, erakorraliseks kasutamiseks mõeldud rahaliste vahendite reserv, varuplaan, esmaabivahendite komplekt, vähemalt üks esmaabi andmise väljaõppe saanud rühmajuhit, kontaktisikud, kellega erakorralistes olukordades ühendust võtta, hädaabiteenuste osutajate kontaktandmed, info avaldamise kord jne). Samuti on oluline ühiselt järgitavate käitumisnormide kehtestamine (nt tubaka ja alkoholi kasutamise osas jne). Samuti soovitakse juhtidel jõuda teatud punktide osas ühisele arusaamale. Täiendavat praktilist teavet koos kontroll-lehtedega leiab Riski juhtimise ja noorte kaitsmise juhendist (vt käesoleva programmi juhendi lisa III).

Projekti sisu ja kavandatavate meetodite kvaliteet

- **Ühist huvi pakkuv, osalejate rühma jaoks oluline teema**
Projektil peab olema konkreetne teemast kantud kontseptsioon, mida osalejad soovivad ühiselt käsitleda. Teema peab olema valitud ühiselt ning kajastama osalejate huvisid ja vajadusi. Teema kirjutatakse lahti projekti konkreetsete igapäevatoimingute võtmes.
- **Kohaldatav mitteformaalse õppimise meetod**
Projekt peaks järgima mitteformaalse õppe põhimõtteid. Osavõtjate erinevate vajaduste rahuldamiseks ning soovitud tulemuste saamiseks on võimalik kohaldada erinevaid mitteformaalse õppimise meetodeid ja tehnikaid (töötoad, rollimängud, vabaõhuharrastused, sissejuhatavad tegevused, ümarlauaüritused jne). Üldiselt võib öelda, et projekt peaks põhinema kultuuridevahelisel õppimisprotsessil, mis õhutab loovusele, aktiivsele osalusele ja algatuslikkusele.
- **Osalejate aktiivne osavõtt projektist**
Projekti tegevuskava ning kasutatavad töövõtted peaksid olema osalejate jaoks võimalikult haaravad ning aitama kaasa õppimisprotsessi käivitumisele. Osalejad peaksid võimalikult aktiivselt osalema projekti ettevalmistamise ja hindamise etappides. Noortel peaks olema võrdsed võimalused erinevate teemade käsitlemiseks, sõltumata nende keele- või muudest oskustest.
- **Sotsiaalse ja isikliku arengu edendamine**
Projekt peaks aitama tõsta osalejate enesekindlust uute kogemuste, suhtumiste ja käitumistega kokku puutudes, omandada või arendada sotsiaalse või isikliku arengu jaoks vajalikke oskusi, teadmisi ja pädevusi.
- **Kultuuridevaheline mõõde**
Projekt peaks suurendama noorte positiivset teadlikkust teistest kultuuridest, toetades samal ajal dialoogi ning kultuuridevahelisi kohtumisi teiste, erineva kultuuritausta ja kogemustega noortega. Samuti peaks see kaasa aitama eelarvamuste, rassismi ning kõigi tõrjutust põhjustavate suhtumiste välistamisele ning sellega võitlemisele, aidates samal ajal kaasa sallivuse arendamisele ning mitmekesisuse mõistmisele.
- **Euroopa mõõde**
Projekt peaks toetama noorte haridusprotsessi ning suurendama nende teadlikkust oma elukeskkonda iseloomustavast Euroopa/rahvusvahelisest kontekstist. Projekti Euroopa-mõõtmele võivad viidata järgmised jooned:
  - projektiga süvendatakse noorte arusaamist Euroopa kodakondsusest ja aidatakse neil mõista oma rolli Euroopa olevikus ja tulevikus;
  - projekt peegeldab ühist muret Euroopa ühiskonna probleemide, nt rassismi, ksenofoobia, antisemitismi, narkomaania üle;
  - projekti teema pakub huvi kogu Euroopas, nt ELi laienemine, Euroopa institutsioonide roll ja tegevused, ELi noori mõjutavad sammud;
  - projektis käsitletakse Euroopa seadusi ning aluspõhimõtteid, nt demokraatia, inimõiguste austamise, õiguste ja vabaduste põhimõtted.

Projekti mõjuala kvaliteet

- **Mõju, mitmekordistav efekt ja järeltegevused**
Projekti mõju ei tohiks piirduda ainult projektis osalejatega. Projekti elluvijad peaksid võimaluse piires üritama kaasata projekti tegevustesse ka teisi inimesi (ümbruskonnast, kohalikust piirkonnast jne).

Projekti koostamisel tuleks lähtuda pikemaajalisest perspektiivist, võttes planeerimisel aluseks mitmekordistava ning jätkusuutliku tulemuse saavutamise soovi. Mitmekordistamise võib saavutada näiteks veendes erinevaid rollikandjaid projekti käigus saadud tulemusi uues kontekstis kasutama. Projektide elluvijad peaksid kindlaks tegema sihtgrupid, mis suudaksid toimida *paljundajatena* (noored, noorsootöötajad, meedia, poliitiliste rühmituste juhid, arvamused ja ELi tasandil otsustajad), levitades projekti eesmärke ja tulemusi.

Partnergrupe ja osalejaid kutsutakse üles süsteemselt kasutama projekti tulemusi ning pidama aru oma projekti võimaliku järeltegevuste etapi üle. Näiteks kuidas levitada projekti tulemusi? Kas järgmisse projekti tuleks kaasata uusi projektide elluvijaid? Kuidas oleks võimalik temaatilist kontseptsiooni puudutavat arutelu jätkata ning millised võiksid olla selles suunas astutavad järgmised sammud? Kas uute projektide kavandamine erinevate programmi Euroopa Noored alaprogrammide raames õigustab ennast?

▪ **Projekti nähtavus/programmi Euroopa Noored nähtavus**

Projektide elluvijad peaksid ühiselt läbi arutama nii oma projekti kui ka üldisemas plaanis programmi Euroopa Noored nähtavuse suurendamise meetmed. Projekti elluvijate ning osalejate loominguks pakub lisapotentsiaali planeeritud tegevusi puudutava info levitamiseks, teavitades ühtlasi üldsust programmi Euroopa Noored poolt pakutavatest võimalustest. Nähtavuse suurendamine koos sobivate meetmete rakendamisega leiavad peamiselt aset enne projekti läbiviimist ja selle ajal. Nimetatud meetmed võib laias laastus jagada kahte kategooriasse:

- Projekti nähtavus

Projekti elluvijad ja osalejad peaksid oma projekti – ning selle suunitluste ja eesmärkidega seonduvat – „publitseerima“, levitades „noorte sõnumit“ kogu projekti rakendamise perioodil. Suurendamiseks üldsuse teadlikkust projektist, on võimalik välja töötada infomaterjale; korraldada otse- või SMS-postitusi; valmistada plakateid, kleebiseid, reklaamtooteid (T-särgid, mütsid, pastakad jne); kutsuda ajakirjanikke projekti tegevusest osa saama; avaldada „pressiteateid“ või kirjutada artikleid kohalikele ajalehtedele, kodulehekülgedele või infolehtedele; luua E-rühm, kodulehekülge, fotogalerii või blogi internetis jne.

- Programmi Euroopa Noored nähtavus

Lisaks programmi Euroopa Noored ametliku logo kohustuslikule kasutamisele (täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast), peaksid kõik projektid ühtlasi toimima programmi Euroopa Noored mõju „paljundajana“, suurendades sel moel teadlikkust programmi poolt kogu Euroopas ja kaugemalgi noortele ja noorsootöötajatele pakutavatest võimalustest. Projektide elluvijad peaksid programmi puudutavat teavet (nt teave programmi alaprogrammide, selle eesmärkide ja oluliste elementide, sihtgruppide jne) kohta avaldama läbivalt kõikide projekti nähtavuse suurendamiseks kasutatavate meetmete vahendusel (vt eelpool nimetatud näited). Projektide elluvijad võiksid projekti tegevuskavasse lülitada töötube ja infotunde. Lisaks võiksid nad planeerida erineval tasandil (kohalik, regionaalne, riiklik, rahvusvaheline) läbiviidavaid üritusi (seminarid, konverentsid, arutelud).

▪ **Mõju suurendamine**

Kõigil projektide elluvijatel peaksid olema välja töötatud meetmed projekti mõju suurendamiseks.

Standardsed meetmed mõju suurendamiseks võivad oma olemuselt olla sarnased eelmises lõigus kirjeldatud nähtavuse suurendamise meetmetega; peamise erinevusena keskenduvad mõju suurendamise meetmed tegevuse ja eesmärkide asemel eeskätt projekti tulemustele. Sellest tulenevalt rakendatakse mõju suurendamise meetmeid eeskätt pärast projekti toimumist.

Lisaks tavapärastele mõju suurendamise meetmetele võivad projektide elluvijad rakendada täiendavaid meetmeid projekti tulemuste väärtuse rõhutamiseks ja levitamiseks. Mõju täiendavalt suurendavate meetmete hulgas võib nimetada avalike ürituste (presentatsioonid, konverentsid, töötoad, ...) korraldamist; audio-visuaalsete toodete (CD-ROM, DVD, ...) loomist; pikaajaliste koostöösuhte sisseseadmist meediaga (raadio/TV-saadete seeriad, kirjutised pressile, intervjuud, osalemine erinevates raadio/teleprogrammides); infomaterjalide koostamist (infolehed, brošüürid, voldikud, heade tavade käsiraamatud, ...); Internetiportaalide loomist jne.

OSA C – INFO TOETUSE TAOTLEJATELE

Kõik ühendused ja projektide elluvijad, kes kavatsevad esitada projekti Euroopa Liidult programmi Euroopa Noored raames rahalise toetuse saamiseks, peaksid käesoleva peatüki põhjalikult läbi lugema. Selle koostamisel on lähtutud ELi toetuse saamist reguleeriva finantsmääruse sätetest.

1. Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?

Projekti esitamiseks programmi Euroopa Noored raames tuleb läbida kolm alljärgnevat etappi:

- Kontrollida projekti vastavust programmi Euroopa Noored kriteeriumidele;
- Kontrollida projekti vastavust rahastamise tingimustele;
- Täita taotlus ning esitada see asjaomasele asutusele (riiklik büroo või Täitevasutus).

1. samm: programmi Euroopa Noored kriteeriumidele vastavuse kontrollimine

Potentsiaalse taotleja ning projekti elluvijana tuleb teil veenduda, et teie koostatav projekt vastab järgmistele kriteeriumidele: toetuskõlblikkus, välistamine, valimine ja toetuse määramine.

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid

Toetuskõlblikkuse kriteeriumid on peasjalikult seotud projekti tüübi, sihtrühma ja konkreetsele projektile toetuse määramise taotluse esitamise osas kehtivate tingimustega. Juhul kui teie projekt ei vasta antud kriteeriumidele, jäetakse see edasisest hindamisprotsessist välja. Vaatamata sellele, et mõned toetuskõlblikkuse kriteeriumid on ühised kõigile alaprogrammidele, on siiski rida kriteeriume, mis kehtivad üksnes teatud alaprogrammide kohta.

Selleks et projekt oleks toetuskõlblik, peab see olema vastavuses vastava alaprogrammi toetuskõlblikkuse kriteeriumidega. Põhjalikumad infot konkreetse alaprogrammi osas kehtestatud toetuskõlblikkuse kriteeriumide kohta leiad antud programmi juhendi B-osas.

Välistavad kriteeriumid

Taotlejad on kohustatud taotluses kinnitama, et nad ei ole sattunud Euroopa Ühenduse üldelarve kohta kehtiva Euroopa Nõukogu finantsmääruse (EÜ, Euratom nr 1605/2002) artiklites 93 ja 94 kirjeldatud olukorda, mis on ära toodud allpool.

Taotlejad ei saa osaleda programmis Euroopa Noored, kui:

- nad on pankrotis või likvideerimisel, kohus on määranud neile halduri, nad on sõlminud kokkuleppe võlausaldajatega, nad on peatanud oma äritegevuse, nende suhtes kohaldatakse nimetatud küsimustega seotud menetlust või nad on samalaadses olukorras, mis tuleneb siseriiklike õigusnormidega ettenähtud samasugusest menetlusest;
- nad on *res judicata* jõudu omava kohtuotsusega süüdi mõistetud ametialaste käitumisreeglitega seotud süüteo;
- nad on raskelt eksinud ametialaste käitumisreeglite vastu ja tellija suudab seda mis tahes viisil tõendada;
- nad ei ole täitnud kohustusi, mis on seotud sotsiaalkindlustusmaksete või maksude tasumisega ja mis tulenevad nende asukohariigi või tellija riigi või lepingu täitmise kohaks oleva riigi õigusnormidest;
- nad on *res judicata* jõudu omava kohtuotsusega süüdi mõistetud pettuses, korruptsioonis, kuritegelikus ühenduses osalemises või mõnes muus ebaseaduslikus tegevuses, mis kahjustab ühenduste finantshuve;
- pärast mõnda muud ühenduse eelarvest rahastatavat hankemenetlust või toetuse andmise menetlust on leitud, et nad on lepingut tõsiselt rikkunud, kuna on jätnud oma lepingulised kohustused täitmata.

Lepingut ei või sõlmida taotlejaga, kes toetuse määramise protsessi kuupäeva seisuga:

- on olukorras, kus neil on huvide konflikt;
- on esitanud rahastamisprotsessis osalemiseks vajalike, lepingut sõlmiva asutuse nõutud informatsioonina valeandmeid või on nõutavad andmed esitamata jättnud.

Vastavalt finantsmääruse artiklitele 93 kuni 96 võidakse valeandmeid esitanud või varasema lepingu kohustusi rängalt rikkunud taotlejate osas kohaldada haldus- või rahalisi karistusi.

Eelpool loetletud välistavad kriteeriumid kehtivad kõikide programmi Euroopa Noored alaprogrammide kohta. Selleks et kinnitada oma vastavust nimetatud sätetele, peavad taotlejad allkirjastama deklaratsiooni, milles kinnitavad, et nende puhul ei esine finantsmääruse artiklites 93 ja 94 kirjeldatud olukorda. Nimetatud deklaratsioon moodustab taotlusvormi ühe osa.

Valiku tegemise kriteeriumid

Valiku tegemise kriteeriumid annavad Täitevasutusele või riiklikule büroole võimaluse hinnata taotleja finants- ja tegevussuutlikkust konkreetse projekti läbiviimiseks. Valikukriteeriume kohaldatakse kõigi programmi Euroopa Noored alaprogrammide osas.

Rahalised võimalused tähendavad seda, et taotlejal on piisavalt suured ja stabiilsed rahastamise allikad, mis aitavad tal projekti teostamise ajal oma tegevusi probleemideta jätkata.

Siinkohal tuleb silmad pidada, et rahaliste võimaluste olemasolu kontrollimise nõuet ei kohaldata:

- taotlejate suhtes, kelle taotletav toetussumma ei ületa 25 000 eurot;
- avalik-õiguslike isikute suhtes;
- mitteametlike noorterühmituste suhtes;
- rahvusvaheliste lepingute alusel moodustatud rahvusvaheliste avaliku sektori organisatsioonide või nende poolt asutatud sihtotstarbeliste asutuste suhtes;
- Punase Risti Rahvusvahelise Komitee suhtes;
- Riikliku Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvahelise Föderatsiooni suhtes.

Kõigil muudel juhtudel on taotleja kohustatud koos taotlusega esitama:

- taotleja kasumi ja kaotuste aruande;
- eelmise majandusaasta bilansi, mis kajastab olukorda pärast konkreetse majandusaasta lõpetamist;
- taotleja täidetud pangaga seotud detailide formular koos panga kinnitusega (vajalikud originaalallkirjad).

Juhul kui Täitevasutus või riiklik büroo jõuab esitatud dokumente analüüsides järeldusele, et finantsvõimekus ei ole vajalikul määral tõestatud või see osutub ebapiisavaks, võidakse:

- nõuda täiendava teabe esitamist;
- nõuda pangalt garantiikirja;
- pakkuda toetuse määramise lepingut eelneva rahastamiseta;
- taotlus tagasi lükata.

Tegevussuutlikkus tähendab taotlejapoolset projekti teostamiseks vajalike oskuste ja motivatsiooni olemasolu tõendamist. Selleks on kasutusel eraldi taotlusvormi osa.

Toetuse andmise kriteeriumid

Toetuse andmise kriteeriumid on näitajad, mis annavad Täitevasutusele või riiklikule büroole võimaluse toetuse saamise taotluste kvaliteedi hindamiseks.

Nimetatud kriteeriumide alusel toimub toetuse määramine projektidele, mis aitavad kaasa programmi Euroopa Noored üldise efektiivsuse suurendamisele.

Antud programmi juhendis ära toodud toetuse andmise kriteeriumid näitavad konkreetselt, milliseid elemente projekti kvaliteedi hindamisel arvesse võetakse.

Vaatamata sellele, et mõned toetuse andmise kriteeriumid on ühised kõigile alaprogrammidele, on siiski rida kriteeriume, mis kehtivad üksnes teatud alaprogrammide kohta.

Põhjalikumat infot konkreetse alaprogrammi osas kehtestatud toetuse andmise kriteeriumide kohta leiad antud programmi juhendi B-osas.

2. samm: rahastamise tingimuste kontrollimine

Toetuste liigid

Toetuste liigid on järgmised:

- tegelike toetuskõlblike kulutuste kompenseerimine teatud protsendi ulatuses;
- fikseeritud summa;
- konstantne osalusmäär (ühikuline maksumus või kindel osalusprotsent);
- eelnimetatute kombinatsioon.

Tegelike toetuskõlblike kulutuste kompenseerimise näol makstud toetuse korral kompenseeritakse taotlejale kindel osa projekti teostamisel kantud toetuskõlblikest kulutustest (alaprogrammi 1.1 puhul näiteks 70% osalejate reisikuludest).

Fikseeritud summa puhul on tegemist konkreetse summaga, mille arvelt kaetakse projekti raames läbiviidavate tegevustega seotud teatud kulutusi (nt 1920 eurot tegevuskulude katteks noortevahetuse alaprogrammi 3.1 projektide raames).

Konstantne osalusmäär hõlmab teatud kulutuste ühikulist maksumust (nt 250 eurot x vabatahtlike arv x EVT teenistuse raames välismaal veedetud kuude arv tugevdatud mentorluse tingimustes alaprogrammi 2 raames) või konkreetse protsentuaalse määra rakendamist (nt 7% vahetutest toetuskõlblikest kulutustest kaudsete kulude katmise toetuseks alaprogrammi 1.3 raames).

Programmi Euroopa Noored puhul kasutatakse finantseerimismehhanismidena kõige sagedamini fikseeritud summade maksmist ja konstantset osalusmäära. Nimetatud toetusvormid muudavad taotlejate jaoks lihtsaks prognoositava toetussumma arvutamise ning aitavad projektidega seonduvaid aspekte realistlikumalt planeerida.

Riiklikule büroole taotluse esitamisel kontrollige, et te olete arveldanud õigete summade ja määradega. Riiklik büroo võib otsustada kohandada käesolevas programmi juhendis määratletud standardseid fikseeritud summasid ja osalusmäärasid vastavalt konkreetse riigi oludele. See omakorda tähendab, et fikseeritud summad ja osalusmäärad võivad riigiti erineda. Konkreetsetes riigis kasutatavad summad ja osalusmäärad avaldatakse Euroopa Komisjoni ja riiklike büroode kodulehekülgedel.

Üksikasjalikud andmed kõigi alaprogrammide rahastamise ja vastavate tingimuste kohta leiate juhendi B-osast.

Kaasrahastamine

Euroopa Liidu toetus on ergutusvahend, mis aitab teostada projekti, mille elluviimine ei oleks ilma ELi rahalise abita mõeldav, ning selle määramisel lähtutakse kaasrahastamise põhimõtetest. Kaasrahastamine osutab, et projekti kogukulud ei saa rahastada ainult toetuse abil. Elluviijatel tuleb näidata oma pühendumust projektile, leides peale ELi toetuse ka muid rahastamisallikaid ja/või riigi-, regionaalsel, kohalikul tasandil või erasektorist antavat abi. Antud reegel ei mõjuta fikseeritud summana või kindla osalusmäärana antavat toetust; toetuse puhul, mis moodustab kindla protsendi tegelikest kulutustest, on taotleja kohustatud taotlusvormil ära näitama osaluse, mis pärineb ELi toetusest erinevatest allikatest.

Toetuskõlblikuks kaasrahastamisallikaks loetakse ka mitterahalisi sissemaksid. Niisuguse kaasrahastamise väärtus ei tohi olla suurem:

- kolmandate isikute poolt toetusesaajale tasuta üle antud esemete soetamisega seoses tegelikult kantud ning raamatupidamisdokumentidega nõuetekohaselt tõendatud kulutustest;
- kõnealusel turul antud tüüpi kaasrahastamise osas reeglina aktsepteeritud kulutustest juhul, kui tegelikkul rahade liikumist ei toimu.

Kinnisvara ei ole lubatud mitterahalise sissemaksena kasutada.

Mittekasumlikkus

Antava toetuse eesmärgiks ega tulemuseks ei tohi olla toetusesaajale kasumi tootmine. Kasumit määratletakse olukorrana, kus tulud on suuremad kui kulud. Praktikas tähendab see järgmist: kui projekti kogutulud on suuremad kui lõplikud kogukulud, vähendatakse toetust pärast lõpparuande analüüsi sellele vastavalt; see eeskiri ei mõjuta kindla suurusega toetussummasid ega ühikukulude astmestikku.

Tulu ilmnemisel võidakse nõuda varem makstud toetussummade tagastamist.

Topeltrahastamine: ei

Igal toetusesaajal on õigus ELi eelarvest saada ühele ja samale projektile ainult üks toetus. Seetõttu ei või programmi Euroopa Noored raames toetatav projekt saada muud ühenduse toetust.

Pange tähele, et juhul, kui teile on määratud tegevusabi Euroopa Liidu eelarvest (näiteks programmi Euroopa Noored alaprogrammi 4.1 raames), ei ole teil õigust saada rahalist toetust teatud alaprogrammide raames planeeritavate projektide kaudsete toetuskõlblike kulutuste katmiseks.

Topeltrahastamise ohu vältimiseks on taotleja kohustatud taotlusvormi vastavas osas välja tooma samal majandusaastal kasutatud või taotluse saanud rahastamisallikad koos vastavate summadega, sõltumata sellest, kas tegemist on sama või erinevate projektidega, tegevusabi kaasa arvatud.

3. samm: taotlusvormi täitmine ja esitamine

Sõltuvalt alaprogrammist on taotluse esitamiseks kaks võimalust.

Ühepoolne rahastamine

Üks projekti elluvijatest võtab endale koordinaatori rolli ning esitab Täitevasutusele või riiklikule büroole ühe taotluse kogu projekti kohta (nt Mitmepoolne noortevahetus või mõni EVT projekt), esindades kõiki projektide elluvijaid.

Juhul kui taotlusele antakse positiivne hinnang ning see osutub valituks, on taotleja Täitevasutuse või riikliku büroo poolt välja pakutud *rahastamislepingu* teiseks pooleks; nimetatud lepingu alusel toimub kogu projekti rahastamine. Sellist varianti tuntakse „ühepoolse rahastamisena“.

Jagatud rahastamine

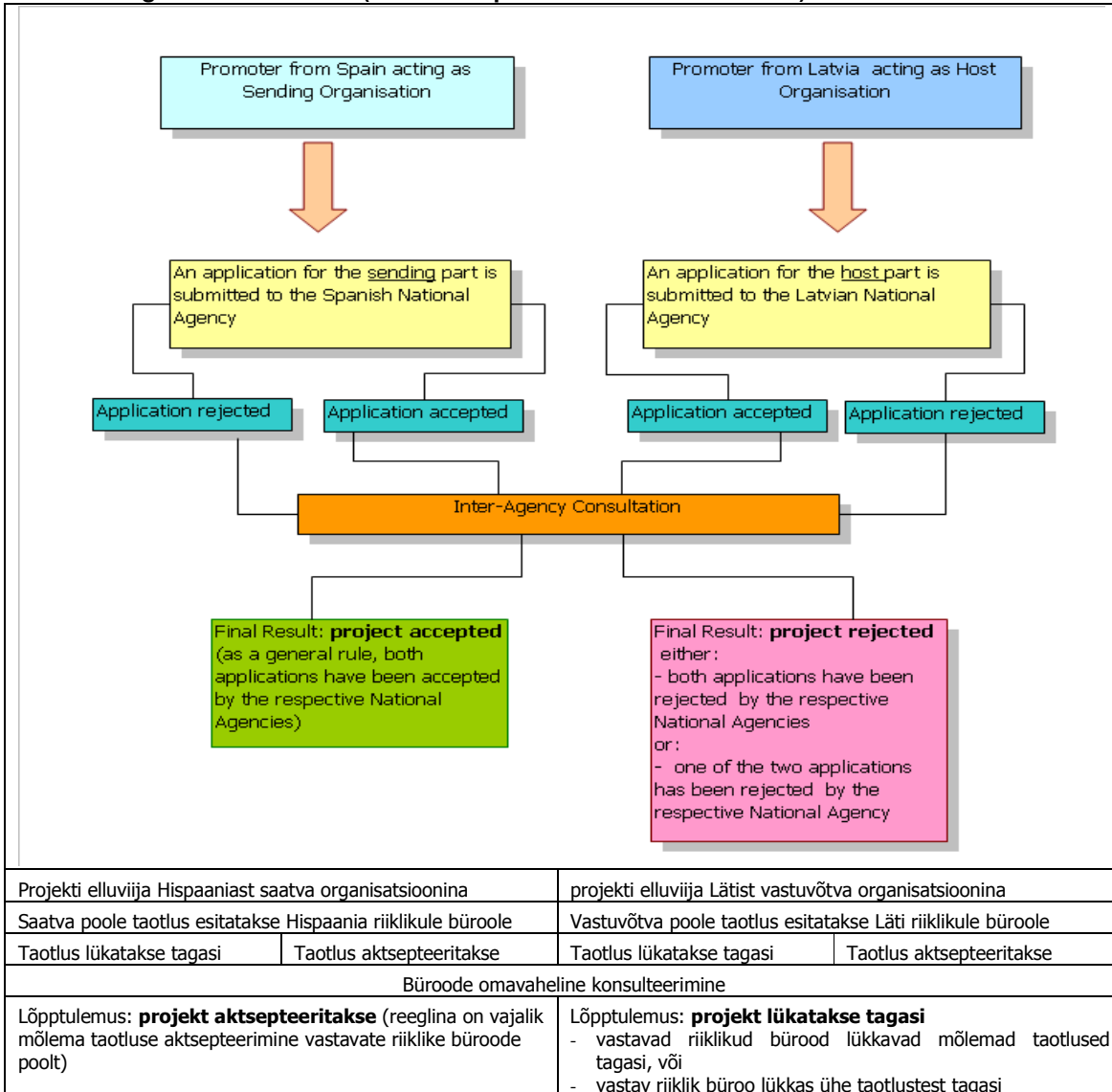
Kõik projektide elluvijad esitavad vastavatele riiklikele büroodele eraldi taotlused projekti omapoolse osa teostamiseks (nt kahepoolne noortevahetus).

Juhul kui taotlustele antakse positiivne hinnang ning need osutuvad valituks, käsitletakse kõiki taotlejaid toetusesaajatena ning nad vastutavad riikliku bürooga sõlmitud *rahastamislepingu* kohaselt oma tegevuse rahastamise eest. Seda varianti tuntakse „jagatud rahastamise“¹¹ nime all.

---

¹¹ Teatud erandlikel asjaoludel võivad riiklikud bürood võtta vastu otsuse ühepoolse rahastamise kohaldamiseks projektide osas, mille puhul muudel juhtudel kohaldatakse jagatud rahastamise protseduuri eeskirju. Täpsemat info saamiseks võtke ühendust oma riikliku bürooga.

Graafik: Jagatud rahastamine (näide kahepoolsest noortevahetusest)

Taotlemisprotsess

Erinevate alaprogrammide osas kehtivaid toetuskõlblikkuse kriteeriume, mille täitmine on toetuse saamiseks vajalik, on kirjeldatud käesoleva programmi juhendi B-osas. Lisaks eelnimetatutele on taotlejad kohustatud järgima alltoodud nõudeid.

Taotlus aktsepteeritakse üksnes juhul, kui:

- see on esitatud nõutud kujul, täielikult täidetud ja kuupäevaga varustatud;
- alla on kirjutanud isik, kellel on volitused taotleja nimel juriidiliselt siduvate kohustuste võtmiseks;
- eelarve vastab rahastamistingimustele;
- täidetud on kõik esitamise osas kehtivad nõuded;
- see esitatakse *tähtaegselt*.

Ametliku taotlusvormi kasutamine

Taotlused peavad:

- olema koostatud spetsiaalselt antud otstarbeks ette nähtud ametlikku taotluse vormi kasutades. Neid vorme saab riiklikest büroodest või Täitevasutusest. Lisaks on neid võimalik alla laadida Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse või riikliku büroo koduleheküljelt (vt programmi juhendi lisa 1);
- olema täidetud ühes ELi ametlikest keeltest;

- olema arvutil trükitud;
- olema esitatud koos taotleja ametliku kirjaga.

Koos taotlusega tuleb esitada kõik lisadokumendid, millele taotlusvormis on viidatud.

Oma õigusliku seisundi tõestamine

Taotleja on kohustatud esitama järgmised dokumendid:

Valitsusväline organisatsioon:

- pangaandmeid sisaldav täidetud ja allkirjastatud vorm (taotlusvormi osa);
- äriregistri/ametliku teataja väljavõte ja käibemaksuregistri registreerimistunnistuse koopia (juhul kui teatud riikides on äriregistri number ja käibemaksuregistri number identsed, nõutakse ainult ühe nimetatud dokumendi esitamist).

Avalik-õiguslik isik:

- pangaandmeid sisaldav täidetud ja allkirjastatud vorm (taotlusvormi osa);
- asutamisosutus või asutamiskäskkiri või mõni muu avalik-õigusliku isiku asutamist tõendav dokument.

Füüsiline isik:

- pangaandmeid sisaldav täidetud ja allkirjastatud vorm (taotlusvormi osa);
- isikukaardi ja/või passi koopia.

Prognoositav eelarve

Taotlustele peab olema lisatud üksikasjalik prognoositav eelarve (taotlusvormi osa), milles kõik summad on antud eurodes. Väljaspool eurotsooni asuvatest riikidest pärit taotlejad peavad kasutama Euroopa Liidu Ametliku Teataja C-osas taotluse esitamise kuu seisuga avaldatud vahetuskurssi. Vastavate riikide riiklikud bürood kasutavad Euroopa Komisjoni kehtestatud vahetuskurssi. Vahetuskurss määratakse eraldi iga valimisvooru tarvis (tähtajale eelnenud kuul kehtinud vahetuskurss) või juhul, kui see ei ole otstarbekas, kasutatakse komisjoni koduleheküljel maksekorralduse tegemise päeval avaldatud jooksva kuu vahetuskurssi. Täiendavat infot vahetuskursside kohta saab komisjoni koduleheküljelt aadressil www.ec.europa.eu/budget/inforeuro/.

Projekti eelarve koostamisel tuleb lähtuda vastava alaprogrammi rahastamistingimustest, näidates selgelt ära, millised kulutused on Euroopa Liidu rahastamise seisukohast toetuskõlblikud.

Taotluste esitamise kriteeriumid

Taotluse originaalkoopia tuleb toimetada valiku eest vastutava asutuse, Täitevasutuse või riikliku büroo aadressile. Üksikasjalikud andmed valiku eest vastutavate asutuste kohta leiate käesoleva programmi juhendi B-osast.

Taotlused tuleb kohale toimetada:

- posti teel; kättetoimetamise kuupäevaks loetakse postitemplil näidatud kuupäeva;
- kullerpostiga; kättetoimetamise kuupäevaks loetakse kulleri vastuvõtukuutungil näidatud kuupäeva.

Mõned riiklikud bürood võivad vastu võtta taotlusi, mis on kätte toimetatud:

- isiklikult; kättetoimetamise kuupäevaks loetakse kättetoimetamise kuupäeva;
- sidussüsteemi vahendusel.

Reeglina ei aktsepteerita faksi või e-posti teel saadetud taotlusi. Sellele vaatamata võib mõni riiklik büroo aktsepteerida faksi või e-posti teel saadetud taotlusi juhul, kui neile lisandub tähtajaks kätte toimetatud (allkirjastatud) originaaltaotlus.

Pärast taotluse esitamist ei ole võimalik seda muuta. Sellele vaatamata võib Täitevasutus või riiklik büroo anda taotlejale võimaluse taotluse parandamiseks ja muutmiseks teatud tähtajaks. Sellistel puhkudel võtavad Täitevasutus ja riiklik büroo taotlejaga kirjalikult kontakti.

Taotlustähtajad

Taotlused tuleb esitada projekti kavandatavale alguskuupäevale vastavaks *tähtajaks*.

Riiklikul tasandil valitavatel projektidel on aastas viis taotlustähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlustähtaeg
1. mai – 30. september	1. veebruar
1. juuli – 30. november	1. aprill
1. september – 31. jaanuar	1. juuni
1. detsember – 30. aprill	1. september
1. veebruar – 31. juuli	1. november

Kõigil Euroopa tasandil valitavatel projektidel on aastas kolm taotlustähtaega:

Projektid, mis algavad vahemikus	Taotlustähtaeg
1. august – 31. detsember	1. veebruar
1. detsember – 30. aprill	1. juuni
1. märts – 31. juuli	1. september

Projektikuupäevade eristamine tegevuskuupäevadest

Kõik programmi Euroopa Noored raames esitatavad taotlused peavad sisaldama kahte liiki kuupäevi: projekti kuupäevad ja tegevuskuupäevad.

Projektikuupäevad

Tegemist on projekti alguse ja lõppemise kuupäevadega. Nimetatud kahe kuupäeva vahelist aega käsitletakse toetuskõlblikkuse perioodina; see tähendab, et kõik projektiga seotud kulutused peavad olema tehtud nimetatud perioodil. Projektikuupäevad hõlmavad kogu perioodi algusest ettevalmistusest kuni lõpphindamiseni (kaasa arvatud võimalike järeltegevuste osas otsuse langetamine).

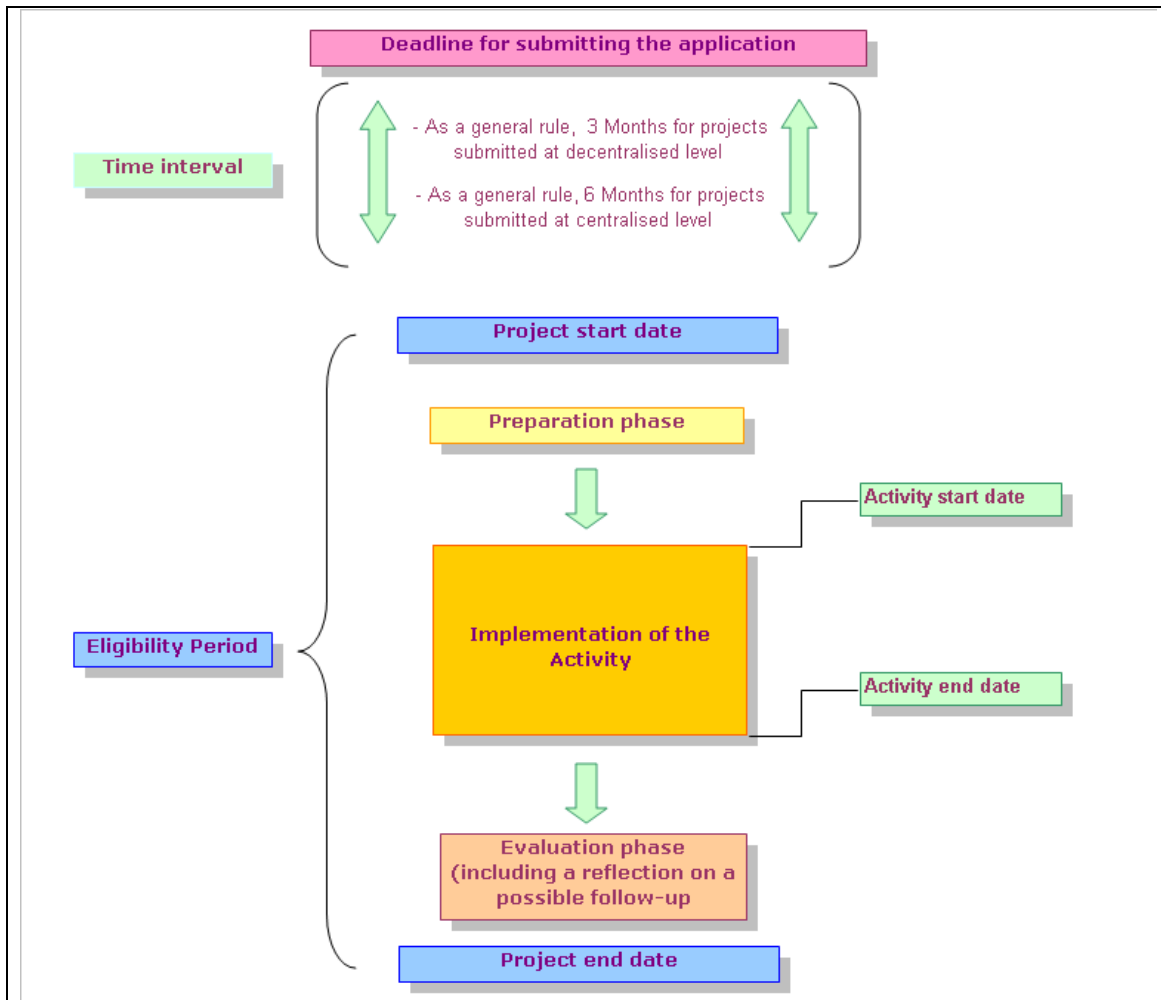
Tegevuskuupäevad

Tegevuse kuupäevad viitavad perioodile, mille jooksul tegevus realselt aset leiab (nt päevast, mil vabatahtlik saabub vastuvõtvasse riiki, kuni tema lahkumispäevani; noortevahetuse esimene ja viimane päev jne). Nimetatud periood ei hõlma ettevalmistuste tegemist ja lõpphindamise faasi (kaasa arvatud võimalike *järeltegevuste* osas otsuse langetamine). Tegevuskuupäevad jäävad seega projektikuupäevade vahele ning ei tohiks nendega ühilduda, kuna kulutusi tuleb teha nii enne kui ka pärast põhitegevuse teostamist.

Toetuskõlblikkuse periood algab rahastamislepingus näidatud kuupäeval ehk siis projekti alguskuupäeval. Juhul kui taotleja suudab tõendada vajadust projekti alustamiseks enne lepingu allkirjastamist, võidakse anda luba kulutuste tegemiseks enne lepingu allkirjastamist. Olukorrast sõltumata ei tohi kulutuste toetuskõlblikuks kvalifitseerumise kuupäev olla varasem taotluse esitamise kuupäevast.

Graafik: Projekttsükkel: projektikuupäevade eristamine tegevuskuupäevadest

	Taotluste esitamise tähtaeg	
Ajavahemik	- Detsentraliseeritud esitatavate projektide puhul reeglina 3 kuud - Tsentraliseeritud esitatavate projektide puhul reeglina 6 kuud	
	Projekti alguskuupäev	
	Ettevalmistusfaas	Tegevuse alguskuupäev
Toetuskoõlblikkuse periood	Tegevuse läbiviimine	Tegevuse lõpp-kuupäev
	Hindamisetaap (k.a võimalik järeltegevuste osas otsuse langetamine)	
	Projekti lõppemise kuupäev	

2. Mis juhtub pärast taotluse esitamist?

Kõik Täitevasutusele ja riiklikule büroole esitatud taotlused lülitatakse valiku tegemise protsessi.

Valiku tegemise protsess

Taotluste valimine toimub järgmisel põhimõttel:

- kõigepealt kontrollitakse taotluste vastavust toetuskõlblikkuse kriteeriumidele, seejärel valiku tegemise kriteeriumidele ja välistavatele kriteeriumidele;
- kontrolli edukalt läbinud taotlused hinnatakse ning koostatakse nendest vastavalt toetuse andmise kriteeriumidele pingerida.

Juhul kui projekti rahastamisel rakendatakse jagatud rahastamise mehhanismi (st kaks või enam taotlejat on esitanud taotlused erinevatele riiklikele büroodele), korraldatakse enne lõpliku otsuse tegemist büroode vaheline arutelu.

Lõplik otsus

Pärast hindamise – rahastamistingimused kaasa arvatud – lõpetamist otsustab Täitevasutus või riiklik büroo vastavalt valimiskomisjoni otsusele ja olemasolevale eelarvele, kui suur toetus konkreetsele projektile antakse. Jagatud rahastamise põhimõtete alusel koostatud projektide puhul saab lõpliku otsuse projekti rahastamiseks vastu võtta üksnes juhul, kui kõik vastavad riiklikud bürood on projekti suhtes positiivselt meelestatud¹².

Toetuse määramise otsusest teatamine

Täitevasutusele esitatud taotluste puhul:

Üldjuhul peaks taotlejatele valimisprotsessi tulemustest teatama taotluse esitamise tähtajale järgneval viiendal kuul.

Riiklikule büroole esitatud taotluste puhul:

Üldjuhul peaks taotlejatele valimisprotsessi tulemustest teatama taotluse esitamise tähtajale järgneval teisel kuul.

Kõiki edukaid ja edutuid taotlejaid teavitatakse tulemustest kirjalikult. Pärast valimisprotsessi lõpetamist taotlusdokumente ja nendele lisatud dokumente taotlejatele ei tagastata, sõltumata tulemustest.

¹² Teatud erandlikel asjaoludel võivad riiklikud bürood võtta vastu otsuse ühepoolse rahastamise kohaldamiseks projektide osas, mille puhul muudel juhtudel kohaldatakse jagatud rahastamise protseduurireegleid. Täpsema info saamiseks võtke ühendust oma riikliku bürooga.

3. Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?

Rahastamisleping

Juhul kui Täitevasutus või riiklik büroo taotluse lõplikult heaks kiidab, sõlmitakse Täitevasutuse/riikliku büroo ja toetusesaaja vahel rahastamisleping, milles sätestatakse toetuse andmise tingimused ja määrad ning vastavad summad eurodes.

Täitevasutuse poolt valitud projektide puhul saadetakse lepingud toetusesaajatele allkirjastamiseks kuuendaks kuuks pärast toetuse esitamise tähtaega.

Riiklike büroode puhul poolt valitud projektide puhul saadetakse lepingud toetusesaajatele allkirjastamiseks kolmandaks kuuks pärast taotluse esitamise tähtaega.

Nimetatud leping tuleb allkirjastada ning kohe Täitevasutusele või riiklikule büroole tagasi saata. Täitevasutus või riiklik büroo kirjutab lepingule alla viimasena.

Programmi Euroopa Noored raames sõlmitavate lepingute näidised on kättesaadavad komisjoni koduleheküljel.

Pange tähele, et tulevikus asendatakse traditsioonilised rahastamislepingud rahastamisotsusega. Rahastamisotsus on ühepoolne akt, mille alusel määratakse toetusesaajale toetus. Erinevalt lepingust ei ole toetusesaajal vaja otsusele alla kirjutada ning projekti ellu viimist võib alustada kohe pärast otsuse kättesaamist.

Toetuse summa

Taotluse aktsepteerimine ei tähenda kohustust eraldada taotluses palutud summa (toetuse summat võidakse iga alaprogrammi osas kehtivate rahastamistingimuste alusel vähendada).

Toetuse eraldamine ei tähenda järgmistele aastatele laienevat rahastamiskohustust.

Oluline on pidada lepinguga ettenähtud summat maksimaalseks, mida ei saa mingil tingimusel suurendada. Lisaks ei või antav summa olla suurem taotletud summast.

Täitevasutuse või riikliku büroo poolt üle kantud summad peavad olema tuvastatavad toetusesaaja poolt näidatud pangakontol või allkontol.

Kellel on ühepoolse rahastamise korral õigus ELi toetuse saamisele?

Vaatamata sellele, et ELi toetussumma kantakse üle taotlejale (koordineerivale organisatsioonile), kes kirjutab toetusesaajana alla rahastamislepingule ning kannab kogu projekti teostamise eest rahalist ja administratiivvastutust, on nimetatud toetus mõeldud kõigi projektis osalevate projekti elluviijate toetuskõlblike kulutuste katmiseks. Seega on vajalik ELi toetuse jagamine projekti elluviijate vahel vastavalt nende rollidele, ülesannetele ja läbiviidud tegevustele. Partnerite vaheliste probleemide vältimiseks on projekti elluviijatel soovitatav vormistada omavaheline kirjalik leping, milles on ametlikult sätestatud ülesannete, kohustuste ja ELi toetuse jaotus.

Toetuskõlblikud kulutused

Et kulutused oleksid programmi Euroopa Noored raames toetuskõlblikud, peavad need olema:

- vajalikud projekti teostamise seisukohast, välja toodud rahastamislepingule lisatud eelarves ning vastavuses läbimõeldud finantsjuhtimise põhimõtetega, eeskätt saadava väärtuse ja säästlikkuse poolest;
- tekkinud lepingus sätestatud projekti elutsükli jooksul;
- tegelikult toetusesaaja poolt kantud, vastavalt kehtivatele raamatupidamis põhimõtetele toetusesaaja raamatupidamises dokumenteeritud ning deklareeritud vastavalt kehtivale maksu- ja sotsiaalmaksuseadustele;
- tuvastatavad, tõendatavad ning originaaldokumentidega kaetud.

Toetuskõlblikud otsekulud

Toetuskõlblikeks otsekuludeks loetakse kulutused, mis on vastavalt eeltoodud toetuskõlblikkuse kriteeriumidele käsitletavad konkreetsete projekti teostamisega kaasnevate kulutustena ning mida on seega võimalik niisugustena kirjendada.

Toetuskõlblikud kaudsed kulud (halduskulud)

Teatud tüüpi projektide puhul loetakse toetuskõlblikeks ka osa kaudsetest kuludest – summas, mis ei ole suurem kui 7% projekti toetuskõlblikest otsestest kulutustest – milleks on peamiselt toetusesaaja üldised halduskulud, mida saab käsitleda projekti kuludena. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osas.

Kaudsete kuludena ei ole käsitletavad kulud, mis on kirjendatud mõnel muul eelarvemaal.

Kui projektile on juba määratud tegevusabi Euroopa Liidu eelarvest (näiteks programmi Euroopa Noored alaprogrammi 4.1 raames), ei ole kaudsed kulud toetuskõlblikud.

Kulutused, mis ei ole toetuskõlblikud

Järgmisi kulutusi ei loeta toetuskõlblikeks:

- kasum rakendatud kapitalilt;
- laenu ja laenu teenindamise kulud;
- kahjumi või tulevaste kohustuste katmise eraldised;
- tasumisele kuuluvad intressid;
- ebatõenäoliselt laekuvad arved;
- vahetuskursikahjum;
- käibemaks; välja arvatud juhul, kui toetusesaaja tõestab, et puuduvad võimalused selle tagasisaamiseks;
- toetusesaaja poolt deklareeritud teise ELi toetuse või alaprogrammi arvelt kaetud kulutused;
- ülemäärased või läbimõtlemta kulutused.

Väljamaksete tegemine

A) Väljamaksete tegemine ühekordse eelfinantseerimise tingimustes

Reeglina kasutatakse programmi Euroopa Noored raames läbiviidavate projektide puhul väljamaksete tegemise korda, mis koosneb eelfinantseerimisest ja lõppmaksest/tagasimaksest allpool kirjeldatud korras:

Eelfinantseerimine

Eelfinantseerimisega makstav 80% toetuse summast kantakse toetusesaajale üle 45 päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist viimase lepingupoole poolt ning vajadusel nõutud tagatiste saamise järel. Eelfinantseerimine annab toetusesaajale võimaluse tegevused käivitada.

Lõppsumma väljamaksmine või tagasinõudmine

Toetusesaajale makstav lõppsumma määratakse kindlaks kahe kuu jooksul pärast projekti lõpetamise kuupäeva esitatud lõpparuande põhjal (lõpparuande ametlikud vormid on saadavad Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgedel).

Juhul kui toetusesaaja poolt projekti käigus kaetud kulutuste kogusumma jääb prognoositust väiksemaks, võidakse finantseerimise mahtu proportsionaalselt vähendada ning toetusesaajalt nõutakse ülemäärase summa tagastamist, kui see on eelfinantseerimise raames välja makstud.

Juhul kui toetuse näol on tegemist fikseeritud summaga või ühikuliste kulumääradega, puudub tegelikult aset leidnud kulutuste määramise vajadus. Sellele vaatamata peab toetusesaaja vajadusel esitama dokumendid, mis tõendavad ühenduse toetuse arvelt finantseeritud tegevuste tegelikku aset leidmist. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osas.

B) Väljamaksete tegemine kahekordse eelfinantseerimise tingimustes

Teatud puhkudel teeb Täitevasutus või rahvuslik büroo finantsriskide vähendamiseks otsuse maksta toetussumma toetusesaajale välja kahe eelfinantseerimise raames tehtava väljamaksena ja lõppmaksena, lähtudes allpool kirjeldatud korras. Niisugust korda rakendatakse juhul, kui tegemist on:

- projektidega, mille taotluse esitajaks on mitteametlikud noorterühmitused ning toetuse summa on suurem kui 25 000 eurot;
- EVT projektidega, mis kestavad 6 kuni 24 kuud ning taotletav toetussumma on suurem kui 50 000 eurot, üksnes juhul, kui vabatahtlik(ud) ei ole taotluse tasandil määratletud.

Eelfinantseerimine – esimene väljamakse

Esimene väljamakse, mis moodustab 45% toetuse summast, kantakse toetusesaajale üle 45 päeva jooksul pärast lepingu allkirjastamist viimase lepingupoole poolt ning vajadusel nõutud tagatiste saamise järel.

Eelfinantseerimine – teine väljamakse

Teine väljamakse, mis moodustab 30% toetuse summast, kantakse toetusesaajale üle 45 päeva jooksul pärast toetusesaaja poolt esitatud järgmise eelfinantseerimistaotluse kinnitamist Täitevasutuse või riikliku büroo poolt. Teist väljamakset ei tohi teha enne, kui esimene väljamakse on vähemalt 70% ulatuses ära kasutatud.

Lõppsumma väljamaksmine või tagasinõudmine

Toetusesaajale makstav lõppsumma määratakse kindlaks kahe kuu jooksul pärast projekti lõpetamise kuupäeva esitatud lõpparuande põhjal (lõpparuande ametlikud vormid on saadavad Euroopa Komisjoni, Täitevasutuse ja riiklike büroode kodulehekülgedel).

Juhul kui toetusesaaja poolt projekti käigus kaetud kulutuste kogusumma jääb prognoositust väiksemaks, võidakse finantseerimise mahtu proportsionaalselt vähendada ning toetusesaajalt nõutakse ülemäärase summa tagastamist, kui see on eelfinantseerimise raames välja makstud.

Juhul kui toetuse näol on tegemist fikseeritud summaga või ühikuliste kulumääradega, puudub tegelikult aset leidnud kulutuste määramise vajadus. Sellele vaatamata peab toetusesaaja vajadusel esitama dokumendid, mis tõendavad ühenduse toetuse arvelt finantseeritud tegevuste tegelikkust aset leidmist. Täpsem info alaprogrammide osas kehtestatud rahastustingimuste kohta on programmi juhendi B-osast.

Muud olulised lepingusätted

Tagasiulatus: ei

Ühelegi juba lõpetatud projektile ei anta toetust tagantjärele.

Juba alanud projektile võidakse anda toetust ainult siis, kui taotleja suudab tõestada vajadust käivitada projekt enne lepingu allkirjastamist. Need on juhud, kui toetuskõlblikud kulud ei ilmnenu enne toetustaotluste esitamise tähtaega.

Projekti käivitamine enne lepingu allkirjastamist jääb organisatsiooni vastutusele ega suurenda toetuse saamise tõenäosust.

Tagatised

Täitevasutus või riiklik büroo võib eelfinantseerimisega seotud riskide vähendamiseks nõuda toetuse saanud toetusesaajalt tagatise esitamist enne väljamaksete tegemist.

Nimetatud tagatist nõutakse tagatise andjale tühistamatu kohutuse panemise või tagatise andjalt toetusesaaja kohutuste täitmise nõudmise eesmärgiga.

Tagatise andjaks võib olla ühes Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud tunnustatud pank või finantsasutus. Juhul kui toetusesaaja on asutatud mõnes teises programmiriigis või partnerrriigis, võib Täitevasutus või riiklik büroo nõustuda vastavas riigis asutatud panga või finantsasutuse tagatisega eeldusel, et pakutav tagatis on samaväärne ja võrreldav Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud panga või finantsasutuse poolt antavatega.

Tagatise võib asendada kolmanda isiku garantiiga, mille andjaks on üks sama rahastamislepingu pooleks olev projekti elluviijatetest.

Tagatist vähendatakse progresseeruvalt, vastavalt toetusesaajale väljamakstavatele summadele ning rahastamislepingus sätetatud tingimustele.

Antud säte ei laiene avalik-õiguslikele isikutele, rahvusvaheliste lepingute alusel moodustatud rahvusvaheliste avaliku sektori organisatsioonidele või nende poolt asutatud sihtotstarbelistele asutustele; Punase Risti Rahvusvahelise Komitee ja Riikliku Punase Risti ja Punase Poolkuu Ühingute Rahvusvahelise Föderatsiooni suhtes.

Allhanked ja hankelepingute sõlmimine

Juhul kui projekti teostamine eeldab allhankeid või hankelepingute sõlmimist, on toetusesaajad kohustatud sõlmima vajalikud lepingud pakkujaga, kes pakub sama raha eest parimat kulutustele vastavat tulu, teisisõnu, tagab parima hinna ja kvaliteedi suhte, vältides samal ajal huvide konflikti teket. Antud sätte kohaldamine ei ole takistuseks direktiivi 2004/18/EÜ kohaldamisele.

Juhul kui projekti teostamise seisukohast on vajalik sellise hankelepingu sõlmimine, mille väärtus ületab 60 000 euro piiri, võib Täitevasutus või riiklik büroo nõuda toetusesaajalt lisaks eelmises lõigus mainitud nõuete järgimisele eritingimuste täitmist. Eritingimuste kehtestamisel võetakse aluseks EÜ finantsmääruse sätteid, lähtudes kõnealuste lepingute väärtusest, ühenduse osaluse suurustest võrreldes projekti kogumaksumusega ning riskide suurustest.

Informatsioon eraldatud toetuste kohta

Andmed majandusaasta jooksul eraldatud toetussummade kohta tuleb avaldada komisjoni, Täitevasutuse ja/või riikliku büroo koduleheküljel toetuse määramise majandusaastale järgneva aasta esimese kuue kuu jooksul.

Vastav teave võidakse lisaks avaldada ka muude sobivate meediakanalite vahendusel, kaasa arvatud *Euroopa Liidu Ametlikus Teatajas*.

Täitevasutus ja riiklikud bürood avaldavad alljärgneva informatsiooni (eeldusel, et need andmed ei ohusta toetusesaaja turvalisust ega kahjusta tema finantshuve):

- toetusesaaja nimi ja aadress;
- toetuse määramise eesmärk;
- eraldatud summa ja osalusmäär.

Avalikustamine

Lisaks projekti nähtavuse tagamisega seotud meetmetele ning mõju suurendamisele (mis on ühtlasi toetuse andmise kriteeriumid), kehtib kõigi toetuse saanud projektide osas minimaalse avalikustamise kohustus.

Toetusesaajad on peavad selgelt tunnustama Euroopa Liidu toetust kõigis oma teadaannetes ja trükistes, sõltumata nende formaadist või avalikustamiseks kasutatud infokanalitest, kaasa arvatud Internet, või tegevuste läbiviimisel, mille jaoks on toetus saadud.

Selle juures tuleb järgida alljärgnevaid tingimusi:

Programmi Euroopa Noored logo kasutamine (nagu näidatud alloleval joonisel) koos lausega: „Projekti on rahaliselt toetanud Euroopa Komisjon. Publikatsiooni sisu peegeldab autori seisukohti ja Euroopa Komisjon ei ole vastutav selles sisalduva informatsiooni kasutamise eest.” Lause esitamisel kasutatav šrift peab olema Tahoma. Logo ja näidislause tõlked kõigisse ELi ametlikesse keeltesse on leitavad järgmisel aadressil:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/graphics/identity_en.html

Juhul kui nimetatud nõudeid ei ole täielikult järgitud, võidakse toetusesaajale eraldatud toetussummat vähendada.

Programmi Euroopa Noored ametlik logo (kohustuslik)

Lisaks soovitatakse toetusesaajatel täita kõiki graafika osas kehtestatud kohustuslikke nõudeid ning kasutada ka alljärgnevat noorteprogrammi temaatilist ikooni:

Programmi Euroopa Noored temaatiline ikoon (väga soovitav)

Täiendavat teavet logo ja ikooni kasutamise kohta annavad Täitevasutus ja riiklikud bürood.

Auditeerimine ja järelevalve

Toetuse saanud projekti osas võidakse teostada audit ja/või järelevalvet. Toetusesaaja kohustub oma juriidilise esindaja allkirjaga tõendama toetuse nõuetekohast kasutamist. Euroopa Komisjon, Täitevasutus, riiklikud bürood ja/või Euroopa Kontrollikoda või nende poolt volitatud institutsioon võivad kontrollida toetuse kasutamist lepingu kehtivuse ajal ja viis aastat pärast selle lõppemist neile sobival ajal.

Andmekaitse

Kõiki rahastamislepingus sisalduvaid isikuandmeid kaitstakse vastavalt järgmistes dokumentides sätestatud tingimustele:

- Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 45/2001, 18. detsember 2000, üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel EÜ institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta;
- vajadusel taotluse rahuldanud riigi seadusandlusest tulenevad sätted.

Nimetatud andmete töötlemine toimub eeskätt seoses programmi Euroopa Noored rakendamise ja hindamisega, piiramata samal ajal selliste andmete edastamist kontrolli ja auditi teostamise eest vastutavatele isikutele ja institutsioonidele vastavalt ühenduse seadusandlusele (siseauditi üksused, Euroopa Kontrollikoda, Finantseeskirjade Rikkumise Amet või Euroopa Pettustevastane Amet).

Kohaldatavad reeglid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1719/2006/EÜ 15. novembrist 2006, millega kehtestatakse programm Euroopa Noored perioodiks 2007-2013.

Euroopa Nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1995/2006 13. detsembrist 2006, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa Ühenduse üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust.

Komisjoni määrus (EÜ, Euratom) nr 1248/2006 7. augustist 2006, millega muudetakse määrust (EÜ, Euratom) nr 2342/2002, millega kehtestatakse Euroopa Ühenduse üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 üksikasjalikud rakenduseeskirjad.

LISA I – KONTAKTANDMETE NIMEKIRI

European Commission

Directorate-General for Education and Culture
(DG EAC)

Unit D2: Youth in Action Programme

Unit D1: Youth policies

B - 1049 Brussels

Tel: +32 2 299 11 11

Faks: +32 2 295 76 33

E-post: eac-youthinaction@ec.europa.eu

Kodulehekülg: http://ec.europa.eu/youth/index_en.html

Education, Audiovisual, and Culture Executive Agency

Unit P6: Youth

BOUR 01/01

Avenue du Bourget 1

B-1140 Brussels

Tel: +32 2 29 97824

Faks: +32 2 29 21330

E-post: youth@ec.europa.eu

Kodulehekülg: <http://eacea.ec.eu.int>

Euroopa Noorteportaal

Dünaamiline ja interaktiivne portaal noortele 20 keeles

<http://europa.eu/youth/>

Programmiriikide bürood

<p>BULGAARIA National Centre "European Youth Programmes and Initiatives" 75, Vassil Levski blvd. BG - 1040 Sofia Tel.: +359-2-9300572 /+359-2-9817577 Faks: +359-2-9818360 Kodulehekülg: www.youthbq.info</p>	<p>SAKSAMAA JUGEND für Europa (JfE) Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 Bonn Tel.: +49-228/9506-220 Faks: +49-228/9506-222 Kodulehekülg: www.webforum-jugend.de</p>
<p>BELGIA - Communauté française Bureau International Jeunesse (BIJ) Rue du Commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-218.81.08 Kodulehekülg: http://www.lebij.be</p>	<p>EESTI SA Archimedes - Euroopa Noored Eesti büroo Koidula 13A EE - 10125 Tallinn Tel.: +372-6979.220 Fax: +372-6979.226 E-post: noored@noored.ee Kodulehekülg: http://euroopa.noored.ee</p>
<p>BELGIA - Vlaamse Gemeenschap JINT v.z.w. Grétrystraat, 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 Kodulehekülg: http://www.jint.be</p>	<p>KREEKA Hellenic National Agency for the EU Programme YiA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR - 111 43 Athens Tel.: +30-210.25.99.360 Faks: +30-210.25.31.879 E-posts: youth@neagenia.gr eurodesk@neagenia.gr Kodulehekülg: http://www.neagenia.gr</p>
<p>BELGIA - Deutschsprachigen Gemeinschaft Jugendbüro der Deutschsprachigen Gemeinschaft Quartum Center Hütte, 79/16 B - 4700 Eupen Tel.: +32-(0)87-56.09.79 Faks: +32-(0)87.56.09.44 Kodulehekülg: www.jugendbuero.be</p>	<p>HISPAANIA Agencia Nacional Española C/ José Ortega y Gasset, 71 E - 28.006 Madrid Tel: +34-91-363.76.06/+34-91-363.77.40 Fax: +34-91-363.76.49 Website: http://www.juventudenaccion.migualdad.es</p>
<p>TŠEHHI VABARIIK Czech National Agency Youth Na Poříčí 12 CZ - 110 00 Praha 1 Tel.: +420 224 872 280 Faks: +420 224 872 280 Kodulehekülg: www.mladezvakci.cz</p>	<p>PRANTSUSMAA Agence Française du Programme Européen Jeunesse en Action (AFPEJA) Institut National de la Jeunesse et de l'Education Populaire (INJEP) 11, rue Paul Leplat F - 78160 Marly-le Roi Tel.: +33-1-39.17.27.70 Faks: +33-1.39.17.27.57 Kodulehekülg : www.jeunesseenaction.fr</p>
<p>TAANI CIRIUS Fiolstraede, 44 DK - 1171 Copenhagen K Tel.: +45-33-95.70.00 Faks: +45-33-95.70.01 Kodulehekülg: http://www.ciriusonline.dk</p>	<p>ISLAND Evrópa Unga Fólksins Laugavegi, 170-172 IS - Reykjavík 105 Tel.: +354-551.93.00 Faks: +354-551.93.93 Kodulehekülg: http://www.euf.is</p>

<p>IIRIMAA Léargas 189, Parnell St. IRL - Dublin 1 Tel.: +353-1-873.1411 Faks: +353-1-873.1316 Kodulehekülg: www.leargas.ie/youth</p>	<p>LUXEMBOURG Service National de la Jeunesse 138, Boulevard de la Pétrusse LU – 2330 Luxembourg Tel: (+352) 247-86477 Website: http://www.snj.lu/europe</p>
<p>ITAALIA Agenzia nazionale per i giovani Via Fornovo, 8 I - 00192 Roma Tel.: +39-06-3675.44.33 Faks: +39-06-3675.45.27 Kodulehekülg: www.agenziagiovani.it</p>	<p>UNGARI National Office for Employment and Social Affairs - Mobilitás National Youth Service - Youth in Action Programme Office. Szemere utca 7 HU - 1054 Budapest, HU - 1525 Budapest, Postbox. 20 Tel.: +36-1-374.9060 Faks: +36-1-374.9070 Kodulehekülg: www.mobilitas.hu</p>
<p>KÜPROS Youth in Action National Agency Youth Board of Cyprus 6 Evgenias & Antoniou Theodotou 1060 Nicosia P.O.Box 20282 CY - 2150 Nicosia Tel.: +357-22-40.26.20/16 Faks: +357-22-40.26.53 Kodulehekülg: www.youth.org.cy</p>	<p>MALTA EUPU - European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street MT - Valletta VLT12 Tel.: +356-21.255.087/255.663 Faks: +356-255.86.139 Kodulehekülg: http://www.youthmalta.org</p>
<p>LÄTI State Agency "Agency for International Programs for Youth" Teatra Str.3 LV - 1050 Riga Tel.: +371-6721.32.02 Faks: +371-6735.80.60 Kodulehekülg: www.jaunatne.gov.lv</p>	<p>HOLLAND Nederlands Jeugd Instituut (NJI) Catharijnesingel, 47 Postbus 19221 NL - 3501 DE Utrecht Tel.: +31-30.230.65.50 Faks: +31-30.230.65.40 Kodulehekülg: www.youthinaction.nl</p>
<p>LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & Infos für junge Leute Bahnhof Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tel.: +423-232.48.24 Faks: +423-232.93.63 Kodulehekülg: http://www.aha.li</p>	<p>NORRA BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Universitetsgaten 7, 6th floor P.O.Box 8113 Dep. NO - 0032 Oslo Tel. +47 46 61 50 00 Fax +47 22 98 01 06 Kodulehekülg: www.aktivungdom.eu</p>
<p>LEEDU Agency of International Youth Cooperation Pylimo, 9-7 LT - 01118 Vilnius Tel.: +370-5-249.70.03 Faks: +370-5-249.70.05 Kodulehekülg: http://www.itba.lt</p>	<p>AUSTRIA Interkulturelles Zentrum Österreichische Nationalagentur "Jugend in Aktion" Bacherplatz, 10 A - 1050 Wien Tel.: +43-1-586.75.44-16 Faks: +43-1-586.75.44-9 Kodulehekülg: www.iz.or.at</p>
<p>POOLA Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu "Młodzież w działaniu" ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warsaw Tel.: +48-22-622.37.06 Faks: +48-22-622.37.08 www.mlodziez.org.pl</p>	<p>SOOME Centre for International Mobility (CIMO) Youth in Action Programme P.O. Box 343 (Hakaniemenranta 6) FI - 00531 Helsinki Tel.: +358-207.868.500 Faks: +358-207.868.601 Kodulehekülg: http://www.cimo.fi/youth-in-action</p>
<p>PORTUGAL</p>	<p>RUMEENIA</p>

<p>Agência Nacional para a Gestão do Programa Juventude em Acção Rua de Santa Margarida, n.º 6 4710-306 Braga - Portugal Tel: (351) 253 204 260 Faks: (351) 253 204 269 Kodulehekülg: http://www.juventude.pt</p>	<p>National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO - 040205 Bucharest Tel.: +40-21-201.07.00 Faks: +40-21-312.16.82 Kodulehekülg: www.anpcdefp.ro</p>
<p>ROOTSI Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Magnus Ladulåsgatan, 63A Box 17 801 SE - 118 94 Stockholm Tel.: +46-8-566.219.00 Faks: +46-8-566.219.98 Kodulehekülg: http://www.ungdomsstyrelsen.se</p>	<p>SLOVEENIA Zavod MOVIT NA MLADINA Dunajska cesta, 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-(0)1-430.47.47 Faks: 386-(0)1-430.47.49 E-post: info@mva.si</p>
<p>SLOVAKKIA IUVENTA - Národná Agentúra Mládež v akcii Búdková 2 SK - 811 04 Bratislava Tel.: +421-2-59.296.301 Faks: +421-2-544.11.421 Kodulehekülg: http://www.mladezvakcii.sk</p>	<p>TÜRGI The Centre for EU Education and Youth Programmes Huseyin Rahmi Sokak N° 2 Cankaya TR - 06680 Ankara Tel.: 90-312.4096061 Faks: +90-312.4096116 Kodulehekülg: http://www.ua.gov.tr</p>
<p>ÜHENDKUNINGRIIK British Council 10, Spring Gardens UK - SW1 2BN London Tel.: +44-207.389.4030 Faks: +44-207.389.4033 Kodulehekülg: http://www.britishcouncil.org/connectyouth.htm</p>	

SALTO ressursikeskused ja Euro-Med platvorm

<p>SALTO TRAINING AND COOPERATION RESOURCE CENTRE c/o JUGEND für Europa- Deutsche Agentur für das EU-Programm JUGEND IN AKTION Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tel.: +49-228-950.62.71 Faks: +49-228-950.62.22 E-post: trainingandcooperation@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/trainingandcooperation</p>	<p>SALTO SOUTH EAST EUROPE RESOURCE CENTRE MOVIT NA MLADINA Dunajska, 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-1-430.47.47 Faks: +386-1-430.47.49 E-post: see@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/see/</p>
<p>SALTO INCLUSION RESOURCE CENTRE JINT v.z.w. Grétrystraat 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 E-post: inclusion@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/inclusion/</p>	<p>SALTO EASTERN EUROPE & CAUCASUS RESOURCE CENTRE Polish National Agency of the Youth in Action Programme Foundation for the Development of the Education System ul. Mokotowska 43 PL - 00-551 Warszawa Tel.: +48-22-622.37.06/ +48-22-621.62.67 Faks: +48-22-622.37.08/ +48-22-621.62.67 E-post: eecca@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/eecca/</p>
<p>SALTO CULTURAL DIVERSITY RESOURCE CENTRE British Council 10, Spring Gardens UK - SW1A 2BN London Tel.: +44-(0)-20.7389.40.28 Faks: +44-(0)-20.7389.40.30 E-post: diversity@salto-youth.net Kodulehekülg: http://www.salto-youth.net/diversity/</p>	<p>SALTO PARTICIPATION RESOURCE CENTRE Bureau International de la Jeunesse (BIJ) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Bruxelles Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-548.38.89 E-post: participation@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/participation</p>
<p>SALTO INFORMATION RESOURCE CENTRE National Office for Employment and Social Affairs - Mobilitás National Youth Service - Youth in Action Programme Office. Szemere utca 7 - HU - 1054 Budapest, Postbox. 20 – HU – 1525 - Budapest Tel.: +36-1-374.9076 Faks: +36-1-374.9070 E-post: irc@salto-youth.net</p>	<p>SALTO EUROMED RESOURCE CENTRE INJEP - Programme Jeunesse Parc du Val Flory - 11 rue Paul Leplat F - 78160 Marly-le-Roi Tel.: +33-1-.39.17 -2594/-2555/-2755 Faks: +33-1-39.17.27. 57 E-post: euromed@salto-youth.net Kodulehekülg : http://www.salto-youth.net/euromed/</p>
<p>EURO-MEDITERRANEAN YOUTH PLATFORM European Union Programmes Agency 36 Old Mint Street, Valletta VLT 1514, Malta Telephone: +356 25586149 Facsimile: +356 25586139 Email: info@euromedp.org</p>	

Eurodesk

<p>AUSTRIA ARGE Österreichische Jugendinfos Lilienbrunnngasse 18/2/41 A – 1020 Wien Tel.: +43.1.216.48.44/56 Faks: +43.1.216.48.44/55 E-post: info@jugendinfo.cc Kodulehekülg : http://www.infoup.at http://www.jugendinfo.cc</p>	<p>PRANTSUSMAA CIDJ 101 quai Branly F - 75015 Paris Tel.: +33 1 44 49 13 20 +33 6 84 81 84 51 Faks: +33 1 40 65 02 61 E-post:eurodesk@cidj.com Kodulehekülg : http://www.cidj.com</p>	<p>NORRA Eurodesk Norway BUFDIR - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet Universitetsgaten 7, 6th floor P.O.Box 8113 Dep. N – 0032 Oslo Tel.: +47.24.04 40 00 Faks: +47.24 04 40 01 E-post: eurodesk@bufdir.no Kodulehekülg : http://www.eurodesk.no</p>
<p>BELGIA – prantsuse piirkond Bureau International Jeunesse (B.I.J.) Rue du commerce, 20-22 B - 1000 Brüssel Tel.: +32-2-219.09.06 Faks: +32-2-218.81.08 E-post: bij@cfwb.be Kodulehekülg: http://www.lebij.be</p>	<p>UNGARI Mobilitas Országos Ifjusági Szolgálat Mobilitas National Youth Service H-1024 Budapest, Zivatar u. 1-3. Tel.: +36-1-438-1050 Faks: +36-1-438-1055 E-post: magyarorsza@eurodesk.eu Kodulehekülg: www.eurodesk.hu www.mobilitas.hu</p>	<p>POOLA Eurodesk Polska Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polska Narodowa Agencja Programu "Młodzież w działaniu" ul. Mokotowska 43. PL - 00-551 Warszawa; Tel.: +48-22 622.66.70 Faks: +48-22 622.80.81 E-post: eurodesk@eurodesk.pl http://www.eurodesk.pl</p>
<p>BELGIA – flaami piirkond JINT v.z.w. Grètrystraat 26 B - 1000 Brussel Tel.: +32-2-209.07.20 Faks: +32-2-209.07.49 E-post: jint@jint.be Kodulehekülg: http://www.jint.be</p>	<p>ISLAND Evrópa Unga Fólksins Laugavegi, 170-172 IS – Reykjavík 105 Tel.: +354-551.93.00 Faks: +354-551.93.93 Kodulehekülg: http://www.euf.is</p>	<p>PORTUGAL Instituto Português da Juventude DICRI Avenida da Liberdade 194 R/c P – 1269-051 Lisboa Tel.: +351.21.317.92.00 Faks: +351.21.317.92.19 E-post: geral@juventude.gov.pt Kodulehekülg: http://juventude.gov.pt</p>
<p>BELGIA – saksa piirkond JIZ St. Vith – Jugendinformationszentrum Hauptstrasse 82 B-4780 St.Vith Tel.: +32-80-221.567 Faks: +32-80-221.566 E-post: jiz@jugendinfo.be Kodulehekülg: http://www.jugendinfo.be</p>	<p>IIRIMAA Léargas Youth Work Service 189-193 Parnell Street IRL – Dublin 1 Tél.: +353-1-873.14.11 Faks: +353-1-873.13.16 E-post: eurodesk@leargas.ie Kodulehekülg: http://www.eurodesk.ie</p>	<p>SLOVAKKIA IUVENTA – Národná agentúra Mládež v akcii Búdková cesta 2. SK - 811 04 Bratislava Tel.: +421-2-592 96 310 Faks: +421-2-544 11 421 E-post: eurodesk@iuventa.sk Kodulehekülg: http://www.eurodesk.sk</p>
<p>BULGAARIA Eurodesk Bulgaria 75, Vassil Levski Blvd. BG - 1040 Sofia Tel.: +359 2 981 75 77 Faks: +359 2 981 83 60 E-post: bg001@eurodesk.org Kodulehekülg: www.eurodesk.bg</p>	<p>ITAALIA Coordinamento Nazionale Eurodesk Italy Via 29 Novembre,49 I - 09123 Cagliari Tel.: + 39 070 68 48179 N° Verde: 800-257330 Faks: +39 070 65 4179 E-post: Informazioni@eurodesk.it Kodulehekülg: http://www.eurodesk.it</p>	<p>SLOVEENIA Eurodesk Slovenija MOVIT NA MLADINA Dunajska cesta 22 SI - 1000 Ljubljana Tel.: +386-(0)1-430.47.48 Faks: +386-(0)1-430.47.49 E-post: info@eurodesk.si Kodulehekülg: www.eurodesk.si</p>

<p>TŠEHHI VABARIIK EURODESK CNA YOUTH/NIDM MSMT Na Poříčí 12 CZ – 110 00 Praha 1 Tel./faks: +420 224 872 886 E-post: euodesk@mladezvacki.cz Kodulehekülg: www.euodesk.cz</p>	<p>LÄTI LATVIA EURODESK LATVIA Teatra str. 3, LV - 1050 Riga , Latvia Tel.: +371-722.18.75 Fax: +371-722.22.36 E-post: maria.abolina@jaunatne.gov.lv Kodulehekülg: http://www.jaunatne.gov.lv</p>	<p>SOOME Centre for International Mobility (CIMO) Youth in Action Programme /Eurodesk P.O. BOX 343 (Hakaniemenranta 6) FI - 00531 Helsinki Tel.: +358-207 868 500 Faks: +358-207 868 601 E-post: euodesk@cimo.fi Kodulehekülg: http://www.cimo.fi http://www.maailmalle.net</p>
<p>TAANI CIRIUS Fiolstræde 44 DK – 1171 Copenhagen K Tel.: +45-33 95 70 00 Faks: +45-33 95 70 01 E-post: euodesk@ciriusmail.dk Kodulehekülg: http://www.udiverden.dk</p>	<p>LIECHTENSTEIN Aha - Tipps & infos für junge Leute Eurodesk Liechtenstein Bahnhof, Postfach 356 FL - 9494 Schaan Tel.: +423-232.48.24 Faks: +423.232.93.63 E-post: euodesk@aha.li Kodulehekülg: http://www.aha.li</p>	<p>ROOTSI Ungdomsstyrelsen/National Board for Youth Affairs Magnus Ladulåsgatan, 63A Box 17 801 SE – 118 94 Stockholm Tel.: +46-8-566.219.00 Faks: +46-8-566.219.98 Kodulehekülg: http://www.ungdomsstyrelsen.se</p>
<p>SAKSAMAA Eurodesk Deutschland c/o IJAB e. V. Godesberger Allee 142-148 D - 53175 BONN Tel.: +49 228 9506 250 Faks: +49 228 9506 199 E-post: euodeskde@euodesk.org Kodulehekülg: http://www.euodesk.de</p>	<p>LEEDU Council of Lithuanian Youth Organisations Didzioji 8-5 LT – 01128 Vilnius Tel.: +370 5 2791014 Faks: +370 5 2791280 E-post: euodesk@euodesk.lt Kodulehekülg: http://www.euodesk.lt</p>	<p>ÜHENDKUNINGRIIK Eurodesk UK British Council 10 Spring Gardens London, SW1A 2BN United Kingdom Tel.: +44-(0)- 207 389 4030 Faks: +44-(0)- 207 389 4033 E-post: euodeskuk@britishcouncil.org Kodulehekülg: http://www.euodesk.org.uk</p>
<p>KREEKA Hellenic National Agency for the EU Programme YIA and Eurodesk Institute for Youth (IY) 417, Acharnon Street GR – 111 43 Athens Tel.: +30-210.25.99.421/-428 Faks: +30-210.25.31.879 E-post: euodesk@neagenia.gr youth@neagenia.gr Kodulehekülg: http://www.neagenia.gr</p>	<p>LUXEMBOURG Eurodesk Centre Information Jeunes Galerie Kons 26, place de la Gare L – 1616 Luxembourg Tel.: +352 26293219 Faks: +352 26 29 3215 E-post: lia.kechagia@info.jeunes.lu luxembourg@euodesk.eu Kodulehekülg: http://www.cij.lu http://www.youth.lu</p>	<p>RUMEENIA National Agency for Community Programmes in the Field of Education and Vocational Training. Calea Serban Voda, no. 133, 3-rd floor RO – 040205 Bucharest Tel.: +40-21-201.07.00 Faks: +40-21-312.16.82 Kodulehekülg: www.anpcdefp.ro</p>
<p>HISPAANIA Instituto de la Juventud c/ José Ortega y Gasset, 71 E – 28006 Madrid Tel.: +34 91 363.76.05 Faks: +34 91 309.30.66 E-post: Euodesk@migualdad.es euodesk1@migualdad.es Kodulehekülg: www.juventudenaccion.migualdad.es</p>	<p>MALTA European Union Programmes Unit 36, Old Mint Street Valletta VLT 12 Malta Tel: +356 2558 6109 Faks: +356 2558 6139 E-post: euodeskmt@euodesk.eu</p>	<p>TÜRGI The centre for EU Education and Youth Programmes Huseyin Rahmi Sokak n°2 Cankaya TR – 06680 Ankara Tel: +90-312.4096061 Faks: +90-312.4096116 E-post: euodesk@ua.gov.tr Kodulehekülg: http://euodesk.ua.gov.tr</p>
<p>EESTI Eesti Euroopa Liikumine Estonia pst. 5 EE - 10 143 Tallinn</p>	<p>HOLLAND Netherlands Youthinstitute / NJI P.O. Box 19221</p>	

<p>Tel.: +372 693 5235 Faks: +372 6 935 202 E-post: euodesk@euodesk.ee Kodulehekülg: http://www.euodesk.ee http://www.euroopalikumine.ee</p>	<p>NL 3501 DE Utrecht Tel: + 31 (0)30 2306 550 Faks: + 31 (0)30 2306 540 E-post: euodesknl@euodesk.eu Kodulehekülg: http://www.go-europe.nl</p>	
--	---	--

Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu noorsootöö alane partnerlus

Council of Europe - Directorate of Youth and Sport

“The Partnership”

30 Rue de Coubertin

F - 67000 Strasbourg Cedex

Tel: + 33 3 88 41 23 00

Faks: + 33 3 88 41 27 77/78

Kodulehekülg : www.coe.int/youth

Email: youth@coe.int

Kodulehekülgs:

Partnerluse portaal: www.youth-partnership.net

Koolituspartnerluse kodulehekülg: <http://www.training-youth.net>

Euroopa teadmuskodus: www.youth-knowledge.net

Euroopa Noortefoorum

Joseph II street, 120

BE - 1000 Brussels

Tel : +32.2.230.64.90

Faks: +32.2.230.21.23

Kodulehekülg : <http://www.youthforum.org/>

LISA II – SÕNASTIK

Sõnastik annab ülevaate programmi juhendis läbivalt kaustatud terminite ja määratluste tähendusest; tekstis on vastavad terminid antud kursiivkirjas.

- **Akrediteerimine:** protsess, mille vahendusel tagatakse EVT projektides osaleda soovivate projekti elluviijate vastavus alaprogrammis 2 sätestatud kvaliteedinõuetele. Akrediteeringu saamiseks esitavad organisatsioonid sooviavalduse, mis sisaldab põhiliselt EVT tegevuste üldist motivatsiooni ja ideede kirjeldust (vt komisjoni kodulehekülj aadressil http://ec.europa.eu/youth/yia/forms/forms_yia_en.html). Täiendavat infot leiate B-osast, alaprogramm 2.
- **Avatud koordineerimismeetod:** valitsustevaheline meetod, mis loob liikmesriikidele koostöö tegemiseks vajaliku raamistikku, aidates sel moel kaasa ühiste eesmärkide saavutamisele suunatud poliitika väljatöötamisele. Lisaks noorsootööle kohaldatakse nimetatud meetodit paljudes poliitilistes valdkondades – tööhõive, sotsiaalne kaasatus, sotsiaalne kaitse, haridus ja koolitus.

E

- **EFTA/EEA riigid:** kolm programmiiki, mis on Euroopa Vabakaubandusassotsiatsiooni (EFTA) ja Euroopa Majanduspiirkonna (EEA) liikmed: Island, Liechtenstein ja Norra. Täiendavat infot leiate A-osast – peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **ENGO:** vt „Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus” definitsiooni.
- **Ettevalmistav kohtumine:** projekti ettevalmistamise või planeerimise algfaasis vastuvõtva organisatsiooniga tutvumiseks korraldatav kohtumine. Eesmärgiks on projekti edukaks toimumiseks vajalike tingimuste igakülgne arvestamine.
- **Eurodesk võrgustik:** noortele ja noorsootööga tegelevatele isikutele neile Euroopas pakutavate haridus-, koolitus- ja noorsootöö vallas pakutavate ning noorte osalusvõimaluste kohta infot andev võrgustik. Täiendavat infot leiate A-osast – peatükist „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?”.
- **Euro-Med noorteprogramm:** regionaalne programm, mis on loodud Barcelona protsessi kolmanda peatüki nõuete kohaselt ning mida hallatakse komisjoni EuropeAid Koostööüksuse kaudu. Täiendavat infot Euro-Med noorteprogrammi kohta leiate järgmiselt aadressilt: www.euromedyouth.net.
- **Euroopa mõõde:** programmi Euroopa Noored prioriteet. Euroopa mõõde peaks kajastuma kõigis programmi Euroopa Noored raames toetatavates projektides. Täiendava infot leiate A-osast ja B-osast – kõik alaprogrammid.
- **Euroopa noorsootöö-alase koostöö raamistik:** instrumentide kogum, mille vahendusel määratletakse noorsootöö valdkonnas Euroopa tasandil tehtava koostöö mehhanismid. Vastav raamistik loodi Ministrite Nõukogu 2002. aasta 27. juuni resolutsiooniga, mida hiljem täiendati Ministrite Nõukogu 2005. aasta novembri resolutsiooniga. Euroopa noorsootöö-alase koostöö raamistik hõlmab tänase päeva seisuga kolme valdkonda: Euroopa kodanikuaktiivsus (avatud koordineerimismeetod); Euroopa noortepakt; noorsootöö suuna lisamine muudele poliitilistele valdkondadele. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/policies/policies_en.html.
- **Euroopa noortepakt:** poliitiline instrument, mis kohaldab noorsootööga seotud küsimustes Lissaboni strateegia raames ühtsemat ja läbimõeldumat lähenemist. 2005. aasta märtsis jõudis Euroopa Nõukogu seisukohale, et noortel peaks Lissaboni strateegia uues versioonis sätestatud poliitilistest ja meetmetest kasu olema, võttes vastu nimetatud pakti, mis keskendub kolmele valdkonnale: tööhõive, integratsioon ja sotsiaalne areng; haridus, koolitus ja liikumine; pere- ja tööelu ühildamine. Nimetatud valdkondades rakendatavad meetmed peavad olema hõlmatud Euroopa Tööhõivestrateegias, Sotsiaalse kaasatuse strateegias ning Hariduse ja Koolituse tööprogrammis 2010. aastaks. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/policies/youthpact_en.html
- **Euroopa tasandil noorsootöös osalev ametiasutus (ENGO):** Euroopa valitsusväline organisatsioon, mille tegevus on seotud Euroopale üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamise ja mille tegevus on suunatud noorte avalikku ellu ning ühiskonda kaasamisele ning üle-euroopalise koostöö arendamisele

noorsootöö valdkonnas. Selle ülesehitus ja tegevusvaldkonnad peavad hõlmama vähemalt 8 programmiiki. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.

- **Europass:** ühtne portfelli, mis võimaldab kodanikel konkreetselt ja probleemideta tõendada oma kvalifikatsiooni ja oskusi kogu Euroopas. See koosneb Euroopa tasemel välja töötatud dokumentidest, mille eesmärgiks on kvalifikatsiooni läbipaistvuse suurendamine. Dokumendi eesmärgiks on kõigi Euroopas õppida või töötada soovivate isikute liikumise soodustamine. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/education/programmes/europass/index_en.html.
- **EVT tegevus:** EVT projekti oluline osa, mis koosneb teenistusest, EVT koolitus- ja hindamistsüklist ning erinevat tüüpi toetustest, mida projektide elluviijad vabatahtlikele pakuvad. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – alaprogramm 2.
- **EVT koostööleping:** EVT projektide elluvijate ja vabatahtlike leping, millega vormistatakse ülesannete, kohustuste ja EVT toetuse jagunemine osaliste vahel. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – alaprogramm 2.
- **EVT harta:** Euroopa Komisjoni dokument, millega sätestatakse projektide elluvijate rollid ning EVT põhimõtted ja kvaliteedistandardid. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – alaprogramm 2.
- **EVT koolitus- ja hindamistsükkel:** kohustuslik koolitus ja hindamine, millega vabatahtlike abistatakse ning valmistatakse tegevuseks ette nii enne teenistust, selle ajal kui ka järel. Täiendavat infot leiate B-osast – alaprogramm 2.

F

- **Fikseeritud summa:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

H

- **Hariduse, Audiovisuaalsete Asjade ja Kultuuri Täitevasutus (ka Täitevasutus):** Brüsselis asuv asutus vastutab tsentraliseeritult hallatavate programmi Euroopa Noored ja selle alaprogrammide elluviimise eest. Täiendavat infot leiate A-osast – „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“.
- **Hea tava:** näidisprojekt, mis on tegevuste, meetodite ja tulemuste kaudu tegutsemisviise positiivselt mõjutanud. Sellest tulenevalt peaksid projektide elluviijad neid erinevates kontekstides ja keskkondades vahetama, levitama ja kasutama.

I

- **Ida-Euroopa ja Kaukaasia:** programmi Euroopa Noored naabrusspiirkonna riigid. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“

J

- **Jagatud rahastamine:** rahastamismehhanism, mille kasutajaks on projekti elluviijad, kes esitavad eraldi rahastamistaotlused oma riiklikele büroodele. Juhul kui kõik taotlused osutuvad valituks, sõlmitakse kõigi taotlejate kui toetusesaajatega rahastusleping. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Juhendaja:** vt B-osa – alaprogramm 1.2.
- **Järeltegevused:** tegevused/projektid, mille läbiviimisega tegeletakse pärast projekti lõpetamist, sooviga tagada projekti tulemuste järjepidevus ning suurendada selle mõju.

K

- **Kaasrahastamine:** kaasrahastamise põhimõtte kohaselt tuleb osa ELi poolt toetatava projekti kuludest katta toetusesaajal või ELi toetusest erinevate rahaliste vahendite arvel. Täpsemat teavet leiad programmi juhendi C-osast.
- **Kagu-Euroopa:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Kaitse ja turvalisus:** põhimõtted, mis käsitlevad preventiivseid meetodeid, mis on suunatud ohuolukordade vältimisele ja kaasatud noorte (eeskätt alaealiste) turvalisuse tagamisele. Kaitsmisele ja turvalisusele suunatud meetmed on programmi Euroopa Noored oluliseks elemendiks. Täiendavat infot leiate

A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?”.

- **Konstantne osalusmäär:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Koordineeriv organisatsioon (KO):** projekti elluviija, kes täidab vähemalt alljärgnevat ülesandeid: 1) rahaline ja haldusvastutus kogu projekti teostamise suhtes *vis-à-vis* riikliku büroo või Täitevasutusega; 2) projekti koordineerimine koostöös partneritest projekti elluviijatega; ja 3) ELi toetuse jaotamine projekti elluviijate vahel vastavalt nende rollile projektis. Koordineeriv organisatsioon võtab ühepoolse rahastamisega projektide puhul enda kanda ka taotleja rolli.
- **Kulutused, mis ei ole toetuskõlblikud:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?”.

L

- **Lepingulised kohustused:** kohustused, mida toetusesaaja rahastamislepingu allkirjastamise järel peab täitma.
- **Levitaja:** isik, kes levitab projekti, milles ta (otseselt või kaudselt) osales, tulemusi ja mõjutusi, edastades infot projekti kohta. Täiendavat informatsiooni leiate B-osas – kõik alaprogrammid.
- **Lõpparuanne:** aruandevorm, mis täidetakse, allkirjastatakse ning saadetakse riiklikule büroole või Täitevasutusele kahe kuu jooksul, arvates projekti lõpetamise kuupäevast, mis kirjeldab projekti tegelikku kulgu ning annab aru tegelikust rahalisest olukorrast (tegelikud kulud ja tulud). Vastavaid vorme saab alla laadida komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/via/forms/forms_via_en.html.

M

- **Metoodika:** erinevad mitteformaalsed koolitusmeetodid, protsesside ja tehnikate kogum, mida võidakse rakendada eesmärgiga täita osalejate erinevaid vajadusi ning saavutada soovitud tulemusi. Täiendavat informatsiooni leiate B-osas – kõik alaprogrammid.
- **Mitteformaalne noorterühmitus:** noorterühm, mis ei pea kehtiva seadusandluse kohaselt olema juriidilise isikuna registreeritud eeldusel, et selle esindajatel on õigus rühmituse nimel võtta juriidiliselt siduvaid kohustusi.
- **Mõju:** projekti ja selle tulemuste poolt erinevatele süsteemidele ja tavadele avaldatav mõju. Täiendavat informatsiooni leiate B-osast – kõik alaprogrammid.
- **Mõju suurendamine:** tegevused, mille eesmärgiks saavutada on projekti tulemuste suurem mõju. Mõju suurendamisel on programmi seisukohast kanda väga oluline roll. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?”.

N

- **Naabruspiirkonna koostööriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **Noortepass:** tunnustusstrateegia, mis võimaldab programmis Euroopa Noored osalevatel noortel saada tunnistuse, mis kirjeldab ja tõendab nende mitteformaalse õppimise kogemust. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?”.

O

- **Osaleja:** programmi Euroopa Noored raames on osalejad need isikud, kes on täielikult seotud projektiga ja kasusaajad – Euroopa Ühenduse toetus katab nende osalemiskulud projektis. Teatud alaprogrammides (noortealgatused, noorte demokraatiaprojektid, noorteseminarid) eristatakse neid isikutest, kes on projektiga kaudselt seotud (sihtgrupp või publik). Taotlus- ja aruandevormides tuleb kajastada informatsiooni projektis osalejate kohta.

P

- **Partner:** projekti elluviija, kes osaleb projektis partnerluse korras, kuid ei ole taotleja.

- **Partnerlus:** erinevate projekti elluvijate vaheline suhe projekti teostamiseks. Kirjeldatud tihe koostöö viitab kõigi partnerite rahalisele ja administratiivvastutusele: rollide määratlemine, ülesannete ja tegevuste jagamine ja – ühepoolse rahastamise korral – ELi toetuse jagamisele.
- **Partnerriiigid:** riigid, mis võivad programmis osaleda, kuid ei ole programmiriigid. Nendeks on näiteks naabruspiirkonna koostööriigid („Kagu-Euroopa“, „Ida-Euroopa ja Kaukaasia“ ja „Vahemere piirkond“) ja „Teised maailma koostööriigid“. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Partnerrühm:** alaprogrammi 1.1 kohaselt on partnerrühmaks osalejatest koosnev rahvusrühm, mis osaleb programmis Euroopa Noored ühe või mitme saadetud rühma vastuvõtjana.
- **Planeerimine ja ettevalmistamine:** projekti esimene etapp, mille eesmärgiks on korralduslike aspektide, logistika, sisu ja meetodite määratlemine tegevuse läbiviimiseks.
- **Prioriteedid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?“.
- **Programm/Alaprogramm:** üldine termin, mida kasutatakse programmi osa kirjeldamiseks (kannab programmi Euroopa Noored kehtestavas otsuses nimetus „alaprogramm“ – nt EVT alaprogramm 2) või selle alajaotuse käsitlemiseks (kannab programmi Euroopa Noored kehtestavas otsuses nimetus „alaprogramm“ – nt Noortevahetused, alaprogramm 1.1).
- **Programmiriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Projekti elluviija:** organisatsioon, juriidiline isik või noorterühmitus, mis osaleb programmi Euroopa Noored raames projekti läbiviimisel. Sõltuvat oma rollist projektis võib projekti elluviija olla partner, taotleja ja toetusesaaja. Vt Sõnastik.
- **Projekti kestus:** periood, mis hõlmab ettevalmistavat etappi, tegevuse läbiviimist ja hindamisetappi (kaasa arvatud otsuse langetamine võimalike järeltegevuste kohta). Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Projektitaotlus:** projekti kirjeldus, mille osas kehtivad nõuded on ära toodud vastavas vormis ja mis esitatakse toetuse saamiseks riiklikule büroole või Täitevasutusele.
- **Protsentuaalne osa tegelikest kulutustest:** Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

R

- **Rahastamisleping:** siduv dokument, millele alla kirjutades võtab toetusesaaja endale kohustuse valitaks osutunud projekti teostamiseks ning büroo võtab endale selle rahastamise kohustuse. Nimetatud lepingus sätestatakse ELi vahenditest pärineva toetuse määrad ja maksmise tingimused. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?“.
- **Rahvusrühm:** samast riigist pärit osalejate rühm.
- **Riiklik büroo:** struktuuriüksus, mille on rajanud riiklikud ametiasutused igas programmiriigis ning mille eesmärk on abistada Euroopa Komisjoni haldamises ja võtta enesele vastutus programmi Euroopa Noored põhiosa rakendamise eest. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes rakendab programmi Euroopa Noored?“.
- **Rühmajuht:** definitsiooni leiate B-osast – alaprogramm 1.1.

S

- **Saatev organisatsioon (SO):** projekti elluviija, kes saadab osaleja (osalejate rühma) välismaale, andes võimaluse tegevuses/teenistuses osalemiseks.
- **SALTO noorte ressursikeskused:** programmi Euroopa Noored raames asutatud struktuuriüksused, mis pakuvad koolitust ja teavet konkreetsetel teemadel või valdkondades. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „SALTO noorte ressursikeskused“.

- **Seaduslikult asutatud:** organisatsioon või isik, mis täidab teatud seadusest tulenevaid nõudeid (registreerimine, avaldamine, kehtestamine jne), mis muudavad ta pädeva asutuse silmis õiguspäraseks. Mitteformaalse noorterühmituse puhul loetakse selle juriidilise esindaja seaduslikku elukohta programmi Euroopa Noored toetuse saamiseks nõuete täitmisel piisavaks tõendiks seaduslikust asutamisest.
- **Seaduslikult asutatud:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Seaduslikult elav:** rahvuslike õigusaktide kohaselt oma riigis seaduslikult elav isik.
- **Sooviavaldus (SA):** vt „akrediteerimine”.
- **Struktureeritud dialoog:** instrument, mille abil hõlbustatakse ja tõhustatakse noorte ja Euroopa poliitikute vahelist suhtlemise protsessi. Selle teemad ja ajastamine on põhjalikult läbi mõeldud. Täiendavat infot leiate komisjoni koduleheküljelt: http://ec.europa.eu/youth/policies/structured_en.html.

T

- **Taotleja:** projekti elluviija, kes esitab toetuse saamiseks taotluse. Taotleja kas 1) esitab taotluse üksnes nende tegevuste rahastamiseks, mille eest ta ise vastutab (vt „jagatud rahastamine”) või b) kõigi projekti elluviijate nimel (vt „ühepoolne rahastamine”).
- **Taotluste esitamise tähtaeg:** viimane kuupäev taotluste jõudmiseks riikliku büroo või Täitevasutuseni.
- **Taotlusvorm:** kaasrahastamise tagamiseks programmi Euroopa Noored raames on projektide elluviijad kohustatud täitma ja esitama ametliku, spetsiaalselt antud otstarbeks välja töötatud taotlusvormi. Vorme on võimalik alla laadida komisjoni koduleheküljelt aadressil: http://ec.europa.eu/youth/yia/forms/forms_via_en.html.
- **Tegevus:** tegevused, mida korraldatakse projekti raames soovitud tulemuste saamiseks; tegevuste läbiviimine on projekti sisuks; sellele eelnevad planeerimis- ja ettevalmistavad etapid ning järgneb hindamine (kaasa arvatud võimalike järeltegevuste osas otsuse langetamine).
- **Tegevuse kestus:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Tegevusprogramm:** tulpdiaagrammile sarnanev graafiline kujutis, mis annab ülevaate peamistest üritustest/valdkondadest ja nende ajastamisest projekti osaks oleva tegevuse läbiviimisel. Juhul kui tegemist on tegevuste jadast koosneva tegevusega, ei pruugi tegevusprogramm anda üksikasjalikku ülevaadet üritustest/valdkondadest päevade lõikes; pigem esitatakse ajakava nädalate või kuude lõikes.
- **Teised maailma koostööriigid:** täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?”.
- **Toetatav projekt:** projekt, mille on valinud Täitevasutus või riiklik büroo ning mille teostamiseks saab toetusesaaja programmilt Euroopa Noored toetuse.
- **Toetuse andmise kriteeriumid:** kriteeriumid, mille alusel riiklik büroo või Täitevasutus hindavad edukalt toetuskõlblikkuse, välistus- ja valikukriteeriumide voorud läbinud taotlusi. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Toetusesaaja:** juhul kui projekt osutub valituks, saab taotlejast programmi Euroopa Noored raames määratava toetuse saaja, kes kirjutab alla rahastuslepingule, saab projektile määratud toetuse ning võtab endale vastutuse projekti teostamise eest.
- **Toetuskõlblikkuse kriteeriumid:** Toetuskõlblikkuse kriteeriumid on peaasjalikult seotud projekti tüübi, sihtrühma ja projektile toetuse määramise taotluse esitamise osas kehtivate tingimustega. Juhul kui projekt ei vasta nõutud kriteeriumidele, jäetakse see edasisest hindamisprotsessist välja. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?”.
- **Toetuskõlblikkuse periood:** ajavahemik, mis vastab projekti kestusele. Valitud projektid ei tohi alata enne projekti alguskuupäeva ega lõppeda enne selle lõpukuupäeva. Toetuskõlblikud kulutused peavad olema

tehtud nimetatud perioodil. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

- **Toetuskõlblikud kulutused:** täiendavat infot leiate C-osast – „Mis saab pärast taotluse osas positiivse otsuse langetamist?“.

V

- **Vahemere piirkond:** programmi Euroopa Noored koostöörigid. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Kes võivad osaleda programmis Euroopa Noored?“.
- **Valiku tegemise kriteeriumid:** kriteeriumid, mis võimaldavad Täitevasutusel või riiklikul bürool hinnata taotleja rahalisi võimalusi ja kavandatava projekti teostamise võimekust. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Vastuvõttev organisatsioon (VO):** projekti elluvijja, mille asukohariigis toimub programmi Euroopa Noored raames läbiviidav tegevus/teenistus.
- **Vähemate võimalustega noored:** noored, kes puutuvad kokku takistustega, mis piiravad hariduse kättesaadavust, liikuvust ja õiglast osalemist ühiskonnas. Täiendavat infot leiate A-osa peatükist „Millised on programmi Euroopa Noored eesmärgid, prioriteedid ja olulised iseloomulikud jooned?“.
- **Välistavad kriteeriumid:** olukorrad, mis võtavad taotlejalt võimaluse ELi toetuse saamiseks. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

Ü

- **Ühepoolne rahastamine:** finantseerimistaotluse esitab kõiki teisi esindav üks projekti elluvijja. Juhul kui taotlus rahuldatakse, sõlmitakse taotleja kui toetusesaajaga rahastusleping. Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.
- **Ühikuline maksumus:** Täiendavat infot leiate C-osast – „Mida on vaja teha programmi Euroopa Noored raames rahastatava projekti esitamiseks?“.

LISA III – KASULIKUD VIITED

1. Euroopa kodanikud		
Nimetus	Autor	Link
Euroopa Kodanikud	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/EuropeanCitizenship/
Koolituskursused Euroopa kodanikustaatusel; korraldajaks „Partnerlus“	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/TCourses/2007.html
2. Noorte osalemine		
Nimetus	Autor	Link
Osalus	SALTO noorte osaluse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/participation/
3. Kultuuriline mitmekesisus		
Nimetus	Autor	Link
Praktilised käsiraamatud ja kultuurilist mitmekesisust puudutavad ressursid	SALTO noorte kultuurilise mitmekesisuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/diversityresources/
Praktilised käsiraamatud ja kultuurilist mitmekesisust puudutavad ressursid	SALTO noorte kultuurilise mitmekesisuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/diversityresources/
4. Kaasatus		
Nimetus	Autor	Link
Programmi Euroopa Noored kaasamisstrateegia	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/youth
Kaasatusele suunatud projektide teostamise praktilised käsiraamatud	SALTO noorte kaasatuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/InclusionForALL/
Kaasamisfoorumi aruanded 2006	SALTO noorte kaasatuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/download/1154/SaltoInclusionForumA4.pdf
5. Mitteformaalne õppimine		
Nimetus	Autor	Link
Noortepass: Mitteformaalse õppimise tunnustamine	SALTO noorte koolitus- ja koostööressursikeskused	http://www.salto-youth.net/youthpass/
6. Noortepass/Europass		
Nimetus	Autor	Link
Noortepassi kodulehekülg	Euroopa Komisjon	http://www.youthpass.eu
Europassi kodulehekülg	CEDEFOP	http://europass.cedefop.europa.eu/europass/preview.action
7. Mõju suurendamine		
Nimetus	Autor	Link
Mõju suurendamise kodulehekülg serveris Europa	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/valorisation/index_en.html
Brošüüride koostamine	SALTO noorte kaasatuse ressursikeskus	http://www.salto-youth.net/makingwaves/
VIVA seminari lõpparuanne	Prantsusmaa riiklik büroo	http://www.injep.fr/Rapports-sur-d-autres-thematiques.html

8. Sooline võrdõiguslikkus		
Nimetus	Autor	Link
Kokkuvõtte projektidest, mis käsitlevad programmi Euroopa Noored raames teemat „Meeste ja naiste võrdsed võimalused“	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/ega/youth_ega_2000-20031.pdf
Sooline võrdõiguslikkus – Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektooraat	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/index_en.html
DAAPHNE II: EL programm laste, noorte ja naistevastase vägivallega võitlemiseks	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/daphne/funding_daphne_en.htm
Sooline vägivald, tegevusjuhend, koostajaks organisatsioon Save the Children	Save the Children	http://www.savethechildren.org/publications/technical-resources/emergencies-protection/Gender_Based_Violence_Final.pdf
UNIFEM: naiste volituste ja soolise võrdõiguslikkuse nimel töötamine	ÜRO Naiste arengufond	http://www.unifem.org/
9. Noorte kaitse ja turvalisuse tagamine		
Nimetus	Autor	Link
Heade tavade rakendamise juhendid	Iiri riiklik büroo	<i>Inglisekeelne hea tava:</i> http://www.leargas.ie/youth/publications.html <i>Muukeelsed versioonid:</i> http://ec.europa.eu/youth
Tegevusjuhend (Riskid ja noorte kaitse Euroopa Liidus)	Iiri riiklik büroo koostöös teiste riiklike büroodega	http://ec.europa.eu/youth
Lastekaitse hea tava noorsootöö sektorile	Iiri haridus- ja teadusministeerium, Iirimaa	http://www.childprotection.ie/CPYWS_Web/index.html
Aruanne riskide ja noorte kaitse kohta Euroopa Liidus Euroopa Seminar	Euroopa seminar 27.-30.juuni 2006 Malahide, Dublin Iirimaa	http://ec.europa.eu/youth
10. Koolitused		
Nimetus	Autor	Link
Koolituskomplektid (K-komplektid)	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/Publications/T_Kits.html
Koolitamise head tavad	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/goodpractices/
Euroopa koolituskalender	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/training/
Koolitusvahendid	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/toolbox/
TOY (Trainers Online for Youth) siduskoolitajad noortele	SALTO noorte ressursikeskused	http://www.salto-youth.net/toy/
Info „Partnerluse“ poolt pakutavate koolitusvahendite ja kursuste kohta	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/TY/Intro/index.html
11. Kultuuridevaheline dialoog		
Nimetus	Autor	Link
Kultuuridevahelise dialoogi Euroopa aasta	Euroopa Komisjon	http://ec.europa.eu/culture/portal/events/current/dialogue2008_en.htm

12. Noorte teadmused		
Nimetus	Autor	Link
Euroopa Noorsoopoliitika Teadmiskeskus	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerlus noorsootöö valdkonnas	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/EKC/Intro/index.html
13. Rahvusvaheline koostöö		
Nimetus	Autor	Link
SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia noorte osaluse ressursikeskuse kodulehekül	SALTO Ida-Euroopa ja Kaukaasia noorte osaluse ressursikeskus (EECA)	http://www.salto-youth.net/eeca/
SALTO Kagu-Euroopa noorte osaluse ressursikeskuse kodulehekül	SALTO Kagu-Euroopa noorte osaluse ressursikeskus (SEE)	http://www.salto-youth.net/see/
SALTO noorte osaluse ressursikeskuse Euro-Med kodulehekül	SALTO noorte ressursikeskus Euro-Med	http://www.salto-youth.net/euromed/
COM-CoE noorte partnerluse portaal	Euroopa Komisjoni ja Euroopa Nõukogu partnerluse portaal	http://www.youth-partnership.net/INTEGRATION/Overall_Portal/Intro/index.html

**Euroopa Noored
Programmi juhend**
www.ec.europa.eu/youth